

Bruksela, dnia XXX r.
[...] (2021) XXX draft

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich

Spis treści

<i>CZEŚĆ I. PRZEPISY WSPÓLNE</i>	6
<i>Rozdział 1. Wprowadzenie</i>	6
<i>Rozdział 2. Zakres stosowania i definicje</i>	8
2.1. Wpływ WPR na zakres stosowania	8
2.2. Zakres stosowania.....	9
2.3. Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich	12
2.4. Definicje	14
<i>Rozdział 3. Wspólne zasady oceny</i>	21
3.1. Pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej.....	23
3.1.1. Działalność gospodarcza objęta pomocą	23
3.1.2. Efekt zachęty	23
3.1.3. Brak naruszenia właściwych przepisów i ogólnych zasad prawa Unii	26

3.2. Druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem	27
3.2.1. Potrzeba interwencji państwa	27
3.2.2. Odpowiedniość pomocy	28
3.2.3. Proporcjonalność pomocy	29
3.2.4. Przejrzystość	33
3.2.5. Nadmierny negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową	34
3.2.6. Wyważenie pozytywnych skutków pomocy ze skutkami negatywnymi (test bilansujący).....	37
CZĘŚĆ II – KATEGORIE POMOCY	40
<i>Rozdział 1. Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych</i>	40
1.1. Inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich.....	40
1.1.1. Pomoc na innowacje	40
1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych.....	40
1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych	45
1.1.1.3. Pomoc na inwestycje dotyczące przeniesienia budynków gospodarczych ...	46
1.1.1.4. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych	46
1.1.2. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i pomoc na rozpoczęcie działalności rolniczej	47
1.1.3. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym	48
1.1.4. Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne	49
1.1.5. Pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt	52
1.1.6. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów.....	54
1.1.7. Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru.....	56
1.1.8. Pomoc na rolnictwo ekologiczne.....	56
1.1.9. Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości.....	58

1.1.10. Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym.....	59
1.1.10.1. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne	60
1.1.10.2. Pomoc na usługi doradcze	61
1.1.10.3. Pomoc na usługi zastępowania rolników	63
1.1.11. Pomoc na współpracę w sektorze rolnym	63
1.2. Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie kryzysowe	65
1.2.1. Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom	65
1.2.1.1. Pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiolowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne	65
1.2.1.2. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiolową	68
1.2.1.3. Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin oraz zarażeniu inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego, ich kontroli i zwalczania oraz pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin oraz inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii i inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego	71
1.2.1.4. Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich.....	74
1.2.1.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione	75
1.2.1.6. Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych	77
1.2.1.7. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych.....	78
1.2.2. Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych	79
1.2.2.1. Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych	79
1.2.2.2. Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów	81
1.3. Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym.....	82
1.3.1. Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej	82
1.3.2. Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych	83
1.3.3. Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego	86
1.3.4. Pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych	87
1.3.5. Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym	87

<i>Rozdział 2. Pomoc dla sektora leśnego</i>	88
2.1. Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów.....	89
2.1.2. Pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnawianie systemów rolno-leśnych	92
2.1.3. Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiolowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiolową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania agrofagów roślin i katastrof, zjawisk związanych ze zmianą klimatu oraz na naprawę związanych z nimi szkód i inwestycje w utrzymanie zdrowia lasów	92
2.1.4. Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska.....	93
2.1.5. Pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych	94
2.1.6. Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa	94
2.2. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów na obszarach leśnych.....	95
2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów	95
2.4. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym	97
2.5. Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym	97
2.6. Pomoc na współpracę w sektorze leśnym	98
2.7. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym.....	99
2.8. Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji	100
2.8.1. Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu	101
2.8.2. Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym.....	101
2.8.3. Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym	102
2.8.4. Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów	102
2.8.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione	102
2.9. Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa	103

2.9.1.	Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym	104
2.9.2.	Pomoc na scalanie gruntów leśnych	105
<i>Rozdział 3. Pomoc na obszarach wiejskich współfinansowana przez EFRROW lub przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane interwencje.....</i>		105
<i>CZĘŚĆ III – KWESTIE PROCEDURALNE.....</i>		106
1.	<i>Czas trwania programów pomocy i ocena</i>	106
2.	<i>Klauzula przeglądowa</i>	107
3.	<i>Sprawozdania i monitorowanie</i>	107
4.	<i>Stosowanie wytycznych.....</i>	108
5.	<i>Wnioski dotyczące właściwych środków.....</i>	108

CZEŚĆ I. PRZEPISY WSPÓLNE

Rozdział 1. Wprowadzenie

- 1) Art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) stanowi, że: „(z) zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”. Chociaż w Traktacie ustanowiono zasadę, że pomoc państwa jest zakazana, w niektórych przypadkach taka pomoc może być zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 Traktatu.
- 2) Zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu pomoc państwa mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne w sektorach rolnym i leśnym jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.
- 3) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu sektorów rolnego i leśnego i obszarów wiejskich, o ile taka pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej.
- 4) Zgodnie z art. 42 Traktatu reguły konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę.
- 5) W niniejszych wytycznych Komisja ustala kryteria określania obszarów, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 Traktatu i mogą być uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli chodzi o pomoc przyznaną zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b), w niniejszych wytycznych określono warunki, na jakich środek stanowiący pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne jest zgodny z rynkiem wewnętrznym.
- 6) Pomoc państwa na wspieranie rozwoju gospodarczego w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich wpisuje się w szerszy kontekst wspólnej polityki rolnej („WPR”). W ramach WPR Unia wspiera finansowo rolnictwo, sektor leśny oraz obszary wiejskie. Zważywszy że skutki gospodarcze pomocy państwa są niezależne od tego, czy jest ona (nawet częściowo) finansowana przez Unię, czy jest finansowana tylko przez państwo członkowskie, Komisja stoi na stanowisku, że jej polityka dotycząca kontroli pomocy państwa powinna być zasadniczo spójna ze wsparciem udzielanym bezpośrednio w ramach unijnej wspólnej polityki rolnej. W związku z tym Komisja, stosując i interpretując przepisy zawarte w tych wytycznych w odniesieniu do konkretnych programów pomocy, uwzględnia przepisy w zakresie WPR.
- 7) W odniesieniu do pomocy państwa dotyczącej WPR szczególne znaczenie mają następujące akty Unii:
 - a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1144/2014 w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów

- rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008¹;
- b) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006² i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006³⁴;
 - c) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXX z dnia XXX r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013⁵ (zwane dalej [„rozporządzeniem w sprawie planów strategicznych”]);
 - d) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXX z dnia XXX r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1306/2013⁶;
 - e) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007⁷.
- 8) WPR opiera się na dwóch filarach (EFRG i EFRROW), które łącznie stanowią fundament wsparcia dla rolników w Unii, umożliwiając utrzymanie w całej Unii zrównoważonej gospodarki rolnej.
- 9) Zgodnie z art. 39 ust. 1 Traktatu celami WPR są: zwiększenie wydajności rolnictwa i zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, stabilizacja rynków, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i zapewnienie rozsądnych cen dostaw dla konsumentów. Zgodnie z art. 39 ust. 2 Traktatu przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się:
- a) szczególny charakter działalności rolniczej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi;
 - b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;

¹ Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 56.

² Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23.

³ Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41.

⁴ Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41.

⁵ (Odniesienie do Dz.U. [jeszcze nie przyjęto]).

⁶ (Odniesienie do Dz.U. [jeszcze nie przyjęto]).

⁷ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

- c) fakt, że w państwach członkowskich rolnictwo jest sektorem ściśle powiązaniem z całą gospodarką.
- 10) W celu dalszej poprawy zrównoważonego rozwoju sektorów rolnego i spożywczego oraz obszarów wiejskich cele WPR na okres po 2020 r. obejmują przede wszystkim: wspieranie inteligentnego, konkurencyjnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa zapewniającego długoterminowe bezpieczeństwo żywnościowe; wspieranie i wzmacnianie ochrony środowiska oraz działań w dziedzinie klimatu oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem; a także umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich. Uzupełnieniem tych celów ogólnych jest przekrojowy cel polegający na modernizacji sektora poprzez sprzyjanie rozwojowi wiedzy, innowacji i cyfryzacji oraz ich upowszechnianie w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania. Cele ogólne WPR osiąga się, realizując następujące cele szczegółowe:
- a) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw i odporności sektora rolnictwa w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności w rolnictwie, a także zapewnienia stabilności ekonomicznej produkcji rolnej w Unii;
 - b) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótkoterminowej, jak i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
 - c) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
 - d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonej energii;
 - e) wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych;
 - f) przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
 - g) przyciąganie i wspieranie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
 - h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa;
 - i) poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób, w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, zwiększenia dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Rozdział 2. Zakres stosowania i definicje

2.1. Wpływ WPR na zakres stosowania

- 11) Zgodnie z art. 42 Traktatu w odniesieniu do produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu przepisy dotyczące pomocy państwa określone w art.

107–109 Traktatu mają zastosowanie jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę.

- 12) Zgodnie z art. 131 ust. 1 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] oraz art. 211 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 zasady pomocy państwa stosuje się do produkcji produktów rolnych i handlu nimi. Istnieją jednak liczne odstępstwa od tej ogólnej zasady, które zostały ustanowione, między innymi, w art. 23 rozporządzenia (UE) nr 228/2013, art. 17 rozporządzenia (UE) nr 229/2013, art. 131 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], art. 211 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 i art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1144/2014.
 - 13) Jeżeli chodzi o wsparcie przewidziane w rozporządzeniu XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], art. 131 ust. 2 tego rozporządzenia stanowi, że zasady pomocy państwa nie mają zastosowania do wsparcia udzielanego przez państwa członkowskie na podstawie tego rozporządzenia i zgodnie z nim ani do dodatkowego finansowania krajowego, jeśli wchodzi one w zakres stosowania art. 42 Traktatu.
 - 14) Dlatego też zasad pomocy państwa nie stosuje się ani do współfinansowania pomocy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (ani części z EFRROW, ani części krajowej), ani na potrzeby dodatkowego finansowania krajowego, pod warunkiem że dana interwencja dotyczy działalności rolniczej wchodzącej w zakres stosowania art. 42 Traktatu i stanowi część planu strategicznego WPR.
 - 15) Zasady pomocy państwa mają jednak zastosowanie w pełnym zakresie do wszystkich współfinansowanych interwencji (zarówno do części współfinansowanej z EFRROW, jak i do części krajowej) oraz do dodatkowego krajowego finansowania takich interwencji, które nie wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu, ale wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], w następujących przypadkach: a) interwencje wspierające działalność na obszarach wiejskich oraz b) interwencje w sektorze leśnym.
 - 16) Jeżeli państwo członkowskie zamierza finansować wyłącznie ze środków krajowych (tj. bez współfinansowania EFRROW) środek, który został zaplanowany zgodnie z warunkami danej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich („inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich”), zasady pomocy państwa mają zastosowanie bez względu na to, czy dany środek wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu, czy nie.
- 2.2. *Zakres stosowania*
- 17) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne do programów pomocy oraz pomocy indywidualnej.
 - 18) Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy państwa na rzecz produkcji podstawowej produktów rolnych, przetwarzania produktów rolnych, w wyniku którego powstają inne produkty rolne, oraz do wprowadzania do obrotu produktów rolnych.
 - 19) W oparciu o uwagi ogólne opisane w sekcji 2.1 niniejszej części w celu zapewnienia spójności z polityką rozwoju obszarów wiejskich i wsparcia pod kątem zgodności z zasadami pomocy państwa należy również uwzględnić niektóre interwencje związane z rozwojem obszarów wiejskich niewchodzące w zakres stosowania art. 42 Traktatu, bez względu na to, czy są współfinansowane w ramach EFRROW czy poprzez dodatkowe finansowanie krajowe, a także inne

podobne środki rozwoju obszarów wiejskich finansowane wyłącznie z funduszy krajowych. W związku z tym niniejsze wytyczne określają kryteria zgodności w odniesieniu do pomocy państwa nie tylko dla sektora rolnego, lecz także dla sektora leśnego i pomocy dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, które w normalnych warunkach nie wchodziły w zakres art. 42 Traktatu.

- 20) Analizując pomoc państwa i jej zgodność z ogólnymi zasadami dotyczącymi pomocy państwa, Komisja weźmie pod uwagę, w miarę możliwości, warunki ustanowione w rozporządzeniu (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] oraz w powiązanych z nim aktach delegowanych i wykonawczych.
- 21) Niniejsze wytyczne obejmują następujące kategorie pomocy:
- a) środki w sektorze rolniczym, finansowane wyłącznie z funduszy krajowych, które obejmują:
 - (i) inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich na rozwój obszarów wiejskich niewchodzące w zakres planów strategicznych WPR (część II sekcja 1.1);
 - (ii) środki inne niż środki, o których mowa w ppkt (i), niewchodzące w zakres stosowania rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], takie jak niektóre środki zarządzania ryzykiem i zarządzania kryzysowego oraz pomoc na rzecz sektora produkcji zwierzęcej i na określone działania promocyjne (część II sekcja 1.2 i 1.3);
 - b) pomoc dla sektora leśnego (część II rozdział 2), która może być:
 - (i) przyznana jako część planu strategicznego WPR lub dodatkowe finansowanie krajowe do takiej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich; lub
 - (ii) finansowana wyłącznie ze środków krajowych;
 - c) pomoc dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, która może być przyznana jako:
 - (i) interwencja uwzględniona w planie strategicznym WPR, współfinansowana w ramach EFRROW na podstawie rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] i zgodnie z tym rozporządzeniem, w przypadku gdy środek pomocy państwa podlegający obowiązkowi zgłoszenia jest identyczny z interwencją uwzględnioną w planie strategicznym WPR (część II rozdział 3); lub
 - (ii) dodatkowe finansowanie krajowe związane z interwencją w ramach planu strategicznego WPR (część II rozdział 3).
- 22) Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy dla MŚP i zasadniczo również do dużych przedsiębiorstw. Duże przedsiębiorstwa są jednak zwykle mniej narażone na niedoskonałości rynku niż MŚP. Ponadto w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich duże przedsiębiorstwa częściej są liczącymi się uczestnikami danego rynku, a w konsekwencji pomoc przyznana w poszczególnych przypadkach dużym przedsiębiorstwom może szczególnie zakłócać konkurencję i handel na rynku wewnętrznym. Ponieważ pomoc przyznana dużym przedsiębiorstwom w sektorach rolnym, leśnym i na obszarach wiejskich oraz innym dużym przedsiębiorstwom może potencjalnie powodować

podobne zakłócenia konkurencji, przepisy niniejszych wytycznych dotyczące pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw zostają zharmonizowane z ogólnymi przepisami w zakresie pomocy państwa i podlegają wspólnym zasadom oceny określonym w rozdziale 3 niniejszej części. W odniesieniu do środków pomocy na rzecz sektora produkcji zwierzęcej, które nie wchodzą w zakres rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], Komisja podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko, że duże przedsiębiorstwa powinny być w stanie same pokrywać koszty takich środków. W związku z tym pomoc w sektorze produkcji zwierzęcej pozostaje ograniczona do MŚP.

- 23) Przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji są wyłączone z zakresu niniejszych wytycznych, z zastrzeżeniem wyjątków określonych w niniejszym punkcie. Komisja uważa, że ze względu na fakt, że samo ich dalsze istnienie jest zagrożone, przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej nie można uznawać za podmioty odpowiednie do realizacji innych celów polityki publicznej aż do czasu zagwarantowania ich rentowności. Dlatego też jeżeli beneficjent pomocy znajduje się w trudnej sytuacji finansowej w rozumieniu pkt 32 ppkt 63, pomoc będzie oceniana zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji⁸. Zasada nieudzielania pomocy państwa przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej nie ma jednak zastosowania do pomocy wyrównawczej dotyczącej szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi i innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi, o której mowa w części II sekcje 1.2.1.1 i 2.1.3, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu. Jeżeli trudności finansowe przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorach rolnym i leśnym wynikają z niekorzystnych zdarzeń, o których mowa w części II sekcja 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3, 2.8.1 lub 2.8.5, pomoc na wyrównanie kosztów uniknięcia lub naprawienia skutków szkód lub strat spowodowanych takimi zdarzeniami i pokrycie kosztów zwalczania agrofagów roślin można przyznać zgodnie z niniejszymi wytycznymi i może być zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Ze względu na ochronę zdrowia publicznego i sytuację nadzwyczajną sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstwa nie powinna być brana pod uwagę w przypadku pomocy na wywóz i usuwanie padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.4 oraz pomocy na środki zwalczania i likwidacji chorób zwierząt oraz zapobiegania takim chorobom, o której to pomocy mowa w części II sekcja 1.2.1.3 pkt 371 i 372. Ponadto zasady tej nie stosuje się do działań informacyjnych, o których mowa w części II sekcje 1.1.10.1 i 2.4, ani do działań promocyjnych, które mają charakter ogólny, określonych w części II sekcja 1.3.2.
- 24) Z zakresu stosowania niniejszych wytycznych wyłącza się pomoc na produkty rolne w rozumieniu załącznika 1 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, która stanowi subsydlum eksportowe zdefiniowane w tym porozumieniu. Podobnie zakres stosowania niniejszych wytycznych nie obejmuje pomocy na

⁸ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

tego typu produkty stanowiącej wsparcie na finansowanie eksportu przyznawane przez rząd lub dowolny podmiot publiczny w ramach stosowania decyzji ministerialnej WTO z dnia 19 grudnia 2015 r. dotyczącej konkurencji eksportowej⁹, jeżeli taka pomoc nie spełnia odpowiednich wymogów pkt 15 tej decyzji dotyczących maksymalnego okresu spłaty i samofinansowania.

- 25) Oceniając pomoc przyznaną przedsiębiorstwu, którego dotyczy nieuregulowany nakaz odzyskania środków wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględni kwotę nieodzyskanej pomocy¹⁰. Przepisu tego nie stosuje się do pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe i zdarzenia nadzwyczajne w rozumieniu art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu.
- 26) Państwom członkowskim przypomina się, że należy powiadomić o systemie finansowania, np. w ramach opłat parafiskalnych, jeśli taki system stanowi integralną część środka pomocy¹¹.
- 27) Komisja oceni środki pomocy, których nie uwzględniono w niniejszych wytycznych lub w innych odpowiednich zbiorach zasad dotyczących pomocy państwa, rozpatrując indywidualnie każdy przypadek bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b) i art. 107 ust. 3 Traktatu, uwzględniając przy tym zasady określone w art. 107, 108 i 109 Traktatu, WPR oraz – w miarę możliwości – niniejsze wytyczne na zasadzie analogii. Państwa członkowskie zgłaszające pomoc państwa, której nie obejmują niniejsze wytyczne, zobowiązane będą do wykazania, że przedmiotowa pomoc państwa spełnia warunki wspólnych zasad oceny, ustanowione w rozdziale 3 niniejszej części. Komisja zatwierdzi takie środki tylko w przypadkach, gdy pozytywny wkład w rozwój sektora będzie wyraźnie przeważał nad niebezpieczeństwem zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym i wpływem na handel między państwami członkowskimi.

2.3. *Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich*

- 28) Zasadniczo, aby uprościć zasady dotyczące pomocy państwa i ze względu na podobieństwa między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich a pozostałymi przedsiębiorstwami, do sektorów objętych niniejszymi wytycznymi zastosowanie mają ogólne instrumenty pomocy państwa, w których ustanowiono kryteria zgodności pomocy. Dotyczy to w szczególności Wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji¹², Zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną¹³, Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią

⁹ WT/MIN(15)/45 — WT/L/980.

¹⁰ Zob. w tym kontekście wyrok w sprawach połączonych T-244/93 i T-486/93 TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Komisja, EU:T:1995:160, pkt 56.

¹¹ Zob. między innymi: sprawa T-275/11 *Télévision française 1 (TF1)/Komisja*, EU:T:2013:535, pkt 41–44; sprawa C-174/02 *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*, EU:C:2005:10, pkt 26; sprawa T-533/10 *DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisja*, EU:T:2014:629, pkt 50–52; sprawa C-200/06 *Essent Netwerk Noord BV*, EU:C:2008:413, pkt 90.

¹² Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1.

¹³ Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1.

na 2022 r.¹⁴, reguł pomocy państwa w odniesieniu do budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych¹⁵, Wytycznych Unii w sprawie pomocy państwa na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka¹⁶, komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa na szkolenia w sprawach podlegających zgłoszeniu indywidualnemu¹⁷, komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych, podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego¹⁸ oraz aktów prawnych związanych z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym¹⁹.

- 29) Instrumenty horyzontalne, o których mowa w pkt 28, mają zastosowanie do produkcji, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, chyba że niniejsze wytyczne zawierają zasady szczególne. W niniejszych wytycznych określono szczególne środki pomocy w zakresie środowiska, takie jak pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz zobowiązania dotyczące dobrostanu zwierząt (część II sekcje 1.1.4 i 1.1.5), pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów (część II sekcja 1.1.6) oraz pomoc dla rolnictwa ekologicznego (część II sekcja 1.1.8). Pomoc na inwestycje ukierunkowane na cele środowiskowe w dziedzinie produkcji podstawowej produktów rolnych jest oceniana na podstawie zasad określonych w części II sekcja 1.1.1.1. Pomoc na rzecz ochrony środowiska dla przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wszystkie odpowiednie warunki Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r. Pomoc na inwestycje w zakresie oszczędzania energii, biopaliwa i energii ze źródeł odnawialnych jest wyłączona z zakresu stosowania części II rozdziały 2 i 3, gdyż pomoc taka powinna być zgodna z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Jednak pomoc na inwestycje związane z produkcją podstawową produktów rolnych związaną z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach może wchodzić w zakres niniejszych wytycznych pod warunkiem, że taka produkcja nie przekracza średniego rocznego zużycia energii lub paliwa w danym gospodarstwie rolnym (część II, sekcja 1.1.1.1).

¹⁴ [Odniesienie do Dz.U.].

¹⁵ Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1.

¹⁶ Dz.U. C 19 z 22.1.2014, s. 4.

¹⁷ Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 1.

¹⁸ Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 6.

¹⁹ Zob. decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012 r., s. 3) oraz Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (Dz.U. C 8 z 11.1.2012 r., s. 15).

- 30) Z uwagi na specyfikę sektora wytyczne w sprawie pomocy regionalnej²⁰ nie mają zastosowania do pomocy na rzecz podstawowej produkcji rolnej. W zakresie określonym w niniejszych wytycznych stosuje się je jednak do przetwarzania produktów rolnych i ich wprowadzania do obrotu.
- 31) Zarówno ogólne przepisy dotyczące pomocy państwa, jak i bardziej szczegółowe przepisy niniejszych wytycznych mogą dotyczyć przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich. W stosownych przypadkach pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich może również zostać uznana za zgodną z warunkami i ogólnymi zasadami Unii dotyczącymi pomocy państwa (w szczególności z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej, zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną oraz z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r.).

2.4. Definicje

- 32) Do celów niniejszych wytycznych:
- 1) „rolnik aktywny zawodowo” oznacza rolnika zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - 2) „pomoc *ad hoc*” oznacza pomoc przyznaną poza programem pomocy;
 - 3) „niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową” oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub dotkliwa susza, które niszczą ponad 30 % średniej rocznej produkcji danego rolnika wyliczonej na podstawie produkcji z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat wyliczonej na podstawie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej;
 - 4) „doradztwo” oznacza udzielenie kompletnych usług doradczych w ramach jednej i tej samej umowy;
 - 5) „działalność rolnicza” oznacza produkcję, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych;
 - 6) „użytek rolny” oznacza każdy użytek zgodnie z art. 4 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - 7) „gospodarstwo rolne” oznacza jednostkę obejmującą grunty, obiekty i urządzenia wykorzystywane na potrzeby produkcji podstawowej produktów rolnych;
 - 8) „produkty rolne” oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013²¹;
 - 9) „sektor rolny” oznacza wszystkie przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją podstawową, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
 - 10) „systemy rolno-leśne” oznaczają systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie;
 - 11) „pomoc” oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria ustanowione w art. 107 ust. 1 Traktatu;

²⁰ Dz.U. C 153 z 29.4.2021, s. 1.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

- 12) „intensywność pomocy” oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, przed wszystkimi potrąceniami podatku lub innych opłat;
- 13) „program pomocy” oznacza każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości;
- 14) „w warunkach pełnej konkurencji” oznacza, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie stosowałyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu porozumienia. Każda transakcja, która wynika z otwartej, przejrzystej i bezwarunkowej procedury przetargowej, uznawana jest za spełniającą warunki pełnej konkurencji;
- 15) „środki bioasekuracji” oznaczają środki zarządzania i środki fizyczne mające na celu obniżenie ryzyka wprowadzenia, rozwoju i rozprzestrzeniania się chorób do, z lub wśród: a) populacji zwierząt, lub b) zakładów, stref, kompartmentów, środków transportu lub innych obiektów, pomieszczeń lub miejsc;
- 16) „księga hodowlana” oznacza księgę hodowlaną określoną w art. 2 pkt 12 rozporządzenia (UE) 2016/1012;
- 17) „plan strategiczny WPR” oznacza plan strategiczny WPR w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
- 18) „prace remontowo-budowlane” oznaczają prace budowlane lub inżynierskie podjęte przez samego rolnika lub jego pracowników, prowadzące do powstania aktywów;
- 19) „programy rolnictwa regeneratywnego” oznaczają programy pomocy na rzecz poprawy praktyk w zakresie gospodarowania gruntami skutkujących sekwestracją dwutlenku węgla w biomasie, martwej materii organicznej i glebach dzięki zwiększonemu wychwytywaniu dwutlenku węgla lub ograniczeniu uwalniania dwutlenku węgla do atmosfery;
- 20) „katastrofa” oznacza nieprzewidziane zdarzenie o charakterze biotycznym lub abiotycznym, spowodowane przez działalność człowieka, które prowadzi do istotnych zakłóceń w strukturach leśnych, powodując w wyniku tego znaczące szkody gospodarcze w sektorach leśnych;
- 21) „klaster” oznacza zgrupowanie niezależnych przedsiębiorstw, w tym nowych przedsiębiorstw, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, a także organów doradczych lub organizacji badawczych, założone w celu stymulowania działalności gospodarczej/innowacyjnej poprzez promowanie intensywnych interakcji, wspólne korzystanie z urządzeń i wymianę wiedzy teoretycznej i fachowej, a także w celu skutecznego transferu wiedzy, tworzenia sieci i rozpowszechniania informacji między przedsiębiorstwami w klastrze;
- 22) „środki zwalczania i likwidacji” oznaczają środki odnoszące się do tych chorób zwierząt, których ognisko zostało formalnie uznane przez właściwy organ, lub odnoszące się do agrofagów roślin lub inwazyjnych gatunków obcych, których obecność została formalnie uznana przez właściwy organ;
- 23) „data przyznania pomocy” oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo do otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
- 24) „incydent środowiskowy” oznacza konkretny przypadek zanieczyszczenia, skażenia lub degradacji stanu środowiska związany z konkretnym wydarzeniem oraz mający

ograniczony zakres geograficzny, który niszczy więcej niż 30 % średniej rocznej produkcji przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorze rolnym z ubiegłych trzech lat lub średniej za trzy lata obliczonej na podstawie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Pojęcie to nie obejmuje ogólnych zagrożeń dla środowiska niezwiązanych z konkretnym zdarzeniem, takich jak zmiana klimatu lub zanieczyszczenia atmosferyczne;

- 25) „plan oceny” oznacza dokument zawierający co najmniej następujące minimalne elementy: cele programu pomocy, który będzie podlegał ocenie; pytania służące ocenie; wskaźniki wyników; przewidywaną metodykę przeprowadzania oceny; wymogi w zakresie gromadzenia danych; proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia końcowego sprawozdania z oceny; opis niezależnego organu prowadzącego ocenę lub opis kryteriów wyboru takiego organu oraz procedury zapewniające promocję oceny;
- 26) „padłe zwierzęta gospodarskie” oznacza zwierzęta, które zostały poddane eutanazji (z diagnozą lub bez) lub padły — w tym zwierzęta martwo urodzone lub nienarodzone — na terenie gospodarstwa lub jego zabudowań lub podczas transportu, ale które nie zostały poddane ubojowi z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi;
- 27) „szybko rosnące drzewa” oznacza las o krótkiej rotacji, w którym minimalny okres przed ścinką określa się na 8 lat, a maksymalny okres przed ścinką – na nie więcej niż 20 lat;
- 28) „kolejna wersja programu pomocy fiskalnej” oznacza program w formie korzyści podatkowych, który stanowi zmienioną wersję uprzednio istniejącego programu w formie korzyści podatkowych i który go zastępuje;
- 29) „biopaliwo produkowane z roślin spożywczych i pastewnych” oznacza biopaliwo wytwarzane z roślin wysokoskrobiowych, roślin cukrowych lub roślin oleistych uprawianych na gruntach rolnych jako uprawa główna z wyłączeniem pozostałości, odpadów lub materiału lignocelulozowego oraz z międzyplonów, takich jak rośliny międzyplonowe i uprawy okrywowe, pod warunkiem że stosowanie takich międzyplonów nie powoduje zapotrzebowania na dodatkowe grunty, zgodnie z definicją ustanowioną w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001²²;
- 30) „środki spożywcze” oznacza środki spożywcze, które nie są produktami rolnymi oraz są wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012²³;
- 31) „las” oznacza obszar gruntu obejmujący ponad 0,5 ha z drzewami o wysokości powyżej 5 metrów wysokości, o zwarciu drzewostanu ponad 10 %, lub z drzewami, które są w stanie osiągnąć te progi in situ; pojęcie to nie obejmuje gruntu, który jest użytkowany przede wszystkim w celach rolniczych lub urbanistycznych. Państwo członkowskie lub region mogą podjąć decyzję o stosowaniu innej definicji lasu na podstawie obowiązującego prawodawstwa krajowego lub systemu inwentaryzacji. Państwa członkowskie lub regiony powinny podawać tę definicję w zgłoszeniach; jeśli odnosi się ona do interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich, należy podać ją w planie strategicznym WPR;

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 1).

- 32) „ekwiwalent dotacji brutto” oznacza kwotę pomocy, jeżeli została ona udzielona w formie dotacji beneficjentowi, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
- 33) „pomoc indywidualna” oznacza pomoc *ad hoc* oraz pomoc przyznaną beneficjentom indywidualnym na podstawie programu pomocy;
- 34) „wartości niematerialne i prawne” oznacza aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, wiedza fachowa lub inna własność intelektualna;
- 35) „inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego” oznacza inwazyjny gatunek obcy zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 4 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014;
- 36) „inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii” oznacza inwazyjny gatunek obcy zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014²⁴;
- 37) „inwestycje służące zapewnieniu zgodności z normą Unii” oznacza inwestycje dokonane w celu osiągnięcia zgodności z normą Unii po upływie okresu przejściowego przewidzianego w przepisach Unii;
- 38) „duże przedsiębiorstwa” oznacza przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów ustanowionych w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) [nowe ABER];
- 39) „rynki lokalne” oznaczają:
 - a) rynki na obszarze o promieniu 75 km od gospodarstwa pochodzenia produktu, na którym muszą się odbywać czynności związane z przetwarzaniem i sprzedażą konsumentowi końcowemu; lub
 - b) rynki, w odniesieniu do których państwa członkowskie określają przekonujące alternatywne definicje;
- 40) „wprowadzanie do obrotu produktów rolnych” oznacza posiadanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem i czynności przygotowujących produkt do takiej pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktów przez producenta produktów pierwotnych konsumentom końcowym uznaje się za wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu;
- 41) „fundusz ubezpieczeń wzajemnych” oznacza system akredytowany przez państwo członkowskie zgodnie z prawem krajowym tego państwa, który umożliwia stowarzyszonym rolnikom ubezpieczanie się i za pomocą którego stowarzyszonym rolnikom, którzy ponoszą straty gospodarcze, wypłacane są rekompensaty;
- 42) „inwestycja nieprodukcyjna” oznacza inwestycję, która nie prowadzi do znaczącego wzrostu wartości ani rentowności gospodarstwa rolnego;
- 43) „inne niekorzystne zjawisko klimatyczne” oznacza niekorzystne warunki pogodowe, które nie spełniają warunków określonych w pkt 32 ppkt 3;
- 44) „regiony najbardziej oddalone” oznacza regiony, o których mowa w art. 349 akapit pierwszy Traktatu;

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

- 45) „agrofagi roślin” oznaczają agrofagi kwarantannowe dla Unii zamieszczone w wykazie na podstawie art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2031²⁵ oraz agrofagi podlegające środkom przyjmowanym na podstawie art. 30 tego rozporządzenia;
- 46) „środki zapobiegania” oznaczają środki w odniesieniu do choroby zwierząt, agrofaga roślin lub inwazyjnego gatunku obcego, których wystąpienia jeszcze nie stwierdzono;
- 47) „produkcja podstawowa produktów rolnych” oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakimkolwiek dalszym czynnościom zmieniającym właściwości tych produktów;
- 48) „przetwarzanie produktów rolnych” oznacza wszelkie czynności dokonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem przeprowadzanych w gospodarstwie czynności niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży;
- 49) „przetwarzanie produktów rolnych na produkty nierolne” oznacza wszelkie czynności dokonywane na produktach rolnych, prowadzące do uzyskania produktów niebędących produktami rolnymi;
- 50) „zwierzę chronione” oznacza każde zwierzę chronione przepisami unijnymi albo krajowymi, w tym gatunki zwierząt, wobec których w ustawodawstwie krajowym określono przepisy szczegółowe w celu ochrony danej populacji;
- 51) „zaliczka zwrotna” oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyniku projektu;
- 52) „organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę” oznacza podmiot (taki jak uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych, określonych w zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikowanie lub transfer wiedzy. W przypadku gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą, finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. Przedsiębiorstwa mogące wywierać wpływ na taki podmiot ze względu np. na swoją rolę jako jego udziałowców/akcjonariuszy lub członków, nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do potencjału badawczego tego podmiotu ani do wyników prowadzonych przez niego badań;
- 53) „krótki łańcuch dostaw” oznacza łańcuch dostaw obejmujący ograniczoną liczbę podmiotów gospodarczych zaangażowanych we współpracę, którego celem jest wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego oraz ścisłych związków geograficznych

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylające dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE (Dz.U. L 317 z 23.11.2016, s. 4).

i społecznych między producentami, podmiotami zajmującymi się przetwórstwem i konsumentami;

- 54) „mała infrastruktura” oznacza infrastrukturę, której koszty kwalifikowalne ograniczone są do 2 mln EUR;
- 55) „mały podmiot” oznacza mikroprzedsiębiorstwo w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361²⁶ lub osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej w momencie ubiegania się o pomoc;
- 56) „mniejsze wyspy Morza Egejskiego” oznaczają mniejsze wyspy, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013²⁷;
- 57) „MŚP” lub „mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa” oznacza przedsiębiorstwa spełniające kryteria ustanowione w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) nr [nowe ABER]²⁸;
- 58) „rozpoczęcie realizacji projektu lub działania” oznacza rozpoczęcie działań lub prac budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub usług lub wszelkie inne zobowiązanie, które sprawia, że projekt lub działanie jest nieodwracalne, w zależności od tego, które z wymienionych wydarzeń nastąpiło wcześniej. Zakupu gruntów i prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie analiz wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania. Zakup gruntów, o którym mowa w pkt 150 lit. a) i pkt 497 lit. c), uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania, jeżeli koszty kwalifikowalne zakupu gruntów odpowiadają 100 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji;
- 59) „usługi dotowane” oznaczają formę pomocy, w której pomoc świadczy się na rzecz beneficjenta końcowego pośrednio, w naturze, i wypłaca się ją podmiotom świadczącym dane usługi. W takich przypadkach wspólne zasady oceny i szczególne warunki określone w niniejszych wytycznych mają zastosowanie do beneficjenta końcowego;
- 60) „zrównoważona gospodarka leśna” oznacza działalność zmierzającą do ukształtowania odpowiedniej struktury lasów i wykorzystania ich w taki sposób i w takim tempie, które zapewnią trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, funkcji ochronnych, gospodarczych i socjalnych, na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów;
- 61) „rzeczowe aktywa trwałe” oznaczają aktywa w postaci gruntów, budynków, zakładu, urządzeń i wyposażenia;
- 62) „koszt transakcyjny” oznacza dodatkowy koszt związany z wypełnieniem zobowiązania, ale niezwiązany bezpośrednio z jego realizacją lub nieujęty w kosztach lub utraconych dochodach, które są wyrównywane bezpośrednio; koszt ten może być obliczany na podstawie kosztu standardowego;

²⁶ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41).

²⁸ Rozporządzenie Komisji (UE) nr ... z ... 2022 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 702/2014 (Odniesienie do Dz.U.).

- 63) „koszty testów na obecność TSE (przenośne encefalopatie gąbczaste) i BSE (gąbczasta encefalopatia bydła)” oznaczają wszystkie koszty, obejmujące koszty zestawów do testów, pobierania próbek niezbędnych do badań, ich transportu, przeprowadzania testów, przechowywania i niszczenia próbek koniecznych do przeprowadzania testów laboratoryjnych zgodnie z rozdziałem C załącznika X do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001²⁹;
- 64) „przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji” oznacza przedsiębiorstwo spełniające kryteria określone w wytycznych Komisji dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji³⁰;
- 65) „norma Unii” oznacza wiążącą normę ustanowioną w przepisach Unii i ustanawiającą poziom, który muszą osiągnąć poszczególne przedsiębiorstwa, w szczególności odnośnie do środowiska, higieny i dobrostanu zwierząt; w związku z tym za normy Unii nie uważa się norm ani celów ustanowionych na szczeblu UE, które są obowiązujące dla państw członkowskich, a nie dla poszczególnych przedsiębiorstw;
- 66) „młody rolnik” oznacza rolnika zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
- 67) do celów ochrony zasobów genetycznych w rolnictwie i w leśnictwie:
- a) „ochrona in situ” w rolnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków lub ras zdziczałych w ich naturalnym otoczeniu oraz, w przypadku ras udomowionych lub gatunków roślin uprawnych, w środowisku gospodarstwa rolnego, w którym wykształciły one swoje cechy wyróżniające;
 - b) „ochrona in situ” w leśnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu;
 - c) „ochrona w gospodarstwie rolnym lub leśnym” oznacza ochronę i udoskonalenie in situ na poziomie gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa leśnego;
 - d) „ochrona ex situ” oznacza ochronę materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym;
 - e) „zbiór ex situ” oznacza zbieranie materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym.

2.5. Pomoc podlegająca zgłoszeniu

- 33) Jeżeli warunki określone w art. 107 ust. 1 Traktatu są spełnione, państwa członkowskie muszą powiadomić Komisję o przyznaniu pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu. Państwa członkowskie nie mogą wdrożyć proponowanego środka, dopóki procedura zgłoszenia, o której mowa w art. 108 ust. 2 Traktatu, nie

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz.U. L 147 z 31.5.2001, s. 1).

³⁰ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

doprowadzi do decyzji końcowej, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych.

- 34) Pomoc indywidualna przyznawana na podstawie programu pomocy nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, jeśli wysokość pomocy przekracza następujące progi powodujące obowiązek zgłoszenia:
- a) w przypadku indywidualnej pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu na podstawie części II sekcja 1.1.1.4: koszty kwalifikowalne przekraczające 25 milionów EUR lub ekwiwalent dotacji brutto przekraczający 12 milionów EUR;
 - b) w przypadku pomocy na rzecz kampanii promocyjnych na podstawie części II sekcja 1.3.2: kampanie promocyjne, których roczny budżet przekracza 5 milionów EUR.

Rozdział 3. Wspólne zasady oceny

- 35) Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- 36) W związku z tym, aby ocenić, czy pomoc państwa dla rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, Komisja będzie ustalać, czy środek pomocy ułatwia rozwój określonej działalności gospodarczej (pierwsza przesłanka) i czy wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem (druga przesłanka).
- 37) W niniejszej sekcji Komisja wyjaśnia, w jaki sposób będzie przeprowadzać ocenę zgodności. Określa ogólne warunki zgodności z rynkiem wewnętrznym, oraz – w stosownych przypadkach – ustala szczególne warunki dotyczące programów pomocy i dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej objętej obowiązkiem zgłoszenia.
- 38) W celu dokonania oceny, o której mowa w pkt 36, Komisja weźmie pod uwagę następujące aspekty:
- a) pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej:
 - (i) określenie przedmiotowej działalności gospodarczej (sekcja 3.1.1);
 - (ii) efekt zachęty: pomoc musi zmienić zachowanie przedmiotowego przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw) w taki sposób, aby zaangażowało się ono w dodatkową działalność, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym zakresie lub w inny sposób (sekcja 3.1.2);
 - (iii) pomoc nie jest sprzeczna z odpowiednimi przepisami i ogólnymi zasadami prawa Unii (sekcja 3.1.3);
 - b) druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem:
 - (i) potrzeba interwencji państwa: środek pomocy musi spowodować istotną poprawę, która nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku lub rozwiązanie problemu związanego z kapitałem własnym lub spójnością, stosownie do przypadku (sekcja 3.2.1);
 - (ii) odpowiedniość środka pomocy: proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do ułatwienia rozwoju działalności gospodarczej (sekcja 3.2.2);

- (iii) proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do niezbędnego minimum): kwota i intensywność pomocy muszą być ograniczone do minimum niezbędnego do pobudzenia dodatkowych inwestycji lub działań danego przedsiębiorstwa (sekcja 3.2.3);
- (iv) przejrzystość pomocy: państwom członkowskim, Komisji, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych przepisów oraz do informacji na temat pomocy przyznawanej na ich podstawie (sekcja 3.2.4);
- (v) unikanie nadmiernego negatywnego wpływu pomocy na konkurencję i wymianę handlową (sekcja 3.2.5);
- (vi) wyważenie pozytywnego i negatywnego wpływu pomocy na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi (test bilansujący) (sekcja 3.2.6).

- 39) Ogólna równowaga niektórych kategorii programów pomocy może również zostać objęta wymogiem przeprowadzenia oceny *ex post*, o której mowa w pkt 619, 622 i 621. W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania takich programów (zazwyczaj do okresu wynoszącego cztery lata lub mniej) z możliwością ponownego zgłoszenia ich przedłużenia w późniejszym terminie.
- 40) Te ogólne kryteria zgodności stosuje się do wszystkich rodzajów pomocy przyznawanych na podstawie niniejszych wytycznych, chyba że w niniejszej części sekcje 3.1 i 3.2 przewidziano odstępstwa ze względu na szczególne uwarunkowania dotyczące sektora rolnego.

3.1. Pierwsza przesłanka: pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej

3.1.1. Działalność gospodarcza objęta pomocą

- 41) Na podstawie informacji dostarczonych przez państwo członkowskie Komisja określi, jaki rodzaj działalności gospodarczej będzie wspierany przez zgłoszony środek.
- 42) Państwo członkowskie musi wykazać, że celem pomocy jest ułatwienie rozwoju określonej działalności gospodarczej.
- 43) Komisja uważa, że pomoc przyznana zgodnie z sekcją 1.2 może ułatwić rozwój określonej działalności gospodarczej lub określonego regionu, ponieważ bez pomocy taki rozwój nie może nastąpić w takim samym zakresie.

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego w ramach programu pomocy

- 44) Przyznając pomoc w ramach programu dla projektów inwestycyjnych podlegających obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego, organ przyznający musi udowodnić, że wybrany projekt przyczyni się do realizacji celu programu i tym samym do realizacji celów pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich. W tym celu państwa członkowskie powinny oprzeć się na informacjach przedłożonych przez wnioskodawcę ubiegającego się o pomoc, w których muszą być opisane pozytywne skutki inwestycji.

3.1.2. Efekt zachęty

- 45) Pomoc w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli przynosi efekt zachęty. Efekt zachęty ma miejsce wtedy, gdy pomoc zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność przyczyniającą się do rozwoju sektora, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby wyłącznie w ograniczonym zakresie lub w inny sposób. Pomoc nie

może jednak subsydiować kosztów działalności, które przedsiębiorstwo i tak by poniosło, i nie może rekompensować zwykłego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

- 46) O ile przepisy unijne i niniejsze wytyczne nie przewidują wyraźnie wyjątków, jednostronne środki pomocy państwa przeznaczone na poprawę sytuacji finansowej producentów, które jednak w żaden sposób nie przyczyniają się do rozwoju sektora, a szczególnie pomoc przyznana na podstawie ceny, ilości, jednostki produkcyjnej lub jednostki środków produkcji, uznaje się za pomoc z tytułu prowadzenia działalności niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto istnieje duże prawdopodobieństwo, że ze względu na swój charakter pomoc taka zakłóci mechanizmy regulujące organizację rynku wewnętrznego.
- 47) Pomoc przyznana na podstawie części II sekcje 1.2 i 2.8.5 należy ograniczyć do pomocy przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorach rolnym i leśnym i mającym różnego rodzaju problemy, mimo że podjęły racjonalne wysiłki, aby zminimalizować określone rodzaje ryzyka. Pomoc państwa nie powinna zachęcać przedsiębiorstw do podejmowania niepotrzebnego ryzyka. Konsekwencje nieroztropnych wyborów metod produkcji lub produktów powinny ponosić same przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym i leśnym.
- 48) Z powodów wyjaśnionych w pkt 45 powyżej Komisja uznaje, że pomoc nie stanowi zachęty dla beneficjenta, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania rozpoczęły się przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do organów krajowych.
- 49) Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać przynajmniej następujące dane: nazwę i wielkość przedsiębiorstwa, opis projektu lub działania, w tym miejsce oraz termin jego rozpoczęcia i zakończenia, kwotę pomocy niezbędną do przeprowadzenia projektu i koszty kwalifikowalne.
- 50) Ponadto duże przedsiębiorstwa muszą opisać we wniosku sytuację, jaka nastąpiłaby w razie nieotrzymania pomocy, i przedstawić odpowiednie dokumenty uzasadniające opisaną we wniosku sytuację alternatywną, którą określa się jako scenariusz alternatywny lub projekt alternatywny lub działanie alternatywne. Wymóg ten nie ma zastosowania do gmin, które są niezależnymi władzami lokalnymi z rocznym budżetem wynoszącym poniżej 10 mln EUR i liczbą mieszkańców poniżej 5 000.
- 51) W momencie przyjęcia wniosku organ przyznający pomoc musi skontrolować wiarygodność scenariusza alternatywnego i potwierdzić, że pomoc przynosi wymagany efekt zachęty. Scenariusz alternatywny jest wiarygodny, jeśli opiera się na faktach i odwołuje się do czynników decyzyjnych, które przeważały w momencie podejmowania przez beneficjenta decyzji o danym projekcie lub działaniu.
- 52) Na zasadzie odstępstwa od pkt 48–51 uznaje się, że pomoc w formie korzyści podatkowych przyznana MŚP przynosi efekt zachęty, jeżeli program pomocy wprowadza prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego oraz pod warunkiem, że dany program pomocy został przyjęty i wszedł w życie przed rozpoczęciem realizacji projektu lub działania objętych pomocą. Ten ostatni wymóg nie ma jednak zastosowania w przypadku kolejnych wersji programu pomocy fiskalnej

pod warunkiem, że dana działalność była już objęta poprzednimi programami pomocy w formie korzyści podatkowych.

53) Na zasadzie odstępstwa od pkt 48–52 w odniesieniu do następujących kategorii pomocy nie obowiązuje wymóg wywoływania efektu zachęty lub przyjmuje się, że wywołują one taki efekt:

- a) programy pomocy na scalanie gruntów zgodnie z częścią II sekcje 1.3.4 i 2.9.2 oraz programy pomocy służące osiągnięciu celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji zgodnie z częścią II sekcja 2.8 oraz jeżeli:
 - (i) program pomocy daje uprawnienia do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego;
 - (ii) program pomocy został przyjęty i wszedł w życie zanim beneficjent poniósł koszty kwalifikowane zgodnie z częścią II sekcja 1.3.4, 2.9.2 i 2.8.; oraz
 - (iii) program pomocy obejmuje wyłącznie MŚP;
- b) pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów udzielana MŚP zgodnie z częścią II sekcja 1.1.6;
- c) pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami zgodnie z częścią II sekcja 1.1.7;
- d) pomoc na działania informacyjne w sektorze rolnym zgodnie z częścią II sekcja 1.1.10.1 polegające na udostępnianiu informacji nieokreślonej liczbie beneficjentów;
- e) pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.1;
- f) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.2;
- g) pomoc mająca na celu wyrównanie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i agrofagom roślin, ich kontroli i zwalczania oraz pomoc na wyrównanie strat spowodowanych tymi chorobami zwierząt lub działaniem agrofagów roślin zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.3;
- h) pomoc na pokrycie kosztów wywozu i usunięcia padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.4;
- i) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione zgodnie z częścią II sekcja 1.2.1.5;
- j) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo zgodnie z częścią II sekcja 2.8.5;
- k) pomoc na działania informacyjne w sektorze leśnym zgodnie z częścią II sekcja 2.4 polegające na udostępnianiu informacji nieokreślonej liczbie beneficjentów;
- l) pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych zgodna z częścią II sekcja 1.1.1.2, z wyjątkiem pomocy indywidualnej przekraczającej 500 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt inwestycyjny;
- m) pomoc na działania promocyjne zgodnie z pkt 463 lit. b), c) i d);

- n) pomoc na wyrównanie dodatkowych kosztów transportu zgodnie z pkt 475 i 476;
- o) pomoc na badania i rozwój w sektorach rolnictwa i leśnictwa zgodnie z częścią II sekcja 1.3.6 i sekcja 2.9.1;
- p) pomoc na naprawę szkód w lasach, które to szkody zostały spowodowane pożarami, klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, agrofagami roślin, chorobami zwierząt, katastrofami oraz zjawiskami związanymi ze zmianą klimatu zgodnie z częścią II sekcja 2.1.3;
- q) pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się agrofagów i chorób drzew w celu wyrównania szkód spowodowanych przez agrofagi i choroby drzew zgodnie z częścią II sekcja 2.8.1;

Warunki dodatkowe dotyczące pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego

- 54) Oprócz wymogów określonych powyżej, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego państwo członkowskie musi dostarczyć jasne dowody na to, że pomoc rzeczywiście ma wpływ na wybór inwestycji. Aby umożliwić kompleksową ocenę, państwo członkowskie musi dostarczyć nie tylko informacje dotyczące projektu objętego pomocą, lecz również wyczerpujący opis scenariusza alternatywnego, zgodnie z którym beneficjent nie otrzymałby pomocy od żadnego organu publicznego.
- 55) Państwa członkowskie zachęca się, aby opierały się na oryginalnych i oficjalnych dokumentach organów przedsiębiorstwa, ocenach ryzyka, w tym ocenach ryzyka związanego z daną lokalizacją, sprawozdaniach finansowych, wewnętrznych biznes planach, opiniach ekspertów oraz innych badaniach powiązanych z projektem inwestycyjnym podlegającym ocenie. Dokumenty te muszą być aktualne w okresie przeprowadzania procesu podejmowania decyzji dotyczącej inwestycji lub jej lokalizacji. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomoc mogą również dokumenty zawierające prognozy popytu, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedkładane komitetowi inwestycyjnemu dotyczące różnych scenariuszy inwestycyjnych lub dokumenty przedkładane instytucjom finansowym.
- 56) W tym kontekście poziom rentowności można ocenić poprzez wykorzystanie metod stanowiących standardową praktykę w danym sektorze, które mogą obejmować metody oceny wartości bieżącej netto³¹ projektu, wewnętrznej stopy zwrotu³² lub średniej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Rentowność projektu należy porównać ze zwykłymi stopami zwrotu stosowanymi przez beneficjenta w innych podobnych projektach inwestycyjnych. Jeżeli nie są one dostępne, rentowność projektu należy porównać z kosztem kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zyskami zwykle odnotowywanymi w danym sektorze.

³¹ Wartość bieżąca netto projektu stanowi różnicę pomiędzy dodatnimi i ujemnymi przepływami środków pieniężnych w okresie istnienia inwestycji, zdyskontowanymi do ich bieżącej wartości (zazwyczaj z wykorzystaniem kosztów kapitału).

³² Wewnętrzna stopa zwrotu nie opiera się na wysokości przychodów księgowych w danym roku, lecz uwzględnia przyszłe przepływy pieniężne, których uzyskania oczekuje inwestor w całym czasie realizacji inwestycji. Jest ona definiowana jako stopa dyskontowa, dla której wartość bieżąca netto strumienia przepływów pieniężnych wynosi zero.

- 57) Jeśli nie jest znany żaden konkretny scenariusz alternatywny, istnienie efektu zachęty można zakładać, jeśli występuje luka w finansowaniu. Ma to miejsce, kiedy koszty inwestycji przekraczają wartość bieżącą netto zysków z działalności operacyjnej zapewnionych przez inwestycję zgodnie z oczekiwaniami opartymi na biznesplanie *ex ante*.
- 58) Jeżeli pomoc nie zmienia zachowania beneficjenta pomocy poprzez pobudzenie dodatkowych inwestycji, to nie ma ona pozytywnego wpływu na rozwój danego sektora. Pomoc nie będzie zatem uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wydaje się, że ta sama inwestycja zostałaaby przeprowadzona, nawet gdyby pomoc nie została przyznana.
- 3.1.3. *Brak naruszenia właściwych przepisów i ogólnych zasad prawa Unii*
- 59) Jeżeli środek pomocy państwa, warunki z nim związane, w tym model finansowania środka, jeśli stanowi on jego nieodłączny element, lub działalność finansowana w jego ramach wiążą się z naruszeniem prawa Unii, pomoc nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym³³.
- 60) Z uwagi na specyfikę sektora rolnego³⁴, mimo że ogólnie mają do niego zastosowanie zasady pomocy państwa, to ich stosowanie podlega jednak przepisom ustanowionym w rozporządzeniach pierwszego filaru WPR. Innymi słowy, stosowanie środków pomocy państwa przez państwa członkowskie nie może być nadrzędne wobec rozporządzenia (UE) nr 1308/2013³⁵. W związku z tym Komisja nie będzie zatwierdzać pomocy, która jest niezgodna z przepisami regulującymi wspólną organizację rynku, lub która zakłócałaby prawidłowe funkcjonowanie wspólnej organizacji rynku.
- 61) Szczególne warunki dotyczące zgodności z zasadami wspólnej organizacji rynków produktów rolnych są określone w części II sekcja 1.1.1.1 dotyczącej pomocy inwestycyjnej w gospodarstwach rolnych związanej z produkcją podstawową produktów rolnych, w sekcji 1.1.3 dotyczącej pomocy na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów oraz w sekcji 1.2.2 dotyczącej ograniczania zdolności produkcyjnych.
- 3.2. *Druga przesłanka: pomoc nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem*
- 62) Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczoną na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, „o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.
- 63) W niniejszej sekcji określono sposób wykonywania uprawnień dyskrecyjnych Komisji w zakresie przeprowadzania oceny na podstawie drugiej przesłanki oceny zgodności, o której mowa w pkt 38 lit. b).

³³ Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 78; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2008 r., Société Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 94–116; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 44; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 października 2010 r., Nuova Agricast/Komisja, C-67/09 P, EU:C:2010:607, pkt 51.

³⁴ Zob. pkt 6–10.

³⁵ Wyrok Trybunał Sprawiedliwości w sprawie 177/78 Pigs i Bacon Commission/McCarren, EU:C:1979:164, pkt 11.

- 64) Każdy środek pomocy z samej swojej natury powoduje zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Aby jednak ustalić, czy zakłócające skutki pomocy są ograniczone do minimum, Komisja sprawdzi, czy pomoc jest konieczna, odpowiednia, proporcjonalna i przejrzysta.
- 65) Następnie Komisja oceni skutki powodujące zakłócenie konkurencji i zmianę warunków wymiany handlowej wywołane przez przedmiotową pomoc. Komisja dokona następnie zestawienia pozytywnych skutków pomocy z jej negatywnymi skutkami dla konkurencji i wymiany handlowej. Jeżeli pozytywne skutki przeważają nad skutkami negatywnymi, Komisja uzna pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- 66) Zgodność pomocy z warunkami określonymi w niniejszym rozdziale sekcje 3.2.1–3.2.5 należy oceniać w szczególnym kontekście WPR.

3.2.1. *Potrzeba interwencji państwa*

- 67) Aby ocenić, czy pomoc państwa jest niezbędna do osiągnięcia zamierzonego celu, konieczne jest uprzednie zdiagnozowanie zaistniałego problemu. Pomoc państwa musi być ukierunkowana na sytuacje, w których pomoc może spowodować istotną zmianę w odniesieniu do danego działania objętego pomocą lub danej inwestycji objętej pomocą, która to zmiana nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku. Środki pomocy państwa faktycznie mogą, przy spełnieniu pewnych warunków, korygować niedoskonałości rynku, przyczyniając się tym samym do usprawnienia rynków oraz zwiększenia konkurencyjności.
- 68) Do celów niniejszych wytycznych Komisja uważa, że rynek nie pozwala na osiągnięcie zakładanych celów bez interwencji państwa dotyczącej środków pomocy spełniających szczególne warunki ustanowione w części I. W związku z tym, tego rodzaju pomoc powinna zostać uznana za niezbędną.

3.2.2. *Odpowiedniość pomocy*

- 69) Proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do realizacji danego celu politycznego. Środek nie zostanie uznany za zgodny, jeśli inne, mniej zakłócające instrumenty polityki lub mniej zakłócające rodzaje pomocy umożliwiają osiągnięcie takiego samego pozytywnego skutku na rzecz realizacji celów WPR, a w szczególności celów rozwoju obszarów wiejskich. Ważne jest, aby pamiętać, że mogą istnieć inne, bardziej odpowiednie instrumenty, takie jak: rozporządzenia, instrumenty rynkowe, rozwój infrastruktury oraz poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedniość poszczególnych alternatywnych instrumentów polityki

- 70) Komisja uznaje, że pomoc przyznawana w sektorach rolnym i leśnym, która spełnia szczególne warunki określone w odpowiednich sekcjach części II, jest odpowiednim instrumentem polityki.
- 71) Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na wprowadzenie środków pomocy zbliżonych do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich, ale finansowanych wyłącznie z funduszy krajowych, gdy jednocześnie identyczna interwencja przewidziana w odpowiednim planie strategicznym WPR, państwo członkowskie powinno wykazać przewagę takiego instrumentu pomocy krajowej w porównaniu z przedmiotową interwencją przewidzianą w planie strategicznym WPR.

Odpowiedniość różnych instrumentów pomocy

- 72) Pomoc można przyznawać w różnych formach. Państwo członkowskie powinno jednak zapewnić przyznanie pomocy w takiej formie, jaka prawdopodobnie spowoduje najmniejsze zakłócenia handlu i konkurencji.
- 73) Jeżeli dla środka pomocy opisanego w części II przewidziano specjalną formę, taką formę uznaje się za odpowiedni instrument pomocy do celu niniejszych wytycznych.
- 74) Komisja uważa, że pomoc przyznana w formie przewidzianej w ramach odpowiednich interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, współfinansowanej z EFRROW lub przyznanej jako dodatkowe finansowanie dla takich współfinansowanych interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, jest odpowiednim instrumentem pomocy.
- 75) W przypadku pomocy inwestycyjnej nieuwzględnionej w planie strategicznym WPR ani nieuwzględnionej jako dodatkowe finansowanie na potrzeby takiej interwencji związanej z rozwojem obszarów wiejskich, jeśli pomoc jest przyznawana w formie, która przynosi bezpośrednią korzyść majątkową (np. dotacje bezpośrednie, zwolnienia lub ulgi w zakresie podatków, składek na ubezpieczenie społeczne lub innych obowiązkowych opłat itp.) państwo członkowskie musi wykazać, dlaczego nieodpowiednie są w tym przypadku inne, potencjalnie mniej zakłócające formy pomocy, takie jak zaliczki zwrotne lub formy pomocy oparte na instrumentach dłużnych lub kapitałowych (np. niskoprocentowane pożyczki lub dotacje na spłatę odsetek, gwarancje państwowe lub alternatywne zastrzyki kapitałowe na preferencyjnych warunkach).
- 76) W przypadku środków w zakresie leśnictwa, o których mowa w części II sekcja 2.8, państwa członkowskie muszą wykazać, że obranych przez nie celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji nie można osiągnąć, stosując inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich w zakresie leśnictwa, o których mowa w części II rozdziały 2.1–2.7.
- 77) W przypadku kilku kategorii pomocy, takich jak: pomoc na pokrycie kosztów działalności w zakresie badań rynkowych, koncepcji i projektowania produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów zapewniania jakości, pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne, pomoc na usługi doradcze, pomoc na usługi zastępowania rolników, pomoc na działania promocyjne, pomoc na wyrównanie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin i inwazyjnym gatunkom obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i dla państw członkowskich oraz kosztów ich zwalczania oraz pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej, pomoc musi być przyznawana końcowym beneficjentom pomocy pośrednio, w naturze, w formie usług dotowanych. W takich przypadkach pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym dane usługi lub realizującym działania.
- 78) Ocena zgodności środka pomocy z rynkiem wewnętrznym pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz zasad przejrzystości, otwartości i niedyskryminacji w procesie wyboru usługodawcy.

3.2.3. *Proporcjonalność pomocy*

- 79) Pomoc uważa się za proporcjonalną, jeśli kwota pomocy przypadająca na beneficjenta jest ograniczona do minimum niezbędnego do przeprowadzenia działania objętego pomocą.

Maksymalna intensywność pomocy i maksymalne kwoty pomocy

- 80) Komisja uważa, że co do zasady pomoc jest proporcjonalna, jeżeli kwota pomocy nie przekracza kosztów kwalifikowalnych. Powyższe pozostaje bez uszczerbku dla zasad dotyczących zachęt w dziedzinie środowiska lub innych zachęt publicznych, które szczegółowo określono w części II sekcje 1.2.2, 2.1.4 i 2.3.
- 81) Aby zapewnić przewidywalność i równe szanse, w Komisja nadal maksymalne poziomy intensywności pomocy. Aby zapewnić proporcjonalność pomocy w przypadkach, gdy nie można ustalić maksymalnej intensywności pomocy, np. w przypadku rozpoczynania działalności przez młodych rolników lub rozwoju małych gospodarstw, określono maksymalne kwoty pomocy wyrażone w wartościach nominalnych.
- 82) Kryterium proporcjonalności uważa się za spełnione, jeżeli prawidłowo obliczono koszty kwalifikowalne i zachowano zgodność z maksymalnymi poziomami intensywności pomocy lub maksymalnymi kwotami pomocy określonymi w części II.
- 83) Przyznając pomoc, organ przyznający musi obliczyć maksymalną intensywność pomocy i kwotę pomocy. Koszty kwalifikowalne należy uzasadnić, przedstawiając jasną, szczegółową i aktualną dokumentację. Obliczając intensywność pomocy i koszty kwalifikowalne, należy uwzględnić kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat.
- 84) Podatek od wartości dodanej (VAT) nie kwalifikuje się do objęcia pomocą, z wyjątkiem przypadków, gdy nie istnieje możliwość odzyskania go na mocy krajowych przepisów dotyczących VAT.
- 85) Jeżeli pomoc przyznaje się w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji brutto.
- 86) Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do jej wartości w momencie przyznania pomocy. Wartość kosztów kwalifikowalnych jest dyskontowana do wartości na dzień przyznania pomocy. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania stosuje się stopę dyskontową obowiązującą w dniu przyznania pomocy.
- 87) Pomoc wypłacana w przyszłości, w tym pomoc wypłacana w kilku ratach, jest dyskontowana do wartości w momencie jej przyznania.
- 88) W przypadku gdy pomoc jest przyznawana w formie korzyści podatkowych, dyskontowanie rat pomocy następuje na podstawie stóp referencyjnych obowiązujących w momencie realizacji korzyści podatkowej.
- 89) Państwa członkowskie mogą ustalić kwotę pomocy w odniesieniu do środków lub rodzajów operacji, o których mowa w części II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.1.1, 2.1.2, 2.2 i 2.3 na podstawie standardowych założeń dotyczących dodatkowych kosztów i utraconych dochodów. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby obliczenia i odpowiadająca im pomoc spełniały wszystkie następujące warunki, tj. gwarantują, że obliczenia i odpowiadająca im pomoc:
- a) obejmują jedynie elementy dające się zweryfikować;

- b) opierają się na danych liczbowych opracowanych na podstawie odpowiedniej wiedzy fachowej;
 - c) zawierają jasne informacje o źródle zastosowanych danych liczbowych;
 - d) są zróżnicowane w celu uwzględnienia, zależnie od okoliczności, uwarunkowań regionalnych lub lokalnych oraz rzeczywistego użytkowania gruntów;
 - e) nie zawierają elementów związanych z kosztami inwestycji.
- 90) Bez uszczerbku dla pkt 89 z wyjątkiem części II sekcje 1.2 i 2.8.5 pomoc może zostać przyznana zgodnie z następującymi uproszczonymi metodami rozliczania kosztów:
- a) stawki jednostkowe;
 - b) kwoty ryczałtowe;
 - c) finansowanie według stawek ryczałtowych.
- Kwotę pomocy należy ustalić w jeden z następujących sposobów:
- a) rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda obliczania w oparciu o:
 - (i) dane statystyczne, inne obiektywne informacje lub ocenę ekspercką; lub
 - (ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów; lub
 - (iii) zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;
 - b) zgodnie z zasadami stosowania odpowiednich stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych mających zastosowanie w ramach polityk Unii w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji.
- 91) W przypadku środków współfinansowanych kwoty kosztów kwalifikowalnych można obliczać zgodnie z uproszczonymi metodami rozliczania kosztów określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060³⁶ i w rozporządzeniu Parlamentu (UE) [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].
- 92) Przy ocenie zgodności pomocy Komisja uwzględni ponadto wszelkie ubezpieczenia, które beneficjent pomocy wykupił bądź mógł wykupić. W zakresie pomocy na wyrównanie strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, w celu uniknięcia ryzyka zakłócenia konkurencji, pomoc o maksymalnej intensywności przyznaje się tylko przedsiębiorstwom, które nie mogą zostać objęte ubezpieczeniem od tego rodzaju strat. Dlatego też, aby jeszcze bardziej udoskonalić proces zarządzania ryzykiem, beneficjentów należy zachęcać do wykupienia ubezpieczenia zawsze, kiedy istnieje taka możliwość.

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy inwestycyjnej objętej obowiązkiem indywidualnego zgłoszenia oraz pomocy inwestycyjnej dla dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów

- 93) Ogólnie rzecz biorąc, pomoc inwestycyjna podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego zostanie uznana za ograniczoną do minimum, jeśli kwota pomocy będzie odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze, wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy³⁷, a maksymalne poziomy intensywności pomocy będą traktowane jako górny pułap. Również w przypadku pomocy inwestycyjnej przyznawanej dużym przedsiębiorstwom w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zagwarantować, by kwota pomocy była ograniczona do minimum zgodnie z podejściem opierającym się na dodatkowych kosztach netto, traktując maksymalne poziomy intensywności pomocy jako górny pułap.
- 94) Kwota pomocy nie powinna przekraczać minimum niezbędnego do zapewnienia by projekt był wystarczająco rentowny, np. nie powinna prowadzić do podniesienia jego wewnętrznej stopy zwrotu powyżej zwykłej stopy zwrotu stosowanej przez dane przedsiębiorstwo w innych podobnych projektach inwestycyjnych lub, jeśli takie stopy nie są dostępne, do zwiększenia wewnętrznej stopy zwrotu powyżej kosztu kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zysków zwykle odnotowywanych w danym sektorze.
- 95) W przypadku pomocy inwestycyjnej na rzecz dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zapewnić, aby kwota pomocy odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy. Metodę wyjaśnioną w pkt 94 należy stosować, traktując maksymalne poziomy intensywności pomocy jako górny pułap.
- 96) W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego Komisja sprawdzi, czy kwota pomocy przekracza minimum konieczne do zapewnienia, by projekt był wystarczająco rentowny, korzystając z metody, o której mowa w pkt 94. Obliczenia stosowane podczas analizy efektu zachęty można wykorzystać również do oceny proporcjonalności pomocy. Państwo członkowskie musi wykazać proporcjonalność na podstawie dokumentacji, o której mowa w pkt 55.
- 97) Pkt (93)–(96) nie mają zastosowania do gmin, które są niezależnymi władzami lokalnymi z rocznym budżetem wynoszącym poniżej 10 mln EUR i liczbą mieszkańców poniżej 5 000, o których mowa w pkt 50 powyżej.

Kumulacja pomocy

- 98) Pomoc można przyznawać równolegle w ramach kilku programów lub łączyć z pomocą *ad hoc*, pod warunkiem że łączna kwota pomocy państwa na działanie lub projekt nie przekracza pułapów pomocy ustanowionych w niniejszych wytycznych.
- 99) Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, pod warunkiem, że pomoc ta dotyczy różnych, możliwych do wyodrębnienia, kosztów kwalifikowalnych.

³⁷ Przy porównywaniu scenariuszy alternatywnych pomoc należy dyskontować w takim samym stopniu jak odpowiednią inwestycję i odpowiednie scenariusze alternatywne.

- Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jedynie wtedy, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub najwyższej kwoty pomocy, mających zastosowanie do danego typu pomocy na podstawie niniejszych wytycznych.
- 100) Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych na podstawie części II sekcja 1.1.2, można kumulować z każdym innym środkiem pomocy państwa, w przypadku którego można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w niniejszych wytycznych lub w innych wytycznych dotyczących pomocy państwa lub w rozporządzeniu o wyłączeniach grupowych lub w decyzji przyjętej przez Komisję.
- 101) Pomocy państwa dla sektora rolnego nie można kumulować z płatnościami, o których mowa w art. 131 i 132 rozporządzenia (UE) XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułapy określone w niniejszych wytycznych.
- 102) W przypadku gdy finansowanie Unii zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsięwzięcia lub inne organy Unii, które nie jest bezpośrednio ani pośrednio pod kontrolą państwa członkowskiego, jest połączone z pomocą państwa, przy ustalaniu, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia, maksymalne poziomy intensywności pomocy i jej pułapy, uwzględniana będzie wyłącznie pomoc państwa, pod warunkiem że łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najkorzystniejszej(-ych) stopy(stóp) finansowania określonej(-ych) w obowiązujących przepisach prawa Unii.
- 103) Pomocy dopuszczanej na mocy niniejszych wytycznych nie należy kumulować z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułap określony w niniejszych wytycznych.
- 104) Pomocy na inwestycje zmierzające do przywrócenia potencjału produkcji rolnej, o której mowa w pkt 149 lit. d), nie można kumulować z pomocą na wyrównanie szkód materialnych, o której mowa w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2 i 1.2.1.3.
- 105) Pomoc na praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska przedstawiona w części II sekcje 1.1.4, 1.1.5 i 1.1.8 nie powinna prowadzić do podwójnego finansowania równoległe do równoważnych praktyk, o czym jest mowa w art. 28 rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych]. W ramach klauzuli przeglądowej określonej w pkt 622 również należy zapewnić, aby nie dochodziło do podwójnego finansowania.
- 106) Pomocy na rozpoczęcie działalności przez grupy i organizacje producentów w sektorze rolnym, o której mowa w części II sekcja 1.1.3, nie można kumulować z powiązaniem wsparciem dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym, o którym mowa w art. 71 rozporządzenia (UE) nr [rozporządzenie w

sprawie planów strategicznych]. Pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników, pomocy na rozpoczęcie działalności na rozwój małych gospodarstw rolnych i pomocy na rozpoczęcie działalności rolniczej, o której mowa w sekcji 1.1.2, nie można kumulować z powiązaniem wsparciem, o którym mowa w art. 69 rozporządzenia (UE) nr [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], jeżeli w wyniku takiej kumulacji kwota pomocy przekroczyłaby kwoty określone w niniejszych wytycznych.

3.2.4. Przejrzystość

- 107) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby w prowadzonym przez Komisję Europejską module dotyczącym przejrzystości przyznawania pomocy państwa³⁸ lub na ogólnej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa na szczeblu krajowym lub regionalnym opublikowano następujące informacje:
- a) pełny tekst programu pomocy oraz jego przepisów wykonawczych lub podstawę prawną w przypadku pomocy indywidualnej, lub link do odpowiedniej strony internetowej;
 - b) nazwa organu(-ów) przyznającego(-ych) pomoc;
 - c) tożsamość poszczególnych beneficjentów, forma i wysokość pomocy dla każdego beneficjenta, data przyznania pomocy, rodzaj przedsiębiorstwa (MŚP/duże przedsiębiorstwo), region, w którym beneficjent ma swoją siedzibę (poziom NUTS II) i główny sektor gospodarczy, w którym beneficjent prowadzi swoją działalność (na poziomie grupy NACE). Wymóg ten może zostać uchylony w odniesieniu do pomocy indywidualnej, która nie przekracza następujących progów:
 - (i) [10 000] EUR dla beneficjentów zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych;
 - (ii) 100 000 EUR dla beneficjentów w sektorach przetwarzania produktów rolnych, wprowadzania do obrotu produktów rolnych, leśnictwa lub prowadzących działalność wykraczającą poza art. 42 Traktatu.
- 108) W przypadku programów pomocy w formie ulg podatkowych, informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej można podawać w następujących przedziałach (w mln EUR): [0,01–0,1] jedynie w przypadku produkcji podstawowej produktów rolnych; 0,1–0,5; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; 30 i więcej.
- 109) Takie informacje należy opublikować po podjęciu decyzji o przyznaniu pomocy i przechowywać przez co najmniej 10 lat, zapewniając do nich powszechny i nieograniczony dostęp³⁹.
- 110) W celu zapewnienia przejrzystości państwa członkowskie muszą prowadzić sprawozdawczość i dokonywać przeglądów zgodnie z wymogami określonymi w części III rozdział 2.

³⁸ „Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne” dostępna pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=pl>

³⁹ Informacje te muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy (lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, w ciągu jednego roku od daty złożenia deklaracji podatkowej). W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, państwa członkowskie będą zobowiązane do zapewnienia publikacji tych informacji *ex post*, najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od daty decyzji Komisji. Informacje muszą być dostępne w formacie umożliwiającym wyszukiwanie i pozyskiwanie danych oraz ich łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML.

3.2.5. *Nadmierny negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową*

- 111) Pomoc dla sektorów rolnego i leśnego oraz dla obszarów wiejskich może potencjalnie powodować zakłócenia związane z rynkiem produktowym. Aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, należy zminimalizować negatywny wpływ środka pomocy polegający na zakłócaniu konkurencji oraz wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- 112) Komisja określi rynek lub rynki, na które wpływ ma pomoc, uwzględniając informacje przedstawione przez państwo członkowskie w odniesieniu do odpowiednich rynków produktowych, tj. rynków, na które wpływ ma zmiana zachowania beneficjenta pomocy. Przy ocenie negatywnych skutków środka pomocy prowadzona przez Komisję analiza zakłóceń konkurencji będzie ukierunkowana na przewidywalny wpływ pomocy na konkurencję między przedsiębiorstwami na odnośnym(-ych) rynku(-ach) produktowym(-ych)⁴⁰ w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich.
- 113) Przyjmuje się, że jeśli pomoc jest dobrze ukierunkowana, proporcjonalna i ograniczona do dodatkowych kosztów netto, jej negatywny wpływ jest zredukowany, a ryzyko, że nadmiernie zakłóci konkurencję, ograniczone. Po drugie, Komisja ustala maksymalne poziomy intensywności pomocy lub kwoty pomocy. Celem jest zapobieganie stosowaniu pomocy państwa w przypadku projektów, w których stosunek kwoty pomocy do kosztów kwalifikowalnych uznaje się za wysoki, i w związku z tym prawdopodobnie zakłócający. Ogólnie rzecz biorąc, im większe są pozytywne skutki, które prawdopodobnie przyniesie projekt objęty pomocą, i im większe jest prawdopodobieństwo, że pomoc jest potrzebna, tym wyższy jest limit intensywności pomocy.
- 114) Nawet proporcjonalna i konieczna pomoc może jednak doprowadzić do zmian zachowania beneficjentów, które zakłóca konkurencję. Jest to bardziej prawdopodobne w sektorze rolnym, który różni się od innych rynków szczególną strukturą produkcji podstawowej produktów rolnych, charakteryzującą się dużą liczbą małych przedsiębiorstw. Na takich rynkach ryzyko zakłócenia konkurencji jest wysokie, nawet jeżeli przyznaje się tylko niewielkie kwoty pomocy.
- 115) W niektórych sytuacjach skutki negatywne wyraźnie przewyższają skutki pozytywne – pomocy nie można wówczas uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. W szczególności, zgodnie z ogólnymi zasadami Traktatu, pomocy państwa nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeśli środek pomocy ma charakter dyskryminujący w stopniu nieuzasadnionym charakterem pomocy państwa. Jak wyjaśniono w sekcji 3.1.3, Komisja nie uznaje za zgodny z rynkiem wewnętrznym żadnego środka, jeżeli środek ten bądź towarzyszące mu warunki wiążą się z naruszeniem odnośnego prawa Unii. Dotyczy to w szczególności środków pomocy, w przypadku których przyznanie pomocy jest uzależnione od zobowiązania beneficjenta do korzystania z krajowych produktów lub usług, jak również środków pomocy ograniczających

⁴⁰ Pomoc może oddziaływać na szereg rynków, ponieważ jej wpływ może wykraczać poza rynek odpowiadający wspieranej działalności i dotyczyć także innych rynków, które są z nim powiązane z uwagi na to, że stanowią kolejne, poprzednie lub uzupełniające ogniwo procesu produkcji/dystrybucji lub na których beneficjent jest już obecny lub może zaistnieć w niedalekiej przyszłości.

możliwości beneficjenta w zakresie wykorzystania wyników działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej w innych państwach członkowskich.

- 116) Komisja nie zatwierdza pomocy na działalność związaną z wywozem do państw trzecich ani do państw członkowskich, która byłaby bezpośrednio związana z ilościami wywozonymi, pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów importowanych, pomocy na tworzenie i obsługę sieci dystrybucji, ani pomocy na pokrycie jakichkolwiek innych wydatków związanych z działalnością wywozową. Pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych, kosztów badań bądź też kosztów usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek nie stanowi zwykle pomocy wywozowej.

Programy pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu oraz w sektorze leśnym

- 117) Ponieważ pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych oraz dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w innych sektorach, np. w sektorze przetwórstwa spożywczego, powoduje zazwyczaj podobne zakłócenia konkurencji i handlu, ogólne zasady polityki konkurencji dotyczące wpływu na konkurencję i wymianę handlową powinny obowiązywać w równym stopniu we wszystkich powyższych sektorach. W związku z tym warunków określonych w pkt 118–130 należy przestrzegać w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych oraz w sektorze leśnym.

- 118) Programy pomocy nie mogą prowadzić do znacznych zakłóceń konkurencji ani handlu. W szczególności, nawet jeśli zakłócenia można uznać za ograniczone na poziomie indywidualnym (pod warunkiem że spełnione są wszystkie warunki pomocy inwestycyjnej), programy pomocy inwestycyjnej mogą mimo wszystko prowadzić łącznie do dużych zakłóceń. W przypadku programu pomocy inwestycyjnej adresowanego do wybranych sektorów, ryzyko takich zakłóceń jest jeszcze większe.

- 119) Dlatego też dane państwo członkowskie musi wykazać, że wszelkie negatywne skutki będą ograniczone do minimum, uwzględniając np. wielkość danego projektu, indywidualne i całkowite kwoty pomocy, spodziewanych beneficjentów oraz charakterystyczne cechy danych sektorów. Aby umożliwić Komisji ocenę spodziewanych negatywnych skutków, państwa członkowskie zachęca się do przedstawiania dowolnej oceny skutków, jaką dysponują, jak również ocen ex post przeprowadzonych dla podobnych programów.

Pomoc inwestycyjna na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu oraz w sektorze leśnym, podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego

- 120) Oceniając negatywne skutki indywidualnej pomocy inwestycyjnej, Komisja przykłada szczególną wagę do negatywnych skutków związanych ze wzrostem nadwyżki produkcyjnej na kurczących się rynkach, zapobiegania wycofywaniu się przedsiębiorstw z rynku oraz kwestii znaczącej pozycji rynkowej. Powyższe negatywne skutki opisano w pkt 121–130 i muszą one zostać zrównoważone pozytywnymi skutkami pomocy.

- 121) Aby ustalić i ocenić potencjalne zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej, państwa członkowskie powinny przedłożyć dowody umożliwiające Komisji ustalenie właściwych rynków produktowych (tj. produktów dotkniętych zmianą

w zachowaniu beneficjenta pomocy) oraz dotkniętych konkurentów i klientów/konsumentów. Dany produkt oznacza z reguły produkt, którego dotyczy projekt inwestycyjny⁴¹. Jeśli projekt odnosi się do produktu pośredniego, a znacząca część produkcji nie jest sprzedawana na rynku, dany produkt obejmować może produkty stanowiące kolejne ogniwo w procesie produkcji. Właściwy rynek produktowy obejmuje dany produkt i jego substytuty uznawane za takie przez konsumentów (na podstawie cech charakterystycznych, cen lub przeznaczenia produktu) lub przez producenta (ze względu na elastyczność linii produkcyjnych).

- 122) Przy ocenie takich potencjalnych zakłóceń Komisja stosuje różne kryteria, takie jak struktura rynku danego produktu, kondycja rynku (rynek kurczący się lub rozwijający się), procedura wyboru beneficjenta pomocy, bariery wejścia i wyjścia, różnicowanie produktów.
- 123) Systematyczne korzystanie z pomocy państwa przez dane przedsiębiorstwo może wskazywać na to, że nie jest ono w stanie samodzielnie przeciwstawić się konkurencji lub że odnosi nienależne korzyści w porównaniu ze swoimi konkurentami.
- 124) Komisja wyróżnia dwa główne źródła potencjalnych negatywnych skutków dla rynków produktowych:
 - a) przypadki znacznego zwiększenia mocy produkcyjnych, które prowadzi do powstania nadwyżki produkcyjnej lub do zwiększenia już istniejącej nadwyżki produkcyjnej, szczególnie na kurczącym się rynku; oraz
 - b) przypadki, w których beneficjent pomocy posiada znaczącą pozycję rynkową.
- 125) Aby ocenić, czy pomoc prowadzi do stworzenia lub utrzymania nieefektywnych struktur rynkowych, Komisja weźmie pod uwagę dodatkową zdolność produkcyjną wygenerowaną przez projekt oraz sprawdzi rentowność rynku.
- 126) Jeżeli dany rynek jest w okresie wzrostu, zwykle oznacza to mniej powodów do obaw o negatywny wpływ pomocy na dynamiczne zachęty lub nadmierne utrudnienie wycofywania się z rynku lub wejścia na niego.
- 127) Większe obawy mogą rodzić rynki kurczące się. Komisja rozróżnia dwie sytuacje: kiedy w długoterminowej perspektywie rynek znajduje się w fazie spadku strukturalnego (tj. zmniejsza się) oraz kiedy rynek jest w fazie spadku względnego (tj. wciąż rośnie, ale nie przekracza wartości referencyjnej dla stopy wzrostu).
- 128) Nierentowność rynku jest zwykle mierzona w stosunku do produktu krajowego brutto EOG przez okres trzech lat przed rozpoczęciem projektu (stopa referencyjna). Można ją również ustalić na podstawie spodziewanej stopy wzrostu w nadchodzących trzech-pięciu latach. Wskaźniki mogą obejmować przewidywalny przyszły wzrost danego rynku oraz wynikające z tego oczekiwane wskaźniki wykorzystania mocy produkcyjnych, jak również możliwy wpływ zwiększenia mocy produkcyjnej na konkurentów poprzez jego wpływ na ceny i marże zysków.
- 129) W niektórych przypadkach ocena wzrostu rynku produktowego w EOG może nie być odpowiednim narzędziem do łącznej oceny wszystkich skutków

⁴¹ W przypadku projektów inwestycyjnych obejmujących produkcję kilku różnych produktów konieczna jest ocena każdego z nich.

pomocy, szczególnie jeśli rynek geograficzny jest globalny. W takiej sytuacji Komisja uwzględni wpływ pomocy na przedmiotowe struktury rynku, a szczególnie jej potencjał wyparcia producentów z EOG.

- 130) Aby dokonać oceny istnienia znaczącej pozycji rynkowej, Komisja weźmie pod uwagę pozycję beneficjenta w okresie przed otrzymaniem pomocy oraz jego spodziewaną pozycję rynkową po ukończeniu inwestycji. Komisja rozważy udziały w rynku beneficjenta, a także udziały w rynku jego konkurentów oraz inne stosowne czynniki. Na przykład oceni strukturę rynku poprzez zbadanie koncentracji na rynku, potencjalnych barier wejścia na rynek⁴², mocy nabywczej⁴³ oraz barier utrudniających rozwój lub wycofanie się z rynku.

3.2.6. *Wyważenie pozytywnych skutków pomocy ze skutkami negatywnymi (test bilansujący)*

- 131) Komisja ocenia, czy pozytywny wpływ środka pomocy przewyższa stwierdzony negatywny wpływ na konkurencję i warunki wymiany handlowej. Komisja może stwierdzić zgodność środka pomocy z rynkiem wewnętrznym wyłącznie wówczas, gdy pozytywne skutki przeważają nad skutkami negatywnymi.
- 132) W przypadku gdy proponowany środek pomocy nie przyczynia się do usunięcia odpowiednio rozpoznanej niedoskonałości rynku we właściwy i proporcjonalny sposób, negatywne skutki powodujące zakłócenia konkurencji przewyższą pozytywne skutki osiągnięte za pomocą środka, w związku z czym Komisja prawdopodobnie stwierdzi, że proponowany środek pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.
- 133) Z zasady, z uwagi na pozytywny wpływ pomocy na rozwój sektora, Komisja uważa, że jeżeli pomoc spełnia warunki i nie przekracza odpowiednich maksymalnych poziomów intensywności pomocy lub maksymalnych kwot pomocy określonych w odpowiednich sekcjach części II, jej negatywny wpływ na konkurencję i handel jest ograniczony do minimum.
- 134) Bez uszczerbku dla pozostałych punktów niniejszej sekcji Komisja uzna pozytywne skutki pomocy za ustalone, gdy spełnione są następujące warunki, jeżeli pomoc w sektorach rolnym i leśnym:
- a) ściśle wiąże się z WPR;
 - b) jest zgodna z co najmniej jednym z celów, o których mowa w art. 5 i 6 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - c) jest zgodna z zasadami dotyczącymi wspólnej organizacji rynków produktów rolnych;
 - d) wpisuje się w odpowiedni plan strategiczny WPR i jest z nim zgodna, jeżeli chodzi o inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich finansowane wyłącznie ze środków krajowych, co służy zapewnieniu spójności z interwencjami związanymi z rozwojem obszarów wiejskich współfinansowanymi ze środków EFRROW w ramach planów strategicznych WPR.

⁴² Bariery wejścia obejmują bariery prawne (w szczególności prawa własności intelektualnej), korzyści skali i zakresu, bariery dostępu do sieci i infrastruktury. Jeśli pomoc dotyczy rynku, na którym beneficjent jest już obecny, istniejące bariery wejścia mogą wzmocnić potencjalną znaczącą pozycję rynkową beneficjenta pomocy i jednocześnie wzmocnić potencjalne negatywne skutki pomocy.

⁴³ Jeżeli na rynku obecni są silni nabywcy, prawdopodobieństwo, że beneficjent pomocy dysponujący silną pozycją rynkową podniesie ceny, jest mniejsze.

- 135) W odniesieniu do pomocy państwa współfinansowanej na podstawie rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] lub finansowanej przez Unię Komisja uzna, że powiązane pozytywne skutki zostały ustalone.
- 136) Jeżeli zostanie wykazane, że pomoc pozytywnie oddziałuje na środowisko lub klimat, Komisja uzna, że ustalono pozytywne skutki takiej pomocy. Art. 11 Traktatu stanowi, że: „[p]rzy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”. Wspierając cel ochrony środowiska, zgodnie z wspomnianym art. 11 Traktatu, Unia uwzględnia także zasadę „zanieczyszczający płaci”. Szczególną uwagę należy zatem zwrócić na kwestie środowiskowe i klimatyczne poruszane w zgłoszeniach pomocy państwa. Wszystkie zgłoszenia pomocy państwa powinny zawierać ocenę kwestii, czy działanie objęte pomocą zgodnie z oczekiwaniami ma pozytywnie oddziaływać na środowisko lub klimat, czy też nie. W przypadku ustalenia takiego oddziaływania zgłoszenia pomocy państwa powinny zawierać informacje wskazujące, że środek pomocy nie spowoduje naruszenia mających zastosowanie przepisów Unii. Na przykład w przypadku programu pomocy na inwestycje, które mają spowodować wzrost produkcji i które wiążą się ze zwiększonym użyciem ograniczonych zasobów lub wzrostem zanieczyszczenia, należy wykazać, że program ten nie spowoduje naruszenia mających zastosowanie przepisów Unii, w tym przepisów w dziedzinie ochrony środowiska⁴⁴ ani norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska na podstawie rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

⁴⁴ Jeżeli chodzi o unijne przepisy w dziedzinie ochrony środowiska: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7) („dyrektywa ptasia”); dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7) („dyrektywa siedliskowa”); dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1) („dyrektywa azotanowa”); dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1) („ramowa dyrektywa wodna”). dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19) (dyrektywa w sprawie wód podziemnych”); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71) („dyrektywa w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów”); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1) („dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko”); oraz w stosownych przypadkach dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30) („dyrektywa w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie), Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

- 137) Ponadto Komisja może również wziąć pod uwagę, w stosownych przypadkach, czy pomoc wywołuje inne pozytywne skutki. W przypadku gdy takie inne pozytywne skutki odzwierciedlają skutki zawarte w politykach Unii, takich jak Europejski Zielony Ład⁴⁵, strategia „Od pola do stołu”⁴⁶, Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu⁴⁷, komunikat dotyczący przywrócenia zrównoważonego obiegu węgla⁴⁸, strategia leśna⁴⁹ oraz strategia na rzecz bioróżnorodności⁵⁰, można wówczas uznać, że pomoc zgodna z takimi politykami Unii także przynosi szersze pozytywne skutki.
- 138) Jeżeli pomoc przyznaje się na podstawie niniejszych wytycznych na potrzeby inwestycji, Komisja zwróci również uwagę na art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852⁵¹, w tym na zasadę „nie czyn poważnych szkód”, lub inne porównywalne metody.

CZEŚĆ II – KATEGORIE POMOCY

Rozdział 1. Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych

1.1. Inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich

1.1.1. Pomoc na innowacje

- 139) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do inwestycji w gospodarstwach rolnych związanych z produkcją podstawową produktów rolnych, inwestycji związanych z przetwarzaniem produktów rolnych oraz z ich wprowadzaniem do obrotu.
- 140) Żadnej pomocy na inwestycje, o której mowa w niniejszej części sekcje 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 i 1.1.1.4, nie można przyznać w przypadku naruszenia jakiegokolwiek zakazu lub ograniczenia określonego w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, nawet jeśli takie zakazy i ograniczenia dotyczą jedynie wsparcia Unii przewidzianego w tym rozporządzeniu.
- 1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych***
- 141) Komisja uzna pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólny warunek

⁴⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final.

⁴⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020) 381 final).

⁴⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” (COM(2013) 0216 final).

⁴⁸ Komunikat Komisji z [...] dotyczący przywrócenia zrównoważonego obiegu węgla.

⁴⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowa strategia leśna UE 2030 (COM(2021) 572 final).

⁵⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020) 380 final).

⁵¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

- dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt 134 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 142) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych. Inwestycje realizowane są przez jednego beneficjenta lub wielu beneficjentów albo dotyczą rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych przez jednego lub wielu beneficjentów.
- 143) Niniejsza sekcja ma również zastosowanie do inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związanych z produkcją biopaliw lub z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach rolnych, które to inwestycje spełniają następujące warunki:
- a) w przypadku inwestycji w produkcję biopaliw w rozumieniu dyrektywy (UE) 2018/2001 w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii ze źródeł odnawialnych kwalifikują się do objęcia pomocą, tylko jeśli ich roczne zdolności produkcyjne nie przekraczają równowartości średniego rocznego zużycia paliwa transportowego w gospodarstwie rolnym; wytwarzane biopaliwo nie powinno być zbywane na rynku;
 - b) w przypadku inwestycji w produkcję energii termicznej lub elektrycznej ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii odnawialnej kwalifikują się do objęcia pomocą, wyłącznie jeżeli celem jest zaspokajanie własnych potrzeb w zakresie energii, a ich roczne zdolności produkcyjne nie przekraczają ekwiwalentu łącznego średniego rocznego zużycia energii termicznej i elektrycznej w danym gospodarstwie rolnym, łącznie z gospodarstwem domowym rolnika; jeśli chodzi o energię elektryczną, sprzedaż do sieci jest dozwolona, o ile przestrzegany jest limit średniego rocznego zużycia na własne potrzeby.
- 144) W przypadku gdy więcej niż jedno gospodarstwo rolne przeprowadza inwestycje w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zaspokajania własnych potrzeb w zakresie energii lub w produkcję biopaliw w gospodarstwach, średnie roczne zużycie jest równe sumie średniego rocznego zużycia wszystkich beneficjentów.
- 145) Państwa członkowskie muszą wymagać przestrzegania minimalnych norm dotyczących efektywności energetycznej inwestycji w infrastrukturę energii odnawialnej, które zużywają lub produkują energię, w przypadku gdy takie normy istnieją na szczeblu krajowym.
- 146) Inwestycje w instalacje, których głównym celem jest produkcja energii elektrycznej z biomasy, nie kwalifikują się do objęcia pomocą, chyba że wykorzystywany jest minimalny odsetek wytwarzanej energii cieplnej, który określają państwa członkowskie.
- 147) Państwa członkowskie muszą ustanowić progi maksymalnej proporcji zbóż i innych upraw roślin wysokoskrobiowych, upraw cukrowych i upraw roślin oleistych wykorzystywanych do produkcji bioenergii, w tym biopaliw, dla różnych typów instalacji, zgodnie z art. 26 dyrektywy (UE) 2018/2001. Pomoc na projekty w zakresie bioenergii musi być ograniczona do bioenergii, która spełnia odpowiednie kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych ustanowione w prawodawstwie Unii, w tym w art. 29 dyrektywy (UE) 2018/2001.

- 148) Jeżeli zdolność produkcyjna instalacji przekracza średnie roczne zużycie beneficjenta lub beneficjentów, o których mowa w pkt 143 i 144, państwa członkowskie muszą spełniać warunki określone w Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że pomoc taka jest zwolniona z obowiązku zgłoszenia.
- 149) Inwestycje muszą być środkiem realizacji co najmniej jednego z następujących celów:
- poprawa ogólnej efektywności i zrównoważonego charakteru gospodarstwa rolnego, w szczególności poprzez zmniejszenie kosztów produkcji lub udoskonalenie i przestawienie produkcji;
 - poprawa stanu środowiska naturalnego, higieny lub norm dobrostanu zwierząt;
 - tworzenie i doskonalenie infrastruktury związanej z rozwojem, dostosowaniem i modernizacją rolnictwa, w tym dostępem do gruntów rolnych, scalaniem gruntów i poprawą ich stanu, dostawą zrównoważonej energii, efektywnością energetyczną, dostawą i oszczędnością wody;
 - przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, chorób zwierząt i działania agrofagów roślin lub przez zwierzęta chronione oraz zapobieganie szkodom powodowanym przez ww. zdarzenia i czynniki;
 - przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, w tym poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i zwiększanie sekwestracji dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonej energii;
 - wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych;
 - przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.

Koszty kwalifikowalne

- 150) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:
- koszty budowy, nabycia, w tym dzierżawy lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel;
 - zakup lub leasing maszyn, urządzeń i wyposażenia do wartości rynkowej danych aktywów;
 - ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności; pozostają kosztami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków, o których mowa w lit. a) i b);

- d) koszty zakupu, opracowania lub korzystania z oprogramowania komputerowego, chmury i rozwiązań podobnych oraz zakupu patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
 - e) wydatki na inwestycje nieprodukcyjne związane z wypełnianiem celów, o których mowa w pkt 149 lit. e)–g);
 - f) w przypadku inwestycji mających na celu przywrócenie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, chorób zwierząt lub działania agrofagów roślin i przez zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować wydatki poniesione na przywrócenie potencjału produkcji, w tym prace remontowo-budowlane, do poziomu sprzed wystąpienia tych zdarzeń;
 - g) w przypadku inwestycji mających na celu zapobieganie szkodom powodowanym przez klęski żywiołowe, zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt lub agrofagi roślin i szkodom powodowanym przez zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty określonych działań zapobiegawczych, których celem jest ograniczanie skutków tego typu prawdopodobnych zdarzeń. W odniesieniu do szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową lub agrofagami roślin, jeśli szkody te można powiązać ze zmianą klimatu, beneficjenci powinni uwzględnić w procesie naprawiania szkód środki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu w celu zminimalizowania szkód i strat spowodowanych podobnymi zdarzeniami w przyszłości.
- 151) Nie przyznaje się pomocy w następujących przypadkach:
- a) zakup praw do produkcji rolnej i uprawnień do płatności;
 - b) zakup i sadzenie roślin jednorocznych;
 - c) zakup zwierząt hodowlanych;
 - d) inwestycje służące wypełnieniu obowiązujących norm krajowych lub norm Unii;
 - e) inne niż wymienione w pkt 150 koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;
 - f) kapitał obrotowy.
- 152) Na zasadzie odstępstwa od pkt 151 lit. b) pomoc można przyznać na zakup i sadzenie roślin jednorocznych do celów pkt 149 lit. d) oraz na zakup i sadzenie roślin jednorocznych do celów zachowania odmian roślin zagrożonych erozją genetyczną w wyniku podjęcia zobowiązań, o których mowa w pkt 211.
- 153) Na zasadzie odstępstwa od pkt 151 lit. c) pomoc można przyznać na zakup zwierząt do celów pkt 149 lit. d).
- 154) Na zasadzie odstępstwa od pkt 151 lit. c) pomoc można przyznać na zakup zwierząt należących do ras zagrożonych zgodnie z definicją w art. 2 pkt 24

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012⁵² w wyniku podjęcia zobowiązań, o których mowa w pkt 208.

155) W odniesieniu do nawadniania na nowych i istniejących obszarach nawadnianych za koszty kwalifikowane uznaje się wyłącznie inwestycje, które spełniają poniższe warunki:

- a) Komisja otrzymała plan gospodarowania wodami w dorzeczu, zgodny z wymogami dyrektywy 2000/60/WE, dotyczący całego obszaru, na którym realizowana będzie inwestycja, oraz wszelkich innych obszarów, na które dana inwestycja może mieć wpływ; środki wchodzące w życie na mocy planu gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z art. 11 tej dyrektywy i mające znaczenie dla sektora rolniczego musiały zostać określone w odnośnym programie środków;
- b) w ramach inwestycji konieczne jest stosowanie lub wdrożenie systemu pomiaru wody umożliwiającego pomiar zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji;
- c) inwestycja na rzecz usprawnienia istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej jest kwalifikowalna wyłącznie wówczas, gdy:
 - (i) w wyniku oceny *ex ante* uznaje się, że przynosi ona potencjalne oszczędności wody zgodnie z parametrami technicznymi istniejącej instalacji lub infrastruktury;
 - (ii) jeżeli dana inwestycja ma wpływ na jednolite części wód podziemnych lub powierzchniowych, których stan ze względu na ilość wody został w odnośnym planie gospodarowania wodami w dorzeczu określony jako gorszy niż dobry, należy zmniejszyć całkowite zużycie wody jako wkład w osiągnięcie dobrego stanu tych jednolitych części wód, jak określono w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵³.

Państwa członkowskie muszą wyznaczyć odsetek potencjalnych oszczędności wody i potencjalnego całkowitego zużycia wody jako warunek kwalifikowalności, aby zagwarantować, że:

- (i) odsetek potencjalnych oszczędności wody musi wynosić co najmniej 5 %, jeżeli parametry techniczne istniejącej instalacji lub infrastruktury zapewniają już wysoki poziom wydajności, i co najmniej 25 %, jeżeli aktualny poziom wydajności (przed inwestycją) jest niski lub jeżeli inwestycje przeprowadza się na obszarach, na których uzyskanie oszczędności wody jest najbardziej potrzebne do zapewnienia osiągnięcia dobrego stanu wód (jeżeli jeszcze nie został on osiągnięty) i uniknięcia pogorszenia stanu jednolitych części wód;
- (ii) odsetek zmniejszenia całkowitego zużycia wody musi wynosić co najmniej 50 %.

⁵² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 66).

⁵³ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

Takie oszczędności wody muszą odzwierciedlać potrzeby określone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu wynikające z dyrektywy 2000/60/WE;

- d) wsparcie można przyznać na inwestycje w wykorzystanie odzyskanej wody jako alternatywnego źródła wody wyłącznie wówczas, gdy dostarczanie i użycie takiej wody przebiega zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741⁵⁴;
 - e) inwestycja, która prowadzi do powiększenia netto nawadnianego obszaru, mająca wpływ na daną jednolitą część wód podziemnych lub powierzchniowych, kwalifikuje się do pomocy, tylko jeśli są spełnione oba poniższe warunki:
 - (i) stan jednolitej części wód w odniesieniu do ilości wody nie został określony jako mniej niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu;
 - (ii) analiza środowiskowa pokazuje, że inwestycja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Taka analiza oddziaływania na środowisko musi być przeprowadzona lub zatwierdzona przez właściwy organ i może również dotyczyć grupy gospodarstw rolnych.
- 156) Inwestycja w tworzenie lub rozbudowę zbiornika do celów nawadniania kwalifikuje się do pomocy wyłącznie, jeżeli nie prowadzi to do znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Intensywność pomocy

- 157) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 65 % kosztów kwalifikowalnych.
- 158) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt 157, można zwiększyć do maksymalnie 80 % w przypadku następujących inwestycji:
- a) inwestycje związane z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w pkt 149 lit. e), f) i g), lub w odniesieniu do dobrostanu zwierząt;
 - b) inwestycje dokonywane przez młodych rolników;
 - c) inwestycje w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.
- 159) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt 157, można zwiększyć do maksymalnego poziomu 85 % w przypadku inwestycji w małe gospodarstwa.
- 160) Intensywność pomocy, o której mowa w pkt 157, można zwiększyć do maksymalnie 100 % w przypadku następujących inwestycji:
- a) inwestycje nieprodukcyjne związane z co najmniej jednym z celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w pkt 149 lit. e), f) i g);
 - b) inwestycje w przywracanie potencjału produkcji, o którym mowa w pkt 149 lit. d), oraz inwestycje związane z zapobieganiem ryzyku i ograniczaniem ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi, zdarzeniami nadzwyczajnymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową lub działalnością zwierząt chronionych.

⁵⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody, Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 32.

- 161) W przypadku nawadniania intensywność pomocy nie może przekraczać:
- a) 80 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji w nawadnianie realizowanych na terenie gospodarstw dokonywanych zgodnie z pkt 155 lit. c);
 - b) 100 % kosztów kwalifikowalnych inwestycji w infrastrukturę rolniczą, która ma być wykorzystywana do nawadniania, realizowanych poza terenem gospodarstw;
 - c) 65 % kosztów kwalifikowalnych innych inwestycji w nawadnianie realizowanych na terenie gospodarstw.

1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych

- 162) Komisja uzna pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. d) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt 140 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 163) Pomoc powinna być przyznawana na zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w formie naturalnych krajobrazów i budynków, które zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub przyrodnicze przez właściwe organy publiczne zainteresowanego państwa członkowskiego.

Koszty kwalifikowalne

- 164) Za kwalifikowalne uznaje się następujące koszty służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego lub naturalnego:
- a) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe;
 - b) prace remontowo-budowlane.

Intensywność pomocy

- 165) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych. Pomoc na prace remontowo-budowlane musi być ograniczona do 10 000 EUR rocznie.

1.1.1.3. Pomoc na inwestycje dotyczące przeniesienia budynków gospodarczych

- 166) Komisja uzna pomoc na inwestycje dotyczące przeniesienia budynków gospodarczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt 140 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 167) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 168) Przeniesienie budynku rolniczego musi służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym. Interes publiczny, którym uzasadnia się przyznanie pomocy na podstawie niniejszej sekcji, musi zostać określony we właściwych przepisach danego państwa członkowskiego.

Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych

- 169) Stosuje się następującą poziomą intensywności pomocy:
- a) w przypadku gdy przeniesienie budynków rolniczych polega na rozbiórce, przemieszczeniu i ponownym wzniesieniu istniejących obiektów, maksymalna intensywność pomocy może sięgnąć do 100 % kosztów faktycznie poniesionych w związku z tymi działaniami;
 - b) w przypadku gdy oprócz lit. a) w wyniku przeniesienia następuje modernizacja takich obiektów lub wzrost zdolności produkcyjnych, w

odniesieniu do kosztów związanych z modernizacją obiektów lub zwiększeniem zdolności produkcyjnych zastosowanie mają poziomy intensywności pomocy na inwestycje, o których mowa w pkt 157–160. Do celów niniejszego punktu zwykłego zastąpienia istniejącego budynku czy instalacji nowym odtworzonym budynkiem lub instalacją bez gruntownej zmiany produkcji czy stosowanej technologii nie uznaje się za związane z modernizacją;

- c) jeśli przeniesienie dotyczy działalności w pobliżu osad wiejskich, ma na celu poprawę jakości życia lub zwiększenie efektywności środowiskowej osady i dotyczy małej infrastruktury, intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.1.4. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych

- 170) Komisja uzna pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt 140 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 171) Na podstawie niniejszej sekcji nie należy przyznawać pomocy na biopaliwa produkowane z roślin spożywczych i pastewnych, aby zachęcić do przechodzenia na produkcję bardziej zaawansowanych form biopaliw, jak przewidziano w Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r.
- 172) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych, o której mowa w pkt 32 ppkt 48 i pkt 32 ppkt 39.
- 173) Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych, jeżeli pomoc taka spełnia wszystkie warunki jednego z następujących:
 - a) rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014⁵⁵;
 - b) wytycznych w sprawie pomocy regionalnej;
 - c) niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 174) Koszty kwalifikowalne wynikające z pkt 173 lit. c) muszą być ograniczone do następujących kosztów:
 - a) koszty budowy, nabycia, w tym dzierżawy lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji;
 - b) zakup lub leasing maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danego składnika aktywów;
 - c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w

⁵⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności; pozostają kosztami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków, o których mowa w lit. a) i b);

d) koszty zakupu, opracowania lub korzystania z oprogramowania komputerowego, chmury i rozwiązań podobnych oraz zakupu patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;

175) Następujące koszty nie są kwalifikowalne:

- a) inne niż wymienione w pkt 174 koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;
- b) kapitał obrotowy;
- c) koszty związane z inwestycjami służącymi wypełnieniu obowiązujących norm krajowych lub unijnych.

Intensywność pomocy

176) Maksymalna intensywność pomocy na podstawie niniejszych wytycznych ograniczona jest do poziomu 65 %.

177) Intensywność pomocy można zwiększyć do maksymalnie 80 % w przypadku inwestycji w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.

178) Pomoc indywidualną przekraczającą próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt 34 lit. a), należy zgłosić Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

1.1.2. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i pomoc na rozpoczęcie działalności rolniczej

179) Komisja uzna pomoc na rozpoczęcie działalności za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

180) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

181) Pomoc przewidzianą w niniejszej sekcji można przyznawać wyłącznie na:

- a) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników;
- b) rozpoczęcie działalności rolniczej.

182) Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników przyznaje się młodym rolnikom zgodnie z definicją w pkt 32 ppkt 65. Pomoc przewidzianą w niniejszej sekcji można przyznawać wyłącznie mikroprzedsiębiorstwom i małym przedsiębiorstwom.

183) Warunkiem przyznania pomocy musi być przedłożenie biznesplanu właściwemu organowi zainteresowanego państwa członkowskiego.

Kwota pomocy

184) Maksymalna kwota pomocy musi ograniczać się do 100 000 EUR.

1.1.3. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym

185) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy na rozpoczęcie działalności dla grup producentów, gdyż stwarza ona zachętę do zrzeszania się rolników. Komisja uzna zatem pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art.

- 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 186) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego⁵⁶.
- 187) Do objęcia pomocą kwalifikują się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.
- 188) Porozumienia, decyzje i inne postępowanie w ramach grupy lub organizacji producentów muszą być zgodne z zasadami konkurencji mającymi zastosowanie na mocy art. 206–210a rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- 189) Alternatywą dla pomocy przyznawanej grupom lub organizacjom producentów na rozpoczęcie działalności może być pomoc w wysokości sięgającej takiej samej ogólnej kwoty, przyznawana bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.
- 190) Państwa członkowskie mogą nadal przyznawać pomoc grupom producentów na rozpoczynanie działalności nawet po uznaniu ich za organizacje producentów na warunkach rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- 191) Pomoc musi ograniczać się do grup i organizacji producentów objętych definicją MŚP⁵⁷. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa na pokrycie kosztów uwzględnionych w niniejszej sekcji na rzecz dużych przedsiębiorstw⁵⁸.
- 192) Programy pomocy zatwierdzone na mocy niniejszej sekcji podlegają wymogowi dostosowania w celu uwzględnienia wszelkich zmian rozporządzeń regulujących wspólną organizację rynków produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

- 193) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, koszty personelu administracyjnego, koszty ogólne, opłaty prawne i administracyjne, zakupu sprzętu komputerowego oraz koszty zakupu lub opłaty za użytkowanie oprogramowania komputerowego, usług w chmurze i podobnych rozwiązań. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych.
- 194) Pomocy nie można przyznać:
- organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie jednym lub większą liczbą gospodarstw rolnych, i które w praktyce są indywidualnymi producentami;
 - zrzeszeniom rolniczym, które podejmują w gospodarstwach rolnych swoich członków działania takie jak: wzajemne wsparcie, usługi zastępstw w gospodarstwach i zarządzania gospodarstwem, bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku;
 - grupom, organizacjom ani zrzeszeniom producentów, których cele są niezgodne z art. 152 ust. 1 lit. c), art. 152 ust. 3 i art. 156 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- 195) Pomoc musi być udzielana w postaci zryczałtowanej, w formie rocznych rat przez pierwszych pięć lat od daty oficjalnego uznania grupy lub organizacji

⁵⁶ Zob. definicja sektora rolnego w pkt 32 ppkt 9.

⁵⁷ Zob. definicja MŚP w pkt 32 ppkt 56.

⁵⁸ Zob. definicja dużych przedsiębiorstw w pkt 32 ppkt 37.

producentów przez właściwy organ na podstawie biznesplanu. Państwa członkowskie mogą wypłacić ostatnią ratę wyłącznie po potwierdzeniu prawidłowej realizacji biznesplanu.

- 196) Pomoc przyznawana grupom lub organizacjom producentów w celu pokrycia kosztów niezwiązanych z rozpoczęciem działalności, takich jak koszty inwestycji lub działalności promocyjnej, będzie poddawana ocenie zgodnie z przepisami regulującymi przyznawanie tego rodzaju pomocy.

Intensywność pomocy

- 197) Pomoc musi ograniczać się do 10 % rocznej produkcji sprzedanej przez daną grupę lub organizację i nie może przekraczać 100 000 EUR rocznie. Pomoc musi mieć charakter degressywny.

1.1.4. Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne

- 198) Komisja uzna pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

- 199) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw i grup takich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych, które dobrowolnie zobowiążą się do przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.

- 200) Środek winien służyć utrzymaniu oraz wspieraniu niezbędnych zmian praktyk rolnych, które przynoszą pozytywne skutki dla środowiska i klimatu.

- 201) Taka pomoc będzie obejmować wyłącznie dobrowolne zobowiązania wykraczające poza:

- a) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
- b) odnośne minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;
- c) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

Wszystkie tego rodzaju obowiązkowe wymogi wskazuje się i opisuje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

- 202) W odniesieniu do zobowiązań, o których mowa w pkt 201 lit. b), w przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi określone w prawie Unii, wsparcie może zostać przyznane na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.

- 203) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji była zgodna ze wsparciem przyznanym zgodnie z art. 28 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

- 204) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa przeprowadzające operacje w ramach tego działania miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji,

- zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.
- 205) Zobowiązania w ramach tego środka muszą być podejmowane na okres od pięciu do siedmiu lat. W stosownych przypadkach w celu osiągnięcia lub utrzymania oczekiwanych korzyści dla środowiska państwa członkowskie mogą jednak wyznaczyć dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu⁵⁹. W odniesieniu do zobowiązań dotyczących zachowania oraz zrównoważonego wykorzystania i rozwoju zasobów genetycznych, w odniesieniu do nowych zobowiązań następujących bezpośrednio po realizacji zobowiązania w okresie początkowym lub w innych należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą ustalić krótszy okres trwający co najmniej jeden rok.
- 206) Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla beneficjentów innych niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można przyznać zgodnie z niniejszą częścią rozdział 3.
- 207) Zobowiązania w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczące ekstensyfikacji chowu zwierząt gospodarskich muszą spełniać przynajmniej następujące warunki:
- a) cała powierzchnia wypasana danego gospodarstwa rolnego musi być zarządzana i utrzymywana w sposób zapewniający unikanie nadmiernego i niedostatecznego wypasania;
 - b) obsadę zwierząt należy określić, uwzględniając wszystkie wypasane zwierzęta gospodarskie utrzymywane w gospodarstwie lub – w przypadku zobowiązania do ograniczenia wymywania substancji użyźniających – wszystkie zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie istotne z punktu widzenia danego zobowiązania.
- 208) Zobowiązania w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczące hodowli lokalnych ras zagrożonych wyginięciem lub zachowania genetycznych zasobów roślinnych zagrożonych erozją genetyczną muszą obejmować jedno z następujących wymagań:
- a) prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich lokalnych ras, genetycznie dostosowanych do jednego lub kilku tradycyjnych systemów produkcji i środowisk w danym kraju i zagrożonych wyginięciem;
 - b) zachowanie genetycznych zasobów roślinnych naturalnie dostosowanych do warunków lokalnych i regionalnych oraz zagrożonych erozją genetyczną.
- 209) Do objęcia pomocą kwalifikują się następujące gatunki zwierząt gospodarskich: bydło; owce; kozy; koniowate; świnie i ptactwo.
- 210) Lokalne rasy uznaje się za zagrożone wyginięciem, gdy następujące warunki są spełnione, oraz gdy w zgłoszeniu przesłanym Komisji podano i opisano te warunki:
- a) na poziomie krajowym stwierdzona jest liczba samic hodowlanych;
 - b) liczbę tę oraz status wymienionych ras jako zagrożonych odpowiednio potwierdziła uznana jednostka naukowa;

⁵⁹ Na przykład w przypadku poddziałań mających na celu odbudowę i utrzymanie siedlisk podmokłych pomoc może być przyznana na okres dłuższy niż siedem lat ze względu na złożoność realizacji tych celów.

- c) odpowiednia uznana jednostka techniczna prowadzi księgę hodowlaną danej rasy;
 - d) zainteresowane jednostki dysponują odpowiednimi umiejętnościami i wiedzą w zakresie identyfikacji osobników zagrożonych ras.
- 211) Objęte wsparciem zasoby genetyczne roślin uznaje się za zagrożone erozją genetyczną, pod warunkiem że w programie rozwoju obszarów wiejskich zawarto wystarczające dowody na erozję genetyczną oparte na wynikach naukowych i wskaźnikach dotyczących zmniejszenia liczby rodzimych/prymitywnych odmian lokalnych, zróżnicowania ich populacji i – w stosownych przypadkach – wskaźników zmian w najczęściej występujących dobrych praktykach rolnych na poziomie lokalnym, oraz że w zgłoszeniu przesłanym Komisji wskazano to i opisano.
- 212) Pomocy na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie oraz ich zrównoważone wykorzystanie i rozwój można udzielić w przypadku operacji nieobjętych przepisami pkt 199–211.
- 213) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji może dotyczyć systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego, w celu zachęcania rolników do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę lub w wymierny sposób.

Koszty kwalifikowalne

- 214) Pomoc – z wyjątkiem pomocy na operacje służące zachowaniu zasobów genetycznych, o której mowa w pkt 212 – obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku podjętych zobowiązań. Pomoc musi być przyznawana corocznie.
- 215) W należycie uzasadnionych przypadkach – takich jak operacje dotyczące ochrony środowiska lub zobowiązania dotyczące rezygnacji z komercyjnego wykorzystania obszarów – pomoc może zostać przyznana w formie płatności jednorazowej na jednostkę obliczanej na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.
- 216) W razie potrzeby pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy gospodarstw rolnych, maksymalny poziom musi wynosić 30 %.
- 217) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.
- 218) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

- 219) Żadnej pomocy w ramach tego środka nie można przyznać na zobowiązania objęte środkiem dotyczącym rolnictwa ekologicznego, określonym w niniejszej części sekcja 1.1.8. Pomoc na ochronę zasobów genetycznych w rolnictwie obejmuje koszty następujących operacji:
- a) [działania celowe: działania wspierające ochronę ex situ i in situ, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w rolnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych in situ wraz z ochroną in situ/w gospodarstwie, i wykazów zbiorów ex situ i baz danych;
 - b) działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym rolnictwie;
 - c) działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.]

Intensywność pomocy

- 220) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 221) Pomoc musi być wypłacana na hektar. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc może być przyznana w formie płatności ryczałtowej.
- 1.1.5. Pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt*
- 222) Komisja uzna pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 223) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, które dobrowolnie podejmują się przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie dotyczące dobrostanu zwierząt.
- 224) Pomoc obejmuje wyłącznie zobowiązania wykraczające poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] oraz inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii.
- 225) Jeżeli nie obowiązują żadne odpowiednie obowiązkowe normy ani odnośne obowiązkowe wymogi, zobowiązania muszą wykraczać poza utrwalone praktyki rolnicze na szczeblu krajowym.
- 226) Wszystkie obowiązkowe normy, wymogi i utrwalone praktyki rolnicze muszą być określone i opisane w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- 227) W przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie/powiązane minimalne wymogi określone w prawie Unii, wsparcie może zostać przyznane na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.
- 228) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji była zgodna ze wsparciem przyznanym zgodnie z art. 28 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

- 229) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt kwalifikujące się do pomocy muszą przewidywać bardziej rygorystyczne normy w zakresie metod produkcji w jednej z następujących dziedzin:
- a) dostarczanie wody i pożywienia oraz zapewnianie opieki nad zwierzętami zgodnie z naturalnymi potrzebami hodowli zwierząt;
 - b) warunki przetrzymywania, takie jak większa przestrzeń, pokrycia podłogowe, materiały wzbogacające, naturalne światło;
 - c) dostęp do wybiegu;
 - d) praktyki mające na celu unikanie okaleczania lub kastracji zwierząt lub, w określonych przypadkach, jeżeli okaleczenie lub kastracja zwierząt uznane zostaną za konieczne, przewidujące zastosowanie środków znieczulających, analgezji i środków przeciwpalnych lub immunokastracji.]
- 230) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt podejmowane są na okres od jednego roku do siedmiu lat. W stosownych przypadkach w celu osiągnięcia lub utrzymania określonych korzyści dla dobrostanu zwierząt państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu.
- 231) Odnowienie umowy może być również automatyczne, jeśli szczegóły dotyczące automatycznego odnowienia zostały opisane w umowie. Mechanizm przedłużania zobowiązań związanych z dobrostanem zwierząt jest określany przez państwa członkowskie zgodnie z ich stosownymi przepisami krajowymi. O takich mechanizmach należy powiadomić Komisję w ramach zgłoszenia w sprawie pomocy państwa przyznanej zgodnie z niniejszą sekcją. Przedłużenia okresu, na jaki podjęto zobowiązania, dokonuje się z zastrzeżeniem przestrzegania warunków pomocy zatwierdzonych przez Komisję zgodnie z niniejszą sekcją.
- 232) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa przeprowadzające operacje w ramach tego działania miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.

Koszty kwalifikowalne

- 233) Pomoc przyznaje się corocznie i może ona rekompensować przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych całość lub część dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętego przez nie zobowiązania. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie w formie płatności jednorazowej na jednostkę obliczanej na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.
- 234) W stosownych przypadkach płatności te mogą również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt. Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu dobrostanu zwierząt, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań w zakresie

dobrostanu zwierząt. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań z tytułu dobrostanu zwierząt, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.

- 235) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

Intensywność pomocy

- 236) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 237) Pomoc musi być wypłacana na jednostkę. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie w formie kwoty ryczałtowej.

1.1.6. Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów

- 238) Komisja uzna pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 239) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 240) Pomoc dla beneficjentów innych niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można przyznać zgodnie z niniejszą częścią rozdział 3.

Koszty kwalifikowalne

- 241) Pomoc obejmuje wyrównanie beneficjentom dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku niekorzystnych warunków na danych obszarach związanych z wdrażaniem dyrektyw 92/43/EWG, 2009/147/WE i 2000/60/WE.
- 242) Jeśli jest to konieczne, pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % kosztów, o których mowa w pkt 241.
- 243) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.
- 244) Pomoc związaną z dyrektywą 92/43/EWG i dyrektywą 2009/147/WE można przyznać wyłącznie w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza odpowiednie normy GAEC ustanowione w tytule III rozdział 1 sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], a także warunków ustanowionych w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].
- 245) Pomoc związana z dyrektywą 2000/60/WE można przyznać wyłącznie w związku z niedogodnościami wynikającymi z wymogów wykraczających poza:

- a) odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania (z wyjątkiem SMR 1 wymienionego w załączniku III do rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych]) i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych]; a także
 - b) warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].
- 246) Wymogi, o których mowa w pkt 244 i 245, muszą być określone i opisane w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- 247) Do objęcia pomocą kwalifikują się następujące obszary:
- a) użytki rolne na obszarach Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;
 - b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności rolnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy 92/43/EWG; obszary te nie mogą przekraczać 5 % wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych zakresem terytorialnym danego planu strategicznego WPR;
 - c) użytki rolne uwzględnione w planach gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.

Intensywność pomocy

- 248) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 249) Pomoc musi być corocznie wypłacana na hektar.
- 1.1.7. Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru*
- 250) Komisja uzna pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 251) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 252) Pomoc można udzielić przedsiębiorstwom prowadzonym przez rolników aktywnych zawodowo, którzy zobowiązują się do prowadzenia działalności rolnej na obszarach wyznaczonych na podstawie art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. Państwa członkowskie mogą przeprowadzić procedurę zawężania wyboru zgodnie z warunkami określonymi w art. 32 ust. 3 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

Koszty kwalifikowalne

- 253) Pomoc obejmuje wyrównanie całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami szczególnymi dla danego obszaru w zakresie produkcji rolnej na danym obszarze. Państwa członkowskie muszą wykazać odnośne ograniczenia, oraz przedstawić dowody, że kwota rekompensaty, która ma być wypłacona, nie wykracza poza wynikające z tych ograniczeń utraty dochodu i dodatkowe koszty.

- 254) Dodatkowe koszty i utracone dochody należy obliczyć w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń szczególnych dla danego obszaru, w porównaniu z obszarami, na które nie mają wpływu takie ograniczenia.
- 255) Pomoc przyznaje się corocznie na hektar powierzchni użytków rolnych.

Intensywność pomocy

- 256) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.8. Pomoc na rolnictwo ekologiczne

- 257) Komisja uzna pomoc na rolnictwo ekologiczne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 258) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 259) Pomoc można przyznać przedsiębiorstwom lub grupom przedsiębiorstw, które dobrowolnie zobowiążą się do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007⁶⁰.
- 260) Pomoc przyznawana jest wyłącznie w odniesieniu do określonych i opisanych w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji zobowiązań, które wykraczają poza poniższe normy i wymogi:
- odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy GAEC ustanowione na podstawie tytułu III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - odnośne minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt oraz inne odnośne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;
 - warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
- 261) W odniesieniu do zobowiązań, o których mowa w pkt 260 lit. b), w przypadku gdy prawo krajowe nakłada nowe wymogi, które wykraczają poza odpowiednie minimalne wymogi określone w prawie Unii, pomoc może zostać przyznana na zobowiązania przyczyniające się do zgodności z tymi wymogami na okres nie dłuższy niż 24 miesiące od dnia, w którym stały się one obowiązkowe dla gospodarstwa rolnego.
- 262) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji była zgodna ze wsparciem przyznanym zgodnie z art. 28 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].
- 263) Zobowiązania muszą zostać zrealizowane w ciągu okresu początkowego trwającego od pięciu do siedmiu lat. W celu osiągnięcia lub utrzymania określonych oczekiwanych korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą jednak wyznaczyć dłuższy okres, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu. W przypadku gdy pomoc udzielana jest na konwersję na rolnictwo ekologiczne,

⁶⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

państwa członkowskie mogą wyznaczyć krótszy okres co najmniej jednego roku. W odniesieniu do nowych zobowiązań dotyczących utrzymania następujących bezpośrednio po realizacji zobowiązania w okresie początkowym, państwa członkowskie mogą ustalić krótszy okres co najmniej jednego roku.

- 264) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przedsiębiorstwa przeprowadzające operacje w ramach tego działania miały dostęp do odpowiedniej wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji oraz aby, w celu udzielenia pomocy rolnikom zobowiązującym się do zmiany systemu produkcji, zapewniono odpowiednie szkolenie osobom potrzebującym go, a także dostęp do wiedzy eksperckiej.

Koszty kwalifikowalne

- 265) Pomoc obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość dodatkowych kosztów i utraconych dochodów będących skutkiem tych zobowiązań. Pomoc musi być przyznawana corocznie. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznać pomoc w formie płatności jednorazowej na jednostkę.
- 266) Jeśli jest to konieczne, pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązania. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy przedsiębiorstw, maksymalny poziom wynosi 30 %. Pomoc tę przyznaje się corocznie.
- 267) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu rolnictwa ekologicznego, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań w zakresie rolnictwa ekologicznego, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.
- 268) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty transakcyjne w danym przypadku ponoszone są w odniesieniu do przedsiębiorstwa czy hektara.
- 269) Na podstawie niniejszej sekcji nie udziela się pomocy na zobowiązania objęte działaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym ani na pokrycie kosztów objętych sekcją poświęconą pomocy na zachęcanie producentów produktów rolnych do przystępowania do systemów jakości.
- 270) Pomoc na inwestycje w produkcję podstawową i w zakresie przetwarzania oraz wprowadzania do obrotu produktów ekologicznych podlega przepisom zawartym w sekcjach 1.1.1.1 i 1.1.1.2 poświęconych pomocy na inwestycje.

Intensywność pomocy

- 271) Pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 272) Pomoc musi być wypłacana na hektar. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc może być przyznana w formie płatności ryczałtowej.

1.1.9. Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości

- 273) Komisja uzna pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych i ich grup w systemach jakości za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji:
- 274) Niniejszą sekcję stosuje się wyłącznie do producentów produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

- 275) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w odniesieniu do systemów jakości, o których mowa w pkt 277:
- a) koszty wynikające z udziału w systemie jakości, w szczególności koszty poniesione na przystąpienie do wspieranego systemu jakości i roczną składkę z tytułu udziału w tym systemie jakości, w tym w razie potrzeby wydatki na kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z wymogami systemu jakości;
 - b) koszty obowiązkowych środków kontroli w odniesieniu do systemów jakości podejmowanych zgodnie z przepisami Unii lub prawodawstwem krajowym przez właściwe organy lub w ich imieniu;
 - c) koszty działalności w zakresie badań rynkowych, koncepcji i projektowania produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów zapewniania jakości.
- 276) Nie przyznaje się pomocy, o której mowa w pkt 275 lit. a) i b), na pokrycie kosztów kontroli przeprowadzanych bezpośrednio przez beneficjentów, ani w przypadkach, gdy unijne przepisy przewidują, że koszty kontroli ponoszą producenci produktów rolnych i ich grupy, bez określania faktycznego poziomu opłat.
- 277) Systemy jakości, o których mowa w pkt 275 lit. a), są następujące:
- a) unijne systemy jakości;
 - b) systemy jakości produktów rolnych, w tym systemy certyfikacji gospodarstw, uznane przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:
 - (i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów jakości musi wynikać z jasnego wymogu zapewnienia jednego z następujących elementów:
 - określonych właściwości produktu;
 - określonej metody uprawy lub produkcji;
 - jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska;
 - (ii) system jakości jest otwarty dla wszystkich producentów;
 - (iii) system jakości obejmuje obowiązujące specyfikacje produktów końcowych, a zgodność z tymi specyfikacjami jest weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli;
 - (iv) system jakości jest przejrzysty i zapewnia pełną identyfikowalność produktów rolnych;
 - c) dobrowolne systemy certyfikacji produktów rolnych uznane przez dane państwa członkowskie za spełniające wymogi ustanowione w komunikacie

Komisji – Wytyczne UE dotyczące najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych⁶¹.

- 278) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków.
- 279) Pomoc, o której mowa w pkt 275 lit. b) i c), musi zostać przyznana w formie usług dotowanych i wypłacona jednostce odpowiedzialnej za środki kontroli lub podmiotom świadczącym usługi w zakresie badań lub doradztwa.

Intensywność pomocy

- 280) Pomoc, o której mowa w pkt 275 lit. a), jest przyznawana na okres maksymalnie siedmiu lat, wypłacana corocznie i musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 281) Pomoc, o której mowa w pkt 275 lit. b) i c), może sięgnąć 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

1.1.10. Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym

- 282) Niniejsza sekcja obejmuje pomoc na zapewnienie wsparcia technicznego w sektorze rolnym, z wyjątkiem pomocy na usługi zastępowania rolników, która może być przyznawana wyłącznie przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych.
- 283) Realizacji wsparcia technicznego mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość.
- 284) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków. Jeżeli zapewnienie wsparcia technicznego jest podejmowane przez grupy lub organizacje producentów, członkostwo w takich grupach lub organizacjach nie może być warunkiem dostępu do usługi. Każdy wkład osób niebędących członkami w koszty administracyjne danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztów świadczenia usługi.

1.1.10.1. Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne

- 285) Komisja uzna pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne określone w pkt 282–284 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 286) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem systemu wiedzy i innowacji w rolnictwie (AKIS) zawartym w planach strategicznych WPR.
- 287) Pomoc obejmuje działania w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności, w tym szkolenia, warsztaty i instruktaż, działalność demonstracyjną i działania informacyjne.
- 288) Pomoc może obejmować także krótkoterminową wymianę zarządzających gospodarstwami rolnymi i wizyty w gospodarstwach;

Koszty kwalifikowalne

- 289) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:
 - a) koszty organizacji działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności, działań demonstracyjnych i działań informacyjnych;

⁶¹ Dz.U. C 341 z 16.12.2010, s. 5.

- b) koszty podróży, zakwaterowania i wydatków dziennych uczestników;
 - c) koszty świadczenia usług polegających na zastępowaniu uczestników na czas nieobecności;
 - d) w przypadku projektów demonstracyjnych kwalifikują się również następujące koszty inwestycji:
 - (i) koszty budowy, nabycia, w tym leasingu, lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel;
 - (ii) koszty zakupu lub leasingu maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danych aktywów;
 - (iii) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w ppkt (i) i (ii), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie ponosi się żadnych wydatków określonych w ppkt (i) i (ii);
 - (iv) koszty zakupu, opracowania lub korzystania z oprogramowania komputerowego, chmury i rozwiązań podobnych oraz zakupu patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
 - (v) w należycie uzasadnionych przypadkach, pomoc na projekty demonstracyjne na niewielką skalę może być przyznawana w odniesieniu do dodatkowych kosztów i utraconych dochodów odnoszących się do projektu demonstracyjnego.
- 290) Koszty, o których mowa w pkt 289 lit. d) ppkt (i)–(iv), kwalifikują się w stopniu, w którym poniesiono je na finansowanie projektu demonstracyjnego i na czas trwania projektu demonstracyjnego. Za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu demonstracyjnego obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości.
- 291) Podmioty świadczące usługi w zakresie wymiany wiedzy i usługi informacyjne posiadają odpowiednie zdolności do wykonywania tych zadań w postaci wykwalifikowanego personelu odbywającego regularne szkolenia.
- 292) Pomoc, o której mowa w pkt 289 lit. a) i c) oraz lit. d) ppkt (i)–(iv), musi być zapewniona w formie usług dotowanych. Pomoc na pokrycie kosztów świadczenia usług, o których mowa w pkt 289 lit. c), polegających na zastępowaniu uczestników na czas nieobecności, może być też wypłacana bezpośrednio dostawcom takich usług. Pomoc, o której mowa w pkt 289 lit. d) ppkt (v), musi być wypłacana bezpośrednio beneficjentom. Pomoc na projekty demonstracyjne na małą skalę, o których mowa w pkt 289 lit. d) ppkt (i)–(iv), może być wypłacana bezpośrednio beneficjentom.

Intensywność pomocy

- 293) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

- 294) W przypadku kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 289 lit. d), maksymalna kwota pomocy musi być ograniczona do [100 000 EUR] w ciągu 3 lat podatkowych.

1.1.10.2. Pomoc na usługi doradcze

- 295) Komisja uzna pomoc na świadczenie usług doradczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 296) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planach strategicznych WPR.
- 297) Doradztwo musi być powiązane z co najmniej jednym z celów szczegółowych zgodnie z art. 6 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] i musi obejmować co najmniej jeden z następujących elementów:
- obowiązki wynikające z wymogów podstawowych w zakresie zarządzania i norm GAEC ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - w stosownych przypadkach praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska, o których mowa w art. 28 rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], oraz utrzymywanie użytków rolnych, o którym mowa w art. 4 pkt 1 lit. a) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - wymogi ustanowione przez państwa członkowskie na potrzeby wdrożenia dyrektywy 2000/60/WE, dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE⁶², dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284⁶³, rozporządzenia (UE) 2016/2031, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429⁶⁴, art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁶⁵ oraz dyrektywy 2009/128/WE;
 - praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie „Europejski plan działania »Jedno zdrowie« na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”⁶⁶;

⁶² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1).

⁶³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

⁶⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1).

⁶⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁶⁶ „Europejski plan działania »Jedno zdrowie« na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe” (COM(2017) 339 final).

- e) zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem;
 - f) wsparcie na rzecz innowacji;
 - g) technologie cyfrowe w obszarze rolnictwa, o których mowa w art. 102 lit. b) rozporządzenia nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - h) zrównoważone zarządzanie składnikami odżywczymi, w tym – najpóźniej od 2024 r. – korzystanie z narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi, o którym mowa w art. 13 ust. 4 rozporządzenia nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych];
 - i) warunki zatrudnienia i zobowiązania pracodawcy, a także kwestie związane z bezpieczeństwem i higieną pracy oraz opieką społeczną w społecznościach wiejskich.
- 298) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.
- 299) Podmioty wybrane do świadczenia usług doradczych posiadają odpowiednie zasoby w postaci regularnie szkolonego i wykwalifikowanego personelu oraz doświadczenie w zakresie doradztwa i są wiarygodne w odniesieniu do dziedzin, których dotyczą świadczone przez nich usługi doradcze.
- 300) Państwa członkowskie muszą zapewnić bezstronność doradztwa i dbać o to, by podmioty świadczące usługi doradcze nie znajdowały się w sytuacji konfliktu interesów.
- 301) W uzasadnionych i stosownych przypadkach doradztwo może być częściowo świadczone grupowo, biorąc pod uwagę sytuację poszczególnych użytkowników korzystających z usług doradczych.

Kwota pomocy

- 302) Intensywność pomocy musi być ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych, pod warunkiem że pomoc nie przekracza, w ciągu dowolnego okresu trzech lat, następujących kwot:
- a) 25 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją podstawową produktów rolnych;
 - b) 200 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa zajmującego się przetwarzaniem produktów rolnych i wprowadzaniem ich do obrotu.

1.1.10.3. Pomoc na usługi zastępowania rolników

- 303) Komisja uzna pomoc na usługi zastępowania rolników za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki dotyczące pomocy na wsparcie techniczne oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 304) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.

Koszty kwalifikowalne

- 305) Pomoc pokrywa faktycznie poniesione koszty zastąpienia rolnika, osoby fizycznej, która jest członkiem gospodarstwa rolnego, lub pracownika gospodarstwa podczas ich nieobecności w pracy z powodu choroby, w tym choroby dziecka, w czasie urlopu wypoczynkowego, urlopu macierzyńskiego i wychowawczego, obowiązkowej służby wojskowej lub w przypadku śmierci.
- 306) Całkowity czas trwania zastępstwa jest ograniczony do trzech miesięcy rocznie na beneficjenta, z wyjątkiem zastąpienia w przypadku urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego oraz obowiązkowej służby wojskowej. W odniesieniu do urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego czas trwania zastępstwa powinien być ograniczony do sześciu miesięcy w każdym z tych przypadków. W

należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może jednak zezwolić na przedłużenie tego okresu o trzy miesiące i sześć miesięcy. W odniesieniu do obowiązkowej służby wojskowej czas trwania zastępstwa powinien być ograniczony do czasu trwania takiej służby.

Intensywność pomocy

307) Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.11. Pomoc na współpracę w sektorze rolnym

308) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

309) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt 32 ppkt 9.

310) Pomoc można przyznać wyłącznie na promowanie współpracy, która przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów określonych w art. 6 rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

311) Pomoc przyznaje się w celu wspierania form współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów niezależnie od tego czy są one aktywne w sektorze rolnym, ale współpraca ta musi przynosić korzyści wyłącznie sektorowi rolnemu, a w szczególności:

a) rozwoju metod współpracy między różnymi przedsiębiorstwami w sektorze rolnym, łańcuchu żywnościowym (jedynie wtedy, gdy rezultatem przetwarzania jest produkt rolny) i wśród innych podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnym, które przyczyniają się do osiągania celów i priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, w tym grup producentów, spółdzielni i organizacji międzybranżowych;

b) tworzenia klastrów i sieci;

c) dziedziczenia gospodarstw, w szczególności w zakresie wymiany pokoleń na poziomie gospodarstwa (pomoc może być przyznawana wyłącznie rolnikom, którzy osiągnęli lub osiągną wiek emerytalny przed końcem operacji, zgodnie z warunkami określonymi przez dane państwo członkowskie w jego prawie krajowym).

312) Pomoc będzie przyznawana na współpracę dotyczącą w szczególności następujących działań:

a) projektów pilotażowych;

b) opracowywania nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym i żywnościowym, o ile dotyczy to produktów rolnych;

c) współpracy między małymi podmiotami w sektorze rolnym przy organizowaniu wspólnych procedur pracy, wspólnym korzystaniu z urządzeń i zasobów;

d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

f) wspólnych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zmianie klimatu lub przystosowania się do niej;

g) wspólnych podejść do projektów środowiskowych i stosowanych praktyk środowiskowych, w tym sprawnego gospodarowania wodą,

- wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych⁶⁷ i zachowywania krajobrazów rolniczych;
- h) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz zrównoważonej produkcji biomasy do wykorzystania w produkcji żywności, jeśli współpraca ta prowadzi do wytworzenia produktów rolnych i produkcji energii na własne potrzeby;
 - i) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, inne niż określone w art. 31 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060, strategii rozwoju lokalnego innych niż określone w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060.
- 313) Pomoc można przyznać wyłącznie nowym formom współpracy, w tym istniejącym formom współpracy, jeżeli podejmują one nową działalność.
- 314) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt 312 lit. d) i e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między rolnikiem i konsumentem.
- 315) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji musi być zgodna z art. 206–210a rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- 316) Operacje, które mają być realizowane i które obejmują inwestycje, muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami i wymogami określonymi w odpowiedniej sekcji dotyczącej pomocy inwestycyjnej.

Koszty kwalifikowalne

- 317) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w zakresie, w jakim dotyczą one działalności rolniczej:
- a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowanie biznesplanu lub lokalnej strategii rozwoju innej niż ta, o której mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060;
 - b) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora”;
 - c) koszty operacji, które mają być realizowane;
 - d) koszty działań promocyjnych.
- 318) Pomoc musi ograniczać się do okresu maksymalnie siedmiu lat. W należycie uzasadnionych przypadkach pomoc można przyznać na dłuższy okres w odniesieniu do działań, o których mowa w pkt 312 lit. i), oraz wspólnych działań w dziedzinie środowiska i klimatu, aby osiągnąć cele szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu określone w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

Intensywność pomocy

- 319) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 320) W przypadku operacji, o których mowa w pkt 316 lit. c), obejmujących inwestycje pomoc musi być ograniczona do maksymalnej intensywności pomocy na pomoc inwestycyjną, jak określono w sekcji poświęconej pomocy inwestycyjnej.

1.2. Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie kryzysowe

- 321) Pomoc państwa może być stosownym środkiem wsparcia w odniesieniu do pewnych rodzajów ryzyka w sektorze rolnym, jako że działalność rolnicza sama w sobie jest szczególnie narażona na ryzyko i sytuacje kryzysowe. Istnieją

⁶⁷ Dotyczy to współpracy związanej z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach rolnych, pod warunkiem że spełniono warunki określone w części II sekcja 1.1.1.1.

jednak różnice między przedsiębiorstwami zajmującymi się produkcją podstawową produktów rolnych i przedsiębiorstwami zajmującymi się przetwarzaniem produktów rolnych i wprowadzaniem ich do obrotu, które zazwyczaj mają lepsze możliwości zabezpieczania się przed ryzykiem. Dlatego też pewne kategorie pomocy będące przedmiotem niniejszej sekcji mają zastosowanie jedynie do produkcji podstawowej produktów rolnych.

- 322) W procesie zezwalania na pomoc państwa na działalność zagrożoną ryzykiem i sytuacjami kryzysowymi Komisja uwzględni konieczność uniknięcia niepożądanych zakłóceń konkurencji poprzez wprowadzenie wymogu minimalnego wkładu producentów w straty lub koszty takich środków pomocowych lub innych adekwatnych środków, które należy podjąć w celu zmniejszenia zagrożenia zakłócenia konkurencji oraz zagwarantowania, że pomoc państwa jest proporcjonalna do poniesionych strat. W celu zmniejszenia do minimum całkowitej kwoty przyznanej pomocy w swojej ocenie Komisja uwzględni konieczność zastosowania przez beneficjenta odpowiednich środków zapobiegawczych.

1.2.1. Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom

1.2.1.1. Pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne

- 323) Komisja uzna pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, jeżeli spełnia ona warunki określone w niniejszej sekcji.
- 324) Niniejszą sekcję stosuje się do sektora rolnego zdefiniowanego w pkt 32 ppkt 2.
- 325) Ponieważ pojęcia „klęska żywiołowa” i „zdarzenie nadzwyczajne”, o których mowa w art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu wprowadzają wyjątki od ogólnego zakazu pomocy państwa na rynku wewnętrznym ustanowionego w art. 107 ust. 1 Traktatu, Komisja konsekwentnie podtrzymuje stanowisko, że ich wykładnia musi mieć charakter restrykcyjny. Stanowisko to potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁶⁸.
- 326) Dotychczas Komisja przyznawała, że trzęsienia ziemi, lawiny, przypadki osunięcia się ziemi i powodzie można uznać za klęski żywiołowe. Ponadto Komisja uwzględni inicjatywę związaną z unowocześnieniem pomocy państwa, która umożliwi grupowe wyłączenie również następujących kategorii klęsk żywiołowych: huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka. W przeszłości Komisja uznawała za zdarzenia nadzwyczajne wojny, zamieszki wewnętrzne lub strajki oraz, w sposób ograniczony i zależny od ich zasięgu, katastrofy nuklearne lub przemysłowe oraz pożary, które spowodowały wielkie straty⁶⁹. Komisja

⁶⁸ Wyrok z dnia 11 listopada 2004 r., Hiszpania/Komisja, sprawa C-73/03, EU:C:2004:711, pkt 37; wyrok z dnia 23 lutego 2006 r., Giuseppe Atzeni i in., sprawy połączone C-346/03 i C-529/03, pkt 79.

⁶⁹ Komisja uznała, że nie można uznać za zdarzenie nadzwyczajne odosobnionego pożaru w zakładzie przetwórczym, który był objęty zwykłym ubezpieczeniem komercyjnym. Co do zasady Komisja nie uznaje, że pojawienie się ognisk chorób zwierząt lub pojawienie się agrofagów roślin można uważać za wystąpienie klęsk żywiołowych lub zdarzeń nadzwyczajnych. W jednym przypadku zdarzyło się jednak, że Komisja uznała za zdarzenie nadzwyczajne bardzo rozległe ognisko całkowicie nowej choroby zwierząt.

- będzie nadal oceniała wnioski o przyznanie pomocy państwa zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu w odniesieniu do poszczególnych przypadków, uwzględniając przy tym swoje dotychczasowe doświadczenie w tym zakresie.
- 327) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji musi spełniać następujące warunki:
- a) właściwy organ państwa członkowskiego formalnie uznał dane wydarzenie za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne; oraz
 - b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo.
- 328) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt 327 lit. a), wystąpienie wymienionych okoliczności.
- 329) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów i organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- 330) Program pomocy wprowadza się w ciągu trzech lat od daty zdarzenia, a pomoc musi zostać wypłacona w ciągu czterech lat od tej daty. W odniesieniu do konkretnej klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego Komisja zatwierdzi oddzielnie zgłoszony program pomocy, który odstępuje od tej zasady w należycie uzasadnionych przypadkach wynikających np. z charakteru lub zakresu zdarzenia lub późniejszego wystąpienia szkody albo jej kontynuacji.
- 331) W celu ułatwienia szybkiego zarządzania kryzysowego Komisja zatwierdzi *ex ante* ramowe programy pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez trzęsienia ziemi, lawiny, osunięcia ziemi i powodzie, a także przez huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka, o ile jasno określono warunki, na jakich w takich przypadkach można przyznać pomoc⁷⁰. W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt 626.
- 332) Pomoc przyznaną na wyrównanie szkód spowodowanych przez inne rodzaje klęsk żywiołowych niewymienione w pkt 326 i szkód spowodowanych zdarzeniami nadzwyczajnymi zgłasza się Komisji indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

- 333) Koszty kwalifikowalne to kwota szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- 334) Szkody mogą obejmować:
- a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki, urządzenia, maszyny, zapasy i środki produkcji;

⁷⁰ Decyzje Komisji w sprawie pomocy państwa w sprawach: N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

- b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.
- 335) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
- 336) Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne, tj. różnicy pomiędzy wartością składnika aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po klęsce żywiołowej lub zdarzeniu nadzwyczajnym.
- 337) Utratę dochodu oblicza się przez odjęcie:
- a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;
od
 - b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.
- 338) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego i musi zostać zmniejszona o wszelkie koszty nieponiesione z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- 339) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwi określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.
- 340) Komisja uzna inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż metody te są reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu jednego z poniższych sposobów:
- a) wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym;
 - b) współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustanawianych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Intensywność pomocy

- 341) Wysokość pomocy i wszelkich innych płatności przyznanych w celu wyrównania strat, w tym płatności w ramach polis ubezpieczeniowych, musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.2. *Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową*

- 342) Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 343) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową zgodnie z definicją w pkt 32 ppkt 33. Ma ona zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych.
- 344) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji musi spełniać oba następujące warunki:
- a) właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego formalnie uznał charakter tego wydarzenia za niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową; oraz
 - b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo.
- 345) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt 344 lit. a), wystąpienie wymienionych okoliczności.
- 346) W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt 626.
- 347) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów lub organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- 348) Programy pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

- 349) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- 350) Szkody te obejmują:
- a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki gospodarcze, urządzenia i maszyny, zapasy i środki produkcji;
 - b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.
- 351) Obliczenia strat poniesionych wskutek niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową dokonuje się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

- 352) Szkody materialne dotyczące aktywów spowodowane przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową oblicza się na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, tzn. różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po niekorzystnym zjawisku klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową.
- 353) W przypadku gdy utratę dochodu beneficjenta, o której mowa w pkt 350 lit. b), oblicza się na podstawie poziomu upraw lub zwierząt gospodarskich, należy wziąć pod uwagę jedynie szkody materialne związane z tymi uprawami lub zwierzętami gospodarskimi.
- 354) Utratę dochodu oblicza się albo na poziomie rocznej produkcji rolnej gospodarstwa albo na poziomie zwierząt gospodarskich poprzez odjęcie:
- iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;
od
 - iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.
- 355) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Kwotę tę zmniejsza się o wszelkie koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- 356) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwi określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.
- 357) Komisja uzna inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż metody te są reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu jednego z poniższych sposobów:
- wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym;
 - współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustanawianych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Intensywność pomocy

- 358) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, musi być ograniczona do 80 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy może zostać zwiększona do 90 % na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.
- 359) Kwotę pomocy przyznaną na podstawie niniejszej sekcji zmniejsza się o 50 %, jeśli przyznawana jest ona beneficjentom, którzy nie wykupili polisy ubezpieczeniowej lub nie wpłacili wkładów finansowych na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych akredytowanych w danym państwie członkowskim, które obejmują co najmniej 50 % średniej rocznej produkcji lub dochodu związanego z produkcją i obejmującą zagrożenia związane z niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi statystycznie najczęściej występującymi w danym państwie członkowskim lub regionie, które są objęte zakresem ubezpieczeń. Odstępstwo od tego warunku jest możliwe tylko wtedy, gdy państwo członkowskie może w przekonujący sposób wykazać, że mimo wszystkich podjętych odpowiednich starań, wykupienie ubezpieczenia pokrywającego statystycznie najczęściej występujące zagrożenia klimatyczne w danym państwie członkowskim lub regionie nie było możliwe w czasie wystąpienia szkody.

1.2.1.3. Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin oraz zarażeniu inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego, ich kontroli i zwalczania oraz pomoc mająca na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin oraz inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii i inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego

- 360) Komisja uzna pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt, agrofagom roślin oraz zarażeniu inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego, ich kontroli i zwalczania oraz pomoc mającą na celu wyrównanie szkód spowodowanych przez te choroby zwierząt, agrofagi roślin oraz inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii i inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 361) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych.
- 362) Pomoc można wypłacać wyłącznie w przypadku, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:
- a) w odniesieniu do chorób zwierząt, agrofagów roślin oraz zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego, w przypadku których istnieją przepisy unijne lub krajowe, niezależnie od tego czy zostały one ustanowione w ramach przepisów ustawowych, wykonawczych czy administracyjnych;

- b) w ramach jednego z następujących elementów:
- (i) publicznego programu zapobiegania danej chorobie zwierząt lub danemu agrofagowi roślin, ich kontroli lub zwalczania na szczeblu unijnym, krajowym lub regionalnym;
 - (ii) środków nadzwyczajnych nałożonych przez właściwy organ publiczny;
 - (iii) środków zwalczania lub powstrzymania rozprzestrzeniania się agrofagów roślin, wprowadzanych zgodnie z art. 28 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2016/2031;
 - (iv) środków zwalczania lub powstrzymania rozprzestrzeniania się inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla Unii lub dla państwa członkowskiego, wprowadzanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1143/2014.
- 363) Programy i środki, o których mowa w pkt 362 lit. b), muszą zawierać opis odnośnych środków zapobiegania, zwalczania i likwidacji.
- 364) Pomoc nie może odnosić się do środków, odnośnie do których przepisy Unii przewidują, że koszt takich środków ponosi beneficjent, chyba że koszt takich środków pomocy całkowicie równoważą opłaty obowiązkowe dla beneficjentów.
- 365) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów lub organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- 366) Żadna pomoc indywidualna nie może zostać przyznana w przypadku ustalenia, że choroba lub zarażenie agrofagiem roślin, inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub dla państwa członkowskiego zostały spowodowane celowym działaniem beneficjenta lub jego zaniedbaniami.
- 367) W przypadku chorób zwierząt pomoc może zostać przyznana w odniesieniu do chorób wymienionych w wykazie chorób zwierząt w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429⁷¹, w wykazie chorób odzwierzęcych określonych w załączniku III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690⁷² oraz w wykazie chorób zwierząt zawartym w Kodeksie zdrowia zwierząt lądowych przyjętym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt.
- 368) Pomoc można również przyznać w odniesieniu do nowo występujących chorób, które spełniają kryteria określone w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/429, zgodnie ze wszystkimi następującymi warunkami:

⁷¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1), zmienione rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2018/1629 zmieniającym wykaz chorób zamieszczony w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2016/429 (Dz.U. L 272 z 31.10.2018, s. 11).

⁷² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/690 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 1).

- a) dana choroba zwierząt wyrządziła rolnikom szkody przekraczające próg co najmniej 30 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej,
 - b) beneficjenci wykupili polisę ubezpieczeniową lub uiszcili składki na poczet funduszu ubezpieczeń wzajemnych akredytowanego w danym państwie członkowskim, które obejmują co najmniej 50 % ich średniej rocznej produkcji lub dochodu związanego z produkcją i obejmują zagrożenia związane z chorobami zwierząt statystycznie najczęściej występującymi w danym państwie członkowskim lub regionie, które są objęte zakresem ubezpieczenia.
- 369) Programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat od daty poniesienia kosztu lub szkody spowodowanych chorobą zwierząt, agrofagiem roślin lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub dla państwa członkowskiego. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty. Warunki te nie mają zastosowania do kosztów określonych w pkt 371.
- 370) W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt 626.

Koszty kwalifikowalne

- 371) W przypadku środków zapobiegawczych, pomoc może obejmować następujące koszty kwalifikowalne:
- a) koszty środków bioasekuracji, w tym zapobiegania inwazyjnemu gatunkowi obcemu stwarzającemu zagrożenie dla Unii i dla państw członkowskich;
 - b) koszty kontroli zdrowotnych;
 - c) koszty analiz, w tym diagnostykę *in vitro*;
 - d) koszty badań i innych sposobów wykrywania, w tym badania na obecność TSE i BSE;
 - e) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji szczepionek, lekarstw i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin;
 - f) koszty zapobiegawczego uboju lub eliminacji zwierząt lub niszczenia upraw i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz czyszczenia i dezynfekcji gospodarstwa rolnego i wyposażenia;
- 372) W przypadku środków zwalczania i likwidacji pomoc może obejmować następujące koszty kwalifikowalne:
- a) koszty badań i innych sposobów wykrywania w przypadku chorób zwierząt, w tym badania na obecność TSE i BSE;
 - b) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji szczepionek, lekarstw i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin;
 - c) koszty uboju lub eliminacji i niszczenia zwierząt oraz niszczenia związanych z nimi produktów lub niszczenia roślin, w tym padłych lub zniszczonych w rezultacie podania szczepionek lub stosowania innych środków wskazanych przez właściwe organy publiczne oraz czyszczenia i dezynfekcji gospodarstwa rolnego i wyposażenia;
 - d) koszty nabywania, przechowywania, podawania i dystrybucji środków ochrony roślin przed inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego;

- e) koszty nabywania, przechowywania, wprowadzania i dystrybucji pułapek lub innego sprzętu ochrony zwierząt przed inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państwa członkowskiego.
- 373) Pomoc w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 374 i 375, przyznawana jest w formie usługi dotowanej i musi być wypłacana podmiotowi realizującemu środki zapobiegania, zwalczania i likwidacji, z wyjątkiem kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 371 lit. d) i pkt 372 lit. b) oraz kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 371 lit. e) i pkt 372 lit. c), w przypadku agrofagów roślin oraz czyszczenia i dezynfekcji gospodarstwa rolnego i wyposażenia.
- 374) W przypadku pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin lub inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii lub inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla państwa członkowskiego rekompensatę należy obliczyć jedynie w odniesieniu do:
- a) wartości rynkowej zwierząt poddanych ubojowi, wyeliminowanych lub padłych lub związanych z nimi zniszczonych produktów lub roślin:
 - (i) w związku z chorobą zwierząt, agrofagiem roślin lub zarażeniem inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państw członkowskich;
 - (ii) w ramach publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt 362 lit. b);
 - b) utraty dochodów spowodowanej obowiązkiem przeprowadzenia kwarantanny oraz trudnościami związanymi z odtworzeniem stad lub ponownym sadzeniem i obowiązkowego płodozmianu narzuconego jako część publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt 362 lit. b).
- 375) Kwotę tę należy zmniejszyć o:
- a) wszelkie koszty, które nie są bezpośrednio poniesione z powodu choroby zwierząt, agrofaga roślin lub inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla Unii lub inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla państw członkowskich, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta;
 - b) wszelkie dochody ze sprzedaży produktów związanych z ubojem lub eliminacją zwierząt oraz zniszczeniem roślin do celów zapobiegawczych lub eliminacji na polecenie właściwych organów.
- 376) Wartość rynkową, o której mowa w pkt 374 lit. a), należy ustalić w oparciu o wartość zwierząt, produktów i roślin bezpośrednio przed pojawieniem się podejrzenia wystąpienia choroby zwierząt, inwazji agrofaga roślin lub zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państw członkowskich lub jego potwierdzeniem.
- 377) Pomoc, o której mowa w pkt 374, musi być ograniczona do kosztów i szkód spowodowanych przez choroby zwierząt, agrofagi roślin lub zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii lub inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla państw członkowskich, w odniesieniu do których właściwy organ wykonał jedno z następujących działań:

- a) formalnie uznał wystąpienie choroby, w przypadku choroby zwierząt;
 - b) formalnie uznał obecność agrofagów lub inwazyjnego gatunku obcego, w przypadku agrofagów roślin lub inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla Unii lub inwazyjnego gatunku obcego stwarzającego zagrożenie dla państw członkowskich.
- 378) W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może zaakceptować koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków innych niż te, o których mowa w niniejszej sekcji.

Intensywność pomocy

- 379) Pomoc i wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych lub funduszy ubezpieczeń wzajemnych z tytułu tych samych kosztów kwalifikowalnych, musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.4. Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich

- 380) Komisja uzna pomoc dotyczącą padłych zwierząt gospodarskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 381) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych:

- 382) W odniesieniu do wymienionych poniżej kosztów kwalifikowalnych stosuje się następujące poziomy intensywności pomocy:
- a) pomoc o stawce do 100 % kosztów wywozu padłych zwierząt gospodarskich oraz 75 % kosztów zniszczenia takich padłych zwierząt gospodarskich; pomoc na pokrycie kosztów składek ubezpieczeniowych na ubezpieczenia obejmujące koszty wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich można przyznać zgodnie z przepisami części II sekcja 1.2.1.6;
 - b) pomoc o stawce do 100 % na pokrycie kosztów wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich, w przypadku gdy pomoc jest finansowana z opłat lub obowiązkowych składek przeznaczonych na finansowanie zniszczenia takich padłych zwierząt gospodarskich, pod warunkiem że te opłaty lub składki są ograniczone do sektora mięsnego i nałożone bezpośrednio na ten sektor;
 - c) pomoc o stawce 100 % na pokrycie kosztów wywozu i zniszczenia padłych zwierząt gospodarskich, w przypadku gdy istnieje obowiązek przeprowadzenia testów na obecność TSE lub w przypadku pojawienia się ogniska choroby zwierząt, o której mowa w pkt 367.
- 383) Pomoc uwarunkowana jest wprowadzeniem w zainteresowanym państwie członkowskim jednolitego programu monitorowania gwarantującego bezpieczne usuwanie padłych zwierząt gospodarskich.
- 384) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych, z wyjątkiem przypadków, w których hodowca zwierząt będący beneficjentem pomocy jest również dostawcą usług.
- 385) W celu ułatwienia zarządzania pomocą może ona być wypłacana podmiotom gospodarczym lub jednostkom, które spełniają wszystkie poniższe warunki:

- a) działają na rynku niższego szczebla w stosunku do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją zwierzęcą;
 - b) świadczą usługi związane z wywozem i zniszczeniem padłych zwierząt gospodarskich.
- 386) W zakresie dotyczącym padłych zwierząt gospodarskich i odpadów rzeźniczych, Komisja będzie kontynuować swoją politykę niezatwierdzania pomocy z tytułu padłych zwierząt gospodarskich przyznawanej podmiotom gospodarczym zajmującym się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych ani pomocy na pokrycie kosztów usuwania odpadów rzeźniczych. Pomoc państwa z tytułu inwestycji związanych z usuwaniem odpadów rzeźniczych będzie podlegała analizie na podstawie odpowiednich przepisów mających zastosowanie do pomocy inwestycyjnej.

1.2.1.5. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione

- 387) Uszkodzenia sprzętu, infrastruktury, zwierząt i roślin powodowane przez zwierzęta chronione stanowią coraz większy problem. Sukces unijnej polityki ochrony zależy częściowo od skutecznego zarządzania konfliktami między zwierzętami chronionymi i rolnikami. W związku z tym i zgodnie z zasadą proporcjonalności Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 388) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 389) Beneficjenci muszą wnieść minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie jest to możliwe, psy pasterskie, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta chronione szkód na danym obszarze. Jeżeli nie ma możliwości zastosowania racjonalnych środków zapobiegawczych, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi wykazać niemożność zastosowania takich środków zapobiegawczych.
- 390) Państwo członkowskie musi ustalić bezpośredni związek przyczynowy między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierzęcia chronionego.
- 391) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie i organizacji producentów, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- 392) Program pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty zdarzenia powodującego szkodę. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

- 393) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku wydarzenia, które spowodowało szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- 394) Szkody mogą obejmować:

- a) szkody związane z zabitymi zwierzętami lub zniszczonymi roślinami: koszty kwalifikowalne ustala się w oparciu o wartość rynkową zwierząt zabitych przez zwierzęta chronione lub zniszczonych przez nie roślin;
 - b) koszty pośrednie: koszty opieki weterynaryjnej związanej z leczeniem rannych zwierząt i koszty siły roboczej związane z poszukiwaniem zaginionych zwierząt, utrata dochodów spowodowana niższą wydajnością produkcji w związku z atakami zwierząt chronionych;
 - c) szkody materialne dotyczące następujących aktywów: sprzęt gospodarski, maszyny rolnicze i budynki gospodarskie oraz zapasy; obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed zdarzeniem powodującym szkodę; nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych zdarzeniem powodującym szkodę, tzn. różnicy pomiędzy wartością składnika aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po zdarzeniu powodującym szkodę.
- 395) Kwotę pomocy należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu wydarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta, oraz o wszelkie dochody ze sprzedaży produktów związanych z zabitymi zwierzętami lub roślinami zniszczonymi przez zwierzęta chronione.
- 396) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
- 397) Utratę dochodu oblicza się albo na poziomie rocznej produkcji rolnej gospodarstwa albo na poziomie zwierząt gospodarskich lub upraw poprzez odjęcie:
- a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę, i średniej ceny sprzedaży otrzymanej w tym roku od
 - b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.
- 398) Inwestycje związane ze środkami zapobiegania szkodom powodowanym przez zwierzęta chronione mogą być wspierane na warunkach określonych w sekcji 1.1.1.1 niniejszej części w zakresie pomocy inwestycyjnej dla gospodarstw rolnych.

Intensywność pomocy

- 399) Odszkodowanie można przyznać w wysokości do 100 % kwalifikujących się kosztów.
- 400) Rekompensata z tytułu kosztów pośrednich, o których mowa w pkt XXX, musi być proporcjonalna do kosztów bezpośrednich, o których mowa w pkt XXX, i nie może przekraczać 80 % całkowitych kwalifikowalnych kosztów pośrednich.
- 401) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, muszą być ograniczone do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.6. Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych

- 402) Ubezpieczenie to często najbardziej pomocne narzędzie dobrego zarządzania ryzykiem i w sytuacjach kryzysowych. Mając to na uwadze oraz uwzględniając ograniczone możliwości finansowe rolników, Komisja zajmuje przychylnie stanowisko wobec pomocy państwa z tytułu składek ubezpieczeniowych w odniesieniu do produkcji podstawowej produktów rolnych.
- 403) Komisja uzna pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 404) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.
- 405) Pomoc nie może stanowić bariery w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego w zakresie usług ubezpieczeniowych. W szczególności pomoc nie może być ograniczona do ubezpieczenia zapewnianego przez jedną tylko firmę ubezpieczeniową lub grupę firm lub do ubezpieczenia uzależnionego od warunku, że umowa ubezpieczenia ma być zawarta z firmą założoną w danym państwie członkowskim.
- 406) Systemy reasekuracji będą analizowane indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

- 407) Kosztami kwalifikowalnymi są koszty składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczenia od szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe lub zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywane z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii i dla państwa członkowskiego, wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich oraz od szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 i 1.2.1.5, jak również przez inne niekorzystne zjawiska klimatyczne lub szkody spowodowane przez incydenty środowiskowe.
- 408) Płatności z tytułu ubezpieczeń mogą wyrównywać wyłącznie szkody, o których mowa w pkt 407, i nie mogą wiązać się z wymogami dotyczącymi rodzaju ani ilości przyszłej produkcji ani ich określać.
- 409) W odniesieniu do pomocy z tytułu opłat składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczeń na wypadek strat spowodowanych przez incydenty środowiskowe wystąpienie incydentu środowiskowego wymaga formalnego uznania za taki przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.
- 410) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać wystąpienie wymienionych okoliczności.
- 411) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta i wielkości straty można stosować wskaźniki, o których mowa w pkt 339 i 340.

Intensywność pomocy

- 412) Intensywność pomocy brutto nie może przekroczyć 70 % kosztów składki ubezpieczeniowej. W przypadku pomocy na wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich, intensywność pomocy nie może przekroczyć 100 % kosztów składki ubezpieczeniowej w przypadku składek ubezpieczeniowych na wywóz padłych zwierząt gospodarskich oraz 75 % kosztów składki

ubezpieczeniowej w przypadku składek ubezpieczeniowych na zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich.

- 413) Państwa członkowskie mogą ograniczyć kwotę składki ubezpieczeniowej kwalifikującej się do objęcia pomocą, stosując odpowiednie pułapy.

1.2.1.7. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych

- 414) Komisja uzna pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty rolnikom rekompensat z tytułu szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i zarażenia inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i dla państwa członkowskiego, o których mowa w sekcjach 1.2.1.2 i 1.2.1.3, z tytułu szkód spowodowanych przez incydenty środowiskowe, wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich, o których mowa w sekcji 1.2.1.4, oraz szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcji 1.2.1.5, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

- 415) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych.

- 416) Przedmiotowe fundusze ubezpieczeń wzajemnych:

- a) są akredytowane przez właściwy organ zgodnie z prawem krajowym;
- a) prowadzą przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat;
- b) posiadają przejrzyste zasady podziału odpowiedzialności za długi.

- 417) Państwa członkowskie określają przepisy w zakresie tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych i zarządzania nimi, w szczególności odnośnie do przyznawania rekompensat oraz administrowania i monitorowania zgodności ze wspomnianymi przepisami. Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby warunki dotyczące funduszy przewidywały kary w przypadku zaniedbań ze strony przedsiębiorstwa.

Koszty kwalifikowalne

- 418) Koszty kwalifikowalne są kosztami wkładu finansowego na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty rolnikom rekompensat z tytułu szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt, agrofagi roślin i zarażenie inwazyjnym gatunkiem obcym stwarzającym zagrożenie dla Unii i dla państwa członkowskiego, o których mowa w sekcjach 1.2.1.2 i 1.2.1.3, z tytułu szkód spowodowanych przez incydenty środowiskowe, wywóz i zniszczenie padłych zwierząt gospodarskich, o których mowa w sekcji 1.2.1.4, oraz szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, o których mowa w sekcji 1.2.1.5. Wkład finansowy może dotyczyć wyłącznie kwot wypłaconych przez fundusz ubezpieczeń wzajemnych jako finansowej rekompensaty dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych.

- 419) W odniesieniu do pomocy na wkład finansowy na rzecz funduszy ubezpieczeń wzajemnych w celu wypłaty odszkodowania z tytułu szkód spowodowanych przez incydenty środowiskowe wystąpienie incydentu środowiskowego wymaga formalnego uznania za taki przez właściwy organ danego państwa członkowskiego.

- 420) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać wspomniane wystąpienie wymienionych okoliczności.
- 421) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta i wielkości straty można stosować wskaźniki, o których mowa w pkt 339 i 340.

Intensywność pomocy

- 422) Pomoc musi być ograniczona do 70 % kosztów kwalifikowalnych.
- 423) Państwa członkowskie mogą ograniczyć koszty, które kwalifikują się do objęcia pomocą, stosując:
 - a) pułapy dla poszczególnych funduszy ubezpieczeń wzajemnych;
 - a) odpowiednie pułapy w zależności od liczby członków funduszu.

1.2.2. Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych

- 424) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt 32 ppkt 9.

1.2.2.1. Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych

- 425) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 426) Likwidacja zdolności produkcyjnych dokonywana jest ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych, takich jak zmniejszenie ogólnej gęstości obsady.
- 427) Beneficjent musi wnieść minimalny (wystarczający) wkład w postaci podjęcia ostatecznej i nieodwołalnej decyzji o przeznaczeniu miejsca produkcji do rozbiórki lub o ostatecznej likwidacji danych zdolności produkcyjnych. Decyzja ta będzie się wiązała z całkowitą likwidacją zdolności produkcyjnych przez dane przedsiębiorstwo lub – w należycie uzasadnionych przypadkach – z częściową likwidacją zdolności produkcyjnych. Beneficjent zobowiązany jest złożyć prawnie wiążące zobowiązanie do ostatecznej i nieodwołalnej likwidacji zdolności produkcyjnych oraz do niepodejmowania takiej samej działalności w innym miejscu. Zobowiązania takie muszą być wiążące również dla przyszłego nabywcy danego gruntu lub obiektu.
- 428) Do objęcia pomocą kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa, które faktycznie zajmowały się produkcją, oraz zdolności produkcyjne, które pozostawały nieustannie w użyciu przez okres pięciu lat poprzedzających likwidację zdolności produkcyjnych. W sytuacji, gdy zdolność produkcyjna została już ostatecznie zlikwidowana lub jej likwidacja jest nieunikniona, ze strony beneficjenta nie ma minimalnego (wystarczającego) wkładu, zatem nie można przyznać pomocy.
- 429) Komisja zastrzega sobie prawo do obwarowania zezwolenia na udzielenie pomocy dodatkowymi warunkami.
- 430) Do otrzymania pomocy kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa spełniające normy unijne. Przedsiębiorstwa niespełniające norm unijnych, które i tak musiałyby zaprzestać produkcji, są wykluczane.
- 431) W celu uniknięcia erozji i innych ujemnych skutków dla środowiska, obszary rolne wycofane z produkcji trzeba z zasady poddać zalesieniu lub przekształcić w obszary naturalne w ciągu dwóch lat w sposób dający wystarczającą

gwarancję uniknięcia negatywnego wpływu na środowisko. Aby zapobiec negatywnym skutkom klimatycznym, zalesiania gruntów rolnych przekształconych w tereny podmokłe lub torfowiska nie można przeprowadzać niewłaściwie. Ewentualnie obszary rolne można ponownie wykorzystywać po upływie 20 lat od chwili efektywnej likwidacji zdolności produkcyjnych. Do tego czasu takie grunty muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia Rady (UE) nr 1306/2013 oraz właściwymi przepisami wykonawczymi. Zamknięcie instalacji objętych zakresem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE⁷³ należy przeprowadzać zgodnie z art. 11 i 22 wspomnianej dyrektywy.

- 432) Pomoc przyznawana w ramach programu pomocy musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw.

Koszty kwalifikowalne

- 433) Pomoc obejmuje rekompensatę za utratę wartości aktywów obliczoną według ich aktualnej ceny rynkowej.
- 434) W przypadku likwidacji zdolności produkcyjnych z przyczyn środowiskowych lub związanych z klimatem istnieje możliwość przyznania, oprócz rekompensaty za utratę wartości aktywów, płatności motywacyjnej, która nie może przekraczać 20 % wartości aktywów.
- 435) Można również przyznać rekompensatę za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych.
- 436) Pomoc można również wypłacić w celu wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji.
- 437) Pomoc na zalesianie i przekształcenie gruntu w obszar naturalny przyznaje się zgodnie z przepisami określonymi w sekcjach 2.1.1 i 2.1.2 i zasadami dotyczącymi inwestycji nieprodukcyjnych określonymi w sekcji 1.1.1.1 niniejszej części.

Intensywność pomocy

- 438) Maksymalna intensywność pomocy jest określana w następujący sposób:
- do 100 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów, rekompensaty za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych oraz wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji;
 - do 120 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów w przypadku likwidacji z przyczyn środowiskowych.

1.2.2.2. Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów

- 439) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych z innych powodów niż powody określone w sekcji 1.2.2.1 za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 440) Likwidacji dokonuje się z powodów związanych z restrukturyzacją sektora, dywersyfikacją lub przejściem na wcześniejszą emeryturę.

⁷³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

- 441) Muszą zostać spełnione warunki określone w pkt 425–429.
- 442) Nie można przyznawać pomocy, która koliduje z mechanizmami wspólnej organizacji rynków produktów rolnych. Programy pomocy stosowane w sektorach, w których obowiązują limity produkcji lub kwoty, będą oceniane indywidualnie.
- 443) Pomoc przyznaje się w ramach programu, o określonych celach i harmonogramie, mającego na celu restrukturyzację sektora, dywersyfikację lub wcześniejsze emerytury.
- 444) Aby zapewnić szybkie efekty dla rynku, czas trwania programów pomocy ukierunkowanych na likwidację zdolności produkcyjnych w zestawieniu z potrzebami rynku powinien być ograniczony do maksymalnie sześciu miesięcy na składanie kandydatur oraz do kolejnych dwunastu miesięcy na faktyczną likwidację działalności. Komisja nie uzna programów pomocy o czasie trwania przekraczającym trzy lata, gdyż doświadczenie pokazuje, że mogą one opóźnić wdrożenie koniecznych zmian.
- 445) Program pomocy musi być dostępny na tych samych warunkach dla wszystkich podmiotów gospodarczych w danym sektorze. W celu zapewnienia maksymalnych efektów, państwo członkowskie musi stosować przejrzysty system zaproszeń do wyrażenia zainteresowania, podawanych do publicznej wiadomości i zachęcających do udziału wszystkie potencjalnie zainteresowane przedsiębiorstwa. Jednocześnie organizacją programu pomocy należy zarządzać w taki sposób, aby nie nakłaniać zainteresowanych przedsiębiorstw do zawierania antykonkurencyjnych umów ani do stosowania praktyk uzgodnionych oraz aby nie ułatwiać im takich praktyk.

Koszty kwalifikowalne oraz intensywność pomocy

- 446) Zastosowanie mają przepisy dotyczące kosztów kwalifikowalnych oraz przepisy dotyczące intensywności pomocy określone w sekcji 1.2.2.1 niniejszej części, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w pkt 432.

1.3. Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym

1.3.1. Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej

- 447) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy, która przyczynia się do zachowania i poprawy jakości genetycznej unijnych zwierząt gospodarskich. W związku z tym uzna pomoc w sektorze produkcji zwierzęcej za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 448) Niniejszą sekcję stosuje się do MŚP prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw, na pokrycie kosztów objętych zakresem niniejszej sekcji.
- 449) Pomoc musi być zapewniana w formie usługi dotowanej i nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

- 450) Pomoc obejmuje koszty zakładania i prowadzenia ksiąg hodowlanych oraz badań przeprowadzonych przez strony trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem kontroli podejmowanych przez właściciela zwierząt gospodarskich i rutynowych kontroli jakości mleka.

- 451) Koszty kwalifikowalne obejmują:
- a) następujące koszty administracyjne związane ze sporządzeniem i prowadzeniem ksiąg hodowlanych, o których mowa w pkt 448:
 - (i) koszty gromadzenia danych dotyczących zwierząt i zarządzania nimi np. pochodzenie zwierzęcia, data urodzenia, data inseminacji, data i przyczyny zgonu, oraz ocen ekspertów, aktualizacji i przetwarzania danych niezbędnych do zakładania i prowadzenia ksiąg hodowlanych;
 - (ii) koszty zadań administracyjnych związanych z wpisem odpowiednich danych dotyczących zwierząt do ksiąg hodowlanych;
 - (iii) koszty aktualizacji oprogramowania do zarządzania danymi wpisywanymi do ksiąg hodowlanych;
 - (iv) koszty publikowania informacji dotyczących ksiąg hodowlanych i danych z ksiąg hodowlanych w internecie;
 - (v) inne powiązane z nimi koszty administracyjne.
 - b) następujące koszty badań przeprowadzanych w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 448:
 - (i) koszty badań lub kontroli;
 - (ii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli w odniesieniu do poprawy zdrowia zwierząt i poziomu ochrony środowiska;
 - (iii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli mających na celu ocenę jakości genetycznej zwierząt na potrzeby wdrażania zaawansowanych metod hodowlanych i na utrzymanie różnorodności genetycznej; lub
 - (iv) inne powiązane z nimi koszty administracyjne.

Intensywność pomocy

- 452) Pomoc może obejmować do 100 % finansowania kosztów administracyjnych związanych ze sporządzeniem i utrzymaniem ksiąg hodowlanych, o których mowa w pkt XXX.
- 453) Pomoc może obejmować do 70 % kosztów badań przeprowadzonych przez strony trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt XXX.

1.3.2. Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych

- 454) Komisja uzna pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 455) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt XX. Beneficjentami pomocy na organizację konkursów, targów i wystaw, o których mowa w pkt 463 lit. a), są tylko MŚP.
- 456) Działanie promocyjne ma na celu albo informowanie społeczeństwa o cechach produktów rolnych np. poprzez organizowanie konkursów, uczestnictwo w targach i działania w zakresie komunikacji, poprzez rozpowszechnianie wiedzy naukowej lub publikacje zawierające udokumentowane informacje albo zachęcenie podmiotów gospodarczych lub konsumentów do nabywania danego produktu rolnego poprzez kampanie promocyjne. Działanie promocyjne może być realizowane na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich.

- 457) Środki promocyjne mogą:
- a) odnosić się konkretnie do produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt 277
 - lub
 - b) mieć ogólny charakter i przynosić korzyści wszystkim producentom danego rodzaju produktów.
- 458) Środki promocyjne muszą być zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011⁷⁴, a także, w stosownych przypadkach, ze szczególnymi przepisami dotyczącymi etykietowania.
- 459) Przy zgłaszaniu pomocy lub programu pomocy na działania promocyjne państwa członkowskie zobowiązane są do przesłania Komisji reprezentatywnych próbek materiałów promocyjnych. Jeśli w momencie zgłoszenia materiały te nie są dostępne, państwa członkowskie muszą się zobowiązać się do dostarczenia ich na późniejszym etapie, a w każdym przypadku przed rozpoczęciem działań promocyjnych.
- 460) Środek promocyjny przekraczający próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt 34 lit. b), należy zgłaszać indywidualnie.
- 461) Realizacji środków promocyjnych mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość. Jeżeli środki promocyjne realizowane są przez grupy producentów lub inne organizacje, dostęp do nich nie może być uzależniony od członkostwa w tych grupach lub organizacjach, a wszelki wkład w postaci opłat administracyjnych na rzecz danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztu realizacji środków promocyjnych.
- 462) Pomoc musi być przyznawana w jednej z następujących form:
- a) w formie usług dotowanych;
 - b) w formie zwrotu kosztów faktycznie poniesionych przez beneficjenta.
- 463) Na zasadzie odstępstwa od pkt 460 pomoc na rzecz kampanii promocyjnych musi być przyznawana wyłącznie w formie usług dotowanych.
- 464) Pomoc na symboliczne nagrody, o której mowa w pkt 463 lit. a) ppkt (v), może być wypłacana podmiotowi realizującemu środki promocyjne wyłącznie w przypadku, gdy nagroda została faktycznie przyznana, i po przedstawieniu dowodu jej przyznania.

Koszty kwalifikowalne

- 465) Koszty, które kwalifikują się do objęcia pomocą na promowanie produktów rolnych, to:
- a) koszty związane z organizacją konkursów, targów i wystaw oraz uczestnictwem w nich, pod warunkiem że pomoc jest dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków:
 - (i) opłaty z tytułu uczestnictwa;

⁷⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18).

- (ii) koszty podróży i koszty transportu produktów związanych z uczestnictwem w konkursach, targach i wystawach;
 - (iii) koszty publikacji i stron internetowych zapowiadających imprezę;
 - (iv) wynajem pomieszczeń i stanowisk wystawowych oraz koszt montażu i demontażu tych stanowisk;
 - (v) koszty symbolicznych nagród do wartości 1000 EUR na nagrodę i na zwycięzcę konkursu;
- b) koszty publikacji na papierze i w mediach elektronicznych, stron internetowych i spotów reklamowych w mediach elektronicznych, radiu i telewizji mających przedstawiać oparte na faktach informacje dotyczące producentów z danego regionu lub producentów danego produktu, pod warunkiem że informacje te są neutralne oraz, że wszyscy zainteresowani producenci mają takie same możliwości zaprezentowania się w danej publikacji;
 - c) koszty rozpowszechniania wiedzy naukowej i udokumentowanych informacji dotyczących:
 - (i) systemów jakości, o których mowa w pkt 277, otwartych dla produktów rolnych z innych państw członkowskich i państw trzecich;
 - (ii) generycznych produktów rolnych oraz ich wartości odżywczych i zalecanych sposobów wykorzystywania tych produktów;
 - d) koszty kampanii promocyjnych ukierunkowanych na konsumentów, organizowanych w mediach lub w punktach sprzedaży detalicznej, a także kosztów materiałów promocyjnych rozprowadzanych bezpośrednio wśród konsumentów.

Odniesienie do konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego lub miejsca pochodzenia

- 466) Działania promocyjne, o których mowa w pkt 463 lit. c), i kampanie promocyjne, o których mowa w pkt 463 lit. d), a w szczególności działania promocyjne o charakterze ogólnym i przynoszące korzyści wszystkim producentom danego typu produktów, o których mowa w pkt 460 lit. b), nie mogą zawierać odniesień do żadnego konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego ani miejsca pochodzenia. Kampanie promocyjne, o których mowa w pkt 463 lit. d), nie mogą być poświęcone produktom konkretnego przedsiębiorstwa ani większej liczby przedsiębiorstw. Komisja nie uzna za zgodną pomocy państwa na promocję w przypadkach, gdy zagraża ona sprzedaży produktów z innych państw członkowskich lub ostro krytykuje te produkty.
- 467) Ograniczenie dotyczące odniesienia do miejsca pochodzenia określone w pkt 469 zdanie pierwsze nie ma jednak zastosowania do działań promocyjnych i kampanii promocyjnych, o których mowa odpowiednio w pkt 463 lit. c) i d), które odnoszą się w szczególności do produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt 460 lit. a), pod warunkiem spełnienia następujących warunków:
 - a) jeśli działanie promocyjne odnosi się konkretnie do oznaczeń zatwierdzonych przez Unię, o których mowa w tytule II rozporządzenia nr 1151/2012, może zawierać informacje na temat pochodzenia produktów, pod warunkiem że informacje te odpowiadają dokładnie informacjom zarejestrowanym przez Unię;

- b) w przypadku gdy działanie promocyjne dotyczy produktów objętych systemami jakości, o których mowa w rozporządzeniu nr 1151/2012, innymi niż systemy oznaczeń zatwierdzone przez Unię, o których mowa w tytule II tego rozporządzenia, można podać pochodzenie produktów, o ile takie odniesienia są drugorzędne w komunikacie. W celu określenia, czy informacja na temat pochodzenia ma charakter drugorzędny, Komisja weźmie pod uwagę całkowitą ilość tekstu, wielkość symbolu, w tym ilustracje i ogólny wygląd etykiety w odniesieniu do pochodzenia w porównaniu z tekstem lub symbolem stanowiącym kluczową część oferty tzn. częścią komunikatu, która nie koncentruje się konkretnie na pochodzeniu produktu. Odniesienie do miejsca pochodzenia nie może być dyskryminujące, nie może zachęcać do konsumpcji produktu tylko ze względu na jego pochodzenie, musi być zgodne z zasadami ogólnymi prawa Unii i nie może prowadzić do ograniczenia swobodnego przepływu produktów rolnych z naruszeniem art. 34 Traktatu.

Intensywność pomocy

- 468) Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 463 lit. a)–c), może wynosić do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 469) Intensywność pomocy w odniesieniu do kampanii promocyjnych dotyczących konkretnie produktów objętych systemami jakości, o których mowa w pkt 463 lit. d) w związku z pkt 455 [który otrzymał oznaczenie 460] lit. a), nie może przekraczać 50 % kosztów kwalifikowalnych kampanii lub 80 % w przypadku promocji w państwach trzecich. Jeżeli udział sektora pokrywa co najmniej 50 % kosztów, niezależnie od formy udziału, na przykład w formie specjalnych podatków, intensywność pomocy może wynieść do 100 %⁷⁵.
- 470) Intensywność pomocy na rzecz ogólnych kampanii promocyjnych, o których mowa w pkt 463 lit. d) w związku z pkt 455, może pokrywać do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.3.3. Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego

- 471) Komisja uzna pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 472) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt 32 ppkt 9.
- 473) W odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych zgodnie z art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 228/2013, art. 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do następujących typów pomocy udzielanej przez państwa członkowskie zgodnie z tym rozporządzeniem:
- środki na rzecz lokalnej produkcji rolnej zgodnie z rozdziałem IV tego rozporządzenia;
 - pomoc udzielana przez Francję na rzecz sektora cukru zgodnie z art. 23 ust. 3 tego rozporządzenia;

⁷⁵

Sprawa T-139/09, Francja/Komisja, pkt ?.

- c) pomoc na programy ochrony roślin na podstawie art. 24 tego rozporządzenia;
 - d) pomoc udzielana przez Hiszpanię na rzecz produkcji tytoniu na Wyspach Kanaryjskich zgodnie z art. 28 tego rozporządzenia.
- 474) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych bez uszczerbku dla zasady określonej w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 228/2013.
- 475) W odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego zgodnie z art. 17 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 229/2013, art. 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do płatności dokonywanych na podstawie rozdziałów III i IV tego rozporządzenia przez Grecję zgodnie z tym rozporządzeniem.
- 476) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego bez uszczerbku dla zasady określonej w art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Koszty kwalifikowalne

- 477) Dodatkowe koszty transportu produktów rolnych, które zostały wyprodukowane w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, kwalifikują się do rekompensaty pod następującymi warunkami:
- a) beneficjenci muszą prowadzić działalność produkcyjną w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
 - b) pomoc z góry obiektywnie obliczono na podstawie ustalonej kwoty lub wskaźnika na tonokilometr lub innej odpowiedniej jednostki;
 - c) dodatkowe koszty transportu obliczane są na podstawie podróży produktów wewnątrz granic krajowych na obszarze danego państwa członkowskiego przy wykorzystaniu środków transportu, które generują najniższe koszty dla beneficjenta, z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych dla środowiska;
 - d) dla regionów najbardziej oddalonych kwalifikujące się dodatkowe koszty transportu mogą obejmować koszty transportu produktów rolnych z miejsca ich produkcji do miejsc w najbardziej oddalonych obszarach, w których są one dalej przetwarzane.
- 478) Komisja będzie rozpatrywać wnioski o przyznanie pomocy państwa na inne koszty niż dodatkowe koszty transportu, która jest przeznaczona na zaspokojenie potrzeb regionów najbardziej oddalonych oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego indywidualnie, na podstawie wspólnych zasad oceny oraz szczególnych przepisów mających zastosowanie do tych regionów, w stosownych przypadkach uwzględniając również zgodność danych środków z planami strategicznymi WPR dotyczącymi odnośnych regionów, oraz ich wpływ na konkurencję zarówno w tych regionach, jak i w pozostałych częściach Unii.

1.3.4. Pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych

- 479) Komisja uzna pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 480) Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

Intensywność pomocy

481) Intensywność pomocy może wynosić do 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

1.3.5. Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym

482) Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

483) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego zdefiniowanego w pkt 32 ppkt 9.

484) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

485) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

- a) termin rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu;
- b) cele wspieranego projektu;
- c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
- d) miejsce opublikowania w internecie oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
- e) zaznaczenie, że rezultaty są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

486) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

487) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę. Środek nie może obejmować świadczenia pomocy na rzecz przedsiębiorstw działających w sektorze rolnym w oparciu o ceny produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

488) Koszty kwalifikowalne obejmują:

- a) koszty personelu związane z personelem badawczym, technicznym i innym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracuje on przy danym projekcie;
- b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;
- c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakich są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W odniesieniu do gruntów kosztami

- kwifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;
- d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;
 - e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

Intensywność pomocy

- 489) Intensywność pomocy wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 490) Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym, która nie spełnia warunków określonych w pkt 480–487, jest oceniana zgodnie z zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁷⁶.

Rozdział 2. Pomoc dla sektora leśnego

- 491) Sektor leśny nie wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu oraz jego załącznika I. Art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie dla sektora leśnego. Mimo że produkcja korka naturalnego surowego, odpadów korka, korka kruszonego, granulowanego lub mielonego (CN 4501) oraz produkcja kasztana jadalnego (*Castanea spp.*, kod CN 0802 4100) objęte są załącznikiem I do Traktatu, pomoc na działalność w zakresie leśnictwa odnosząca się do tych drzew może wchodzić w zakres niniejszego rozdziału.
- 492) Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b) i art. 6 ust. 1 lit. d)–f) oraz h) rozporządzenia w sprawie planów strategicznych pomoc na rzecz zrównoważonego i przyjaznego dla klimatu użytkowania gruntów obejmuje rozwój obszarów leśnych i zrównoważone zarządzanie lasami. Niniejszy rozdział ma na celu zapewnienie spójności z rozporządzeniem w sprawie planów strategicznych oraz z jego aktami wykonawczymi i delegowanymi oraz z ogólnymi zasadami pomocy państwa. Zasady te wpływają na koszty kwalifikowalne i intensywność pomocy na podstawie niniejszego rozdziału.
- 493) Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale nie naruszają możliwości przyznania pomocy państwa dla sektora leśnego zgodnie z przepisami Unii wspólnymi dla wszystkich sektorów bądź obowiązującymi w sektorach handlu i przemysłu, jak określono w pkt 32. Pomoc na inwestycje w zakresie oszczędzania energii i energii ze źródeł odnawialnych nie wchodzi w zakres niniejszego rozdziału, gdyż pomoc taka musi być zgodna z Wytocznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do przemysłu związanego z leśnictwem.
- 494) Zakres stosowania niniejszego rozdziału obejmuje pomoc dla sektora leśnego w sposób określony w pkt 21 lit. (b).
- 495) Zgodnie z niniejszym rozdziałem Komisja uzna pomoc państwa dla sektora leśnego finansowaną wyłącznie ze środków krajowych za zgodną z rynkiem

⁷⁶

Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1.

wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz szczególne wymagania określone w sekcjach 2.1–2.9.

496) Jeżeli jednak pomoc dla sektora leśnego jest współfinansowana w ramach EFRROW, Komisja uzna taką pomoc państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, pod warunkiem że spełnia ona następujące warunki:

- a) pomoc jest uwzględniona w planie strategicznym WPR sporządzonym zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] jako pomoc współfinansowana ze środków EFRROW albo jako dodatkowe finansowanie krajowe takiej pomocy;
- b) pomoc nie jest przyznana na potrzeby kapitału obrotowego, z wyjątkiem przypadków, gdy pomoc udzielana jest w formie instrumentów finansowych;
- c) pomoc nie jest przyznana jako pomoc z tytułu prowadzenia działalności, chyba że w odpowiednich przepisach Unii wyraźnie przewidziano wyjątki;
- d) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 32 ppkt 15;
- e) pomoc spełnia warunki określone w pkt 491.

2.1. *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów*

497) Komisja uzna pomoc na inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

498) Niniejsza sekcja dotyczy pomocy na: zalesianie i tworzenie terenów zalesionych; tworzenie, odtwarzanie lub odnawianie systemów rolno-leśnych; zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, katastrof, zdarzeń związanych ze zmianą klimatu, działania agrofagów i ognisk choroby oraz odtwarzanie lasów, inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych oraz ich wartość dla środowiska tudzież ich potencjał w zakresie łagodzenia zmiany klimatu oraz inwestycje w technologie leśne oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych.

499) Następujące koszty nie są kwalifikowalne:

- a) kapitał obrotowy;
- b) zakup uprawnień do płatności;
- c) zakup gruntów za kwotę przekraczającą 10 % całkowitych wydatków kwalifikowalnych dla danej operacji, z wyjątkiem zakupu gruntów w celu ochrony środowiska i zachowania gleb zasobnych w węgiel, który to zakup może kwalifikować się do stawki wyższej niż 10 %;
- d) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem dotacji udzielonych w formie dotacji na spłatę odsetek lub dotacji na opłaty gwarancyjne;

inwestycje w zalesianie, które nie są spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania⁷⁷.

⁷⁷ <https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>

2.1.1. Pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego

- 500) Komisja uzna pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 501) Pomoc obejmuje koszty zalesiania i tworzenia terenu zalesionego na gruntach rolniczych i nierolniczych. Ponadto pomoc w formie rocznej premii na hektar można przyznać w celu pokrycia utraconych dochodów z rolnictwa i kosztów utrzymania, w tym wczesnego i późnego oczyszczania. Wsparcie na pokrycie kosztów sprzętu do zalesiania i tworzenia terenu zalesionego może być udzielane wyłącznie w ramach sekcji 2.1.5. Koszty zalesiania mogą obejmować zastąpienie obumarcia w pierwszym roku. Koszty zalesiania mogą obejmować zastąpienie nieznacznej skali obumarcia w pierwszych latach po sadzeniu. Wsparcie na pokrycie kosztów zastąpienia obumarcia na dużą skalę może być udzielane wyłącznie w ramach sekcji 2.1.3.
- 502) Pomoc nie może zostać przyznana na sadzenie drzew na zagajniki o krótkiej rotacji, drzewek z przeznaczeniem na choinki świąteczne ani szybko rosnących drzew z przeznaczeniem na produkcję energii. Sadzone gatunki muszą być dostosowane do warunków środowiskowych i klimatycznych danego obszaru i spełniać minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska, o których mowa w pkt 501.
- 503) Następujące minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska naturalnego mają zastosowanie w kontekście zalesiania i tworzenia terenu zalesionego:
- a) przy wyborze sadzonych gatunków, obszarów i stosowanych metod unika się niewłaściwego zalesiania wrażliwych siedlisk, takich jak torfowiska i tereny podmokłe, oraz negatywnego wpływu na obszary o wysokiej wartości ekologicznej, w tym obszary cenne przyrodniczo na obszarach wiejskich. Na obszarach wyznaczonych w ramach sieci Natura 2000 zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG i dyrektywą 2009/147/WE zezwala się wyłącznie na zalesianie zgodne z celami w zakresie zarządzania danymi obszarami oraz uzgodnione z organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za wdrażanie programu Natura 2000;
 - b) przy wyborze gatunków, odmian, ekotypów i pochodzenia drzew uwzględnia się potrzebę zapewnienia odporności na zmianę klimatu i klęski żywiołowe, jak również pedologiczny i hydrologiczny stan danego obszaru oraz potencjalny inwazyjny charakter danych gatunków w warunkach lokalnych, określony przez państwa członkowskie. Beneficjent jest zobowiązany do ochrony lasu i opieki nad nim co najmniej w okresie, w którym wypłacana jest premia z tytułu utraconych dochodów z działalności rolniczej oraz premia na utrzymanie. Obejmuje to, w stosownych przypadkach, pielęgnowanie, przerzedzanie lub wypas w celu dalszego rozwoju lasu oraz regulowanie konkurencji ze strony roślinności zielnej i zapobieganie powstawaniu podszycia niosącego zagrożenie pożarowe. W przypadku gatunków szybko rosnących państwa członkowskie określają minimalne i maksymalne odstępy czasowe przed ścinką drzew. Minimalny okres wynosi nie mniej niż 8 lat, a maksymalny okres nie przekracza 20 lat;

- c) w przypadkach, gdy ze względu na trudne warunki glebowe, środowiskowe lub klimatyczne, w tym degradację środowiska, nie można oczekiwać, że sadzenie wieloletnich gatunków drzewiastych doprowadzi do utworzenia pokrywy leśnej zgodnie z definicją zawartą w obowiązującym ustawodawstwie krajowym, dane państwo członkowskie może zezwolić beneficjentowi na utworzenie innej zadrzewionej powierzchni, takiej jak krzewy lub krzaki dostosowane do warunków lokalnych. Beneficjent zapewnia ten sam poziom opieki i ochrony, jaki ma zastosowanie do lasów;
- d) w przypadku operacji w zakresie zalesiania, prowadzących do utworzenia lasów o wielkości powyżej określonego progu wyznaczonego przez państwa członkowskie, działania te powinny składać się z:
 - (i) sadzenia gatunków dostosowanych pod względem ekologicznym lub gatunków odpornych na zmianę klimatu na danym obszarze biogeograficznym, co do których nie stwierdzono w ramach oceny skutków, aby miały zagrażać różnorodności biologicznej oraz usługom ekosystemowym czy też mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi;
 - (ii) mieszanki gatunków drzew, która obejmuje: przynajmniej 10 % drzew liściastych na obszar lub przynajmniej trzy gatunki lub odmiany drzew, z których najrzadsze pokrywają przynajmniej 10 % obszaru.

504) Zgłoszenie przekazywane Komisji powinno zawierać należyty opis wykazujący zgodność z warunkami określonymi w pkt 501 oraz uzasadnienie wszelkich zastosowanych odstępstw.

Intensywność pomocy

505) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.

2.1.2. Pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnawianie systemów rolno-leśnych

506) Komisja uzna pomoc na zakładanie, odtwarzanie lub odnawianie systemów rolno-leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

507) Pomoc może zostać przyznana na ustanowienie systemów użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie, jak określono w pkt 32 ppkt 10.

Koszty kwalifikowalne

508) Pomoc obejmuje koszty zakładania, odtwarzania lub odnawiania, a na pokrycie kosztów utrzymania może zostać przyznana roczna premia na hektar.

509) Państwa członkowskie określają strukturę i skład systemu rolno-leśnego, uwzględniając lokalne warunki glebowe, klimatyczne i środowiskowe, gatunki leśne i potrzebę zagwarantowania zrównoważonego rolniczego wykorzystania gruntów.

Intensywność pomocy

510) Pomoc może wynosić do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.3. Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania agrofagów roślin i katastrof, zjawisk związanych ze zmianą klimatu oraz na naprawę związanych z nimi szkód i inwestycje w utrzymanie zdrowia lasów

511) Komisja uzna pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych

porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania agrofagów roślin i katastrof, zjawisk związanych ze zmianą klimatu oraz na wyrównanie związanych z nimi szkód i inwestycje w utrzymanie zdrowia lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) lub, w zależności od przypadku, art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 512) Pomoc może obejmować koszty inwestycji w środki zapobiegania i wyrównania, takie jak:
- a) utworzenia infrastruktury ochronnej; w przypadku pasów przeciwpożarowych pomoc może obejmować również pomoc na pokrycie kosztów utrzymania; nie udziela się pomocy na działalność związaną z rolnictwem na obszarach objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowymi;
 - b) lokalnych działań na małą skalę podejmowanych w celu zapobiegania pożarom lub innym zagrożeniom naturalnym, w tym wykorzystywania wypasanych zwierząt, uwzględniając szopy, pojenie, ogrodzenia i transport zwierząt;
 - c) instalowania i modernizowania urządzeń do monitorowania pożarów lasów, występowania szkodników i chorób oraz urządzeń łączności;
 - d) przywracania potencjału leśnego zniszczonego wskutek pożarów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania agrofagów roślin, katastrof i zjawisk związanych ze zmianą klimatu. W odniesieniu do szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, chorobami zwierząt lub agrofagami roślin, jeśli szkody te można powiązać ze zmianą klimatu, beneficjenci powinni uwzględnić w procesie naprawiania szkód środki na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu w celu zminimalizowania szkód i strat spowodowanych podobnymi zdarzeniami w przyszłości;
 - e) koszty inwestycji związanych z utrzymaniem zdrowia lasów.
- 513) W przypadku przywracania potencjału leśnego, o którym mowa w pkt 510 lit.(d), pomoc uzależniona jest od formalnego uznania przez właściwe organy publiczne danego państwa członkowskiego, że wystąpiło co najmniej jedno zjawisko, o którym mowa w tym punkcie.
- 514) W przypadku pomocy na zapobieganie zniszczeniom lasów przez szkodniki roślin, ryzyko wystąpienia agrofagów roślin musi zostać poparte dowodami naukowymi i uznane przez publiczną jednostkę naukową. W stosownych przypadkach zgłoszenie musi zawierać wykaz organizmów szkodliwych, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się agrofagów roślin.
- 515) Kwalifikujące się operacje muszą być spójne z planem ochrony lasów ustanowionym przez państwa członkowskie.
- 516) Do objęcia pomocą związaną z zapobieganiem pożarom lasów kwalifikują się wyłącznie obszary leśne sklasyfikowane zgodnie z planami ochrony lasów ustanowionymi przez dane państwo członkowskie.
- 517) Nie przyznaje się pomocy z tytułu utraty dochodów spowodowanej: pożarami, klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnym z klęską żywiołową, innymi niekorzystnymi zjawiskami

klimatycznymi, działaniem agrofagów roślin, katastrofami i zjawiskami związanymi ze zmianą klimatu.

Intensywność pomocy

518) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.

519) Pomoc przyznana na koszty kwalifikowalne, o których mowa w pkt 510 lit. (d), oraz wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, ogranicza się do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.4. Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska

520) Komisja uzna pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

521) Inwestycje mają na celu realizację zobowiązań związanych ze środowiskiem, zapewnianiem usług ekosystemowych lub zwiększaniem użyteczności publicznej lasu i gruntów zalesionych na danym obszarze lub zwiększaniem potencjału ekosystemów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, nie wykluczając korzyści gospodarczych w perspektywie długoterminowej.

Intensywność pomocy

522) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.

2.1.5. Pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych

523) Komisja uzna pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

524) Pomoc można przyznać na inwestycje zwiększające potencjał leśny lub związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów leśnych o zwiększonej wartości dodanej.

525) Inwestycje związane ze zwiększaniem wartości gospodarczej lasów muszą być uzasadnione w odniesieniu do spodziewanych korzyści dla lasów w co najmniej jednym gospodarstwie rolnym oraz mogą obejmować inwestycje w maszyny leśne i praktyki korzystne dla gleb i pozwalające zaoszczędzić zasoby.

526) Inwestycje związane z użyciem drewna jako surowca lub źródła energii muszą być ograniczone do wszystkich operacji poprzedzających przetwórstwo przemysłowe.

Intensywność pomocy

527) Intensywność pomocy ograniczona jest do 65 % kwoty kosztów kwalifikowalnych. Można zwiększyć ją do maksymalnie 80 % w przypadku inwestycji w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego.

2.1.6. *Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa*

- 528) Komisja uzna pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 529) Pomoc obejmuje inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne, które dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem lasów, w tym z dostępem do gruntów leśnych, scalaniem i poprawą jakości gruntów oraz dostawą zrównoważonej energii, efektywnością energetyczną, dostawą energii i wody, w tym z wykorzystywaniem zwierząt gospodarskich zamiast maszyn.

Intensywność pomocy

- 530) W przypadku: inwestycji nieprodukcyjnych, inwestycji, których wyłącznym celem jest podniesienie wartości środowiskowej lasów oraz inwestycji dotyczących dróg leśnych, które są udostępniane publicznie bezpłatnie i służą wielofunkcyjnym aspektom lasu, intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy ograniczona jest do 80 % w przypadku inwestycji w regionach najbardziej oddalonych lub na mniejszych wyspach Morza Egejskiego i do 65 % kosztów kwalifikowalnych we wszystkich pozostałych przypadkach.

2.2. *Pomoc na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów na obszarach leśnych*

- 531) Komisja uzna pomoc związaną z płatnościami na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru nałożonymi zgodnie z wymogami wynikającymi z wdrożenia dyrektyw 92/43/EWG, 2009/147/WE lub 2000/60/WE za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, aby przyczynić się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 [XXX] [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Beneficjenci pomocy

- 532) Pomoc może zostać przyznana posiadaczom lasów, zarządcom lasów i ich stowarzyszeniom.

Koszty kwalifikowalne

- 533) Pomoc w ramach tego działania przyznawana jest rocznie na hektar lasu w celu wyrównania beneficjentom wszystkich poniesionych kosztów dodatkowych i dochodów utraconych w wyniku niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru występujących na danych obszarach, w tym wszelkich kosztów transakcyjnych, lub ich części.

- 534) Do objęcia pomocą mogą kwalifikować się następujące obszary:
- a) obszary leśne Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;
 - b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności leśnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy 92/43/EWG, pod warunkiem że obszary te nie

przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych zasięgiem terytorialnym każdego planu strategicznego WPR.

Intensywność pomocy

535) Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w pkt 531, oblicza się na podstawie ograniczeń wynikających z dyrektywy 92/43/EWG, 2009/147/WE i 2000/60/WE.

536) Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów

537) Komisja uzna pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz zobowiązania w dziedzinie zarządzania za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

538) Pomoc obejmuje dobrowolne zobowiązania w dziedzinie zarządzania, które uznaje się za korzystne dla osiągnięcia jednego celu szczegółowego związanego z klimatem i środowiskiem lub większej ich liczby określonych w art. 6 [XXX] [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], wykraczające poza odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w krajowej ustawie dotyczącej leśnictwa lub w innym właściwym ustawodawstwie krajowym lub unijnym. Odpowiednie obowiązkowe wymogi muszą być określone i opisane w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji.

539) Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne i należyście uzasadnione, w odniesieniu do konkretnych rodzajów zobowiązań państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres. W należyście uzasadnionych sytuacjach, np. w przypadku genetycznych zasobów leśnych, państwa członkowskie mogą w zgłoszeniu pomocy państwa wyznaczyć krótszy okres trwający co najmniej jeden rok. Interwencje zarządcze niezbędne jedynie raz lub kilka razy w ciągu cyklu życia lasu również są kwalifikowalne.

Koszty kwalifikowalne i sposoby pomocy

540) Koszty kwalifikowalne można obliczyć albo:

- a) jako rekompensatę dla beneficjentów za całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań. Jeśli jest to konieczne, może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii pomocy wypłaconej z tytułu zobowiązań leśno-środowiskowych. Pomoc może dotyczyć systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego, w celu zachęcania beneficjentów do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę lub w wymierny sposób. Oprócz rekompensaty istnieje możliwość przyznania płatności motywacyjnej, która nie może przekraczać 20 % wartości rekompensaty;
- b) na podstawie wartości usług leśno-środowiskowych i klimatycznych, które nie są wynagradzane na rynku, w tym systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego.

541) W należyście uzasadnionych przypadkach, takich jak operacje dotyczące ochrony środowiska, pomoc może być przyznana w formie płatności jednorazowej na jednostkę w odniesieniu do zobowiązań dotyczących rezygnacji z komercyjnego użytkowania drzew i lasów; jest ona obliczana na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.

- 542) Pomocy można udzielić na zachowanie i promowanie genetycznych zasobów leśnych w ramach operacji nieobjętych pkt 535–539.
- 543) Operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych w leśnictwie obejmują:
- a) działania celowe: działania wspierające ochronę *ex situ* i *in situ*, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w leśnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych *in situ* wraz z ochroną w gospodarstwie leśnym oraz wykazy zbiorów *ex situ* i bazy danych;
 - b) działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym leśnictwie;
 - c) działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.

Intensywność pomocy

- 544) Maksymalna intensywność pomocy jest określana w następujący sposób:
- a) do 120 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku usług związanych z bioróżnorodnością, klimatem, wodą lub glebami oraz systemów zbiorowych i systemów płatności opartych na rezultatach, takich jak programy rolnictwa regeneratywnego;
 - b) do wysokości wartości usług leśno-środowiskowych i klimatycznych, które nie są wynagradzane na rynku, w przypadku systemów, w ramach których koszty kwalifikowalne oblicza się na podstawie pkt 540 lit. b);
 - c) do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku zachowania i promowania genetycznych zasobów leśnych i we wszystkich pozostałych przypadkach.

2.4. *Pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym*

- 545) Komisja uzna pomoc na wymianę wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 546) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planie strategicznym WPR.
- 547) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji może pokrywać koszty wszelkich stosownych działań mających na celu promowanie innowacji, szkoleń i doradztwa, sporządzania i aktualizacji planów, studiów, a także wymiany i rozpowszechniania wiedzy oraz informacji, które przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 [XXX] rozporządzenia w sprawie planów strategicznych. Państwa członkowskie muszą zapewnić bezstronność udzielanego doradztwa i dbać o to, by doradcy nie znajdowali się w sytuacji konfliktu interesów.
- 548) Pomoc może obejmować krótkoterminowe wymiany osób zarządzających lasami i wizyty w lasach. Takie programy i wizyty powinny dotyczyć w szczególności metod lub technologii zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwoju nowych możliwości biznesowych i nowych technologii, a także poprawy odporności lasów.

Intensywność pomocy

- 549) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.5. Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym

- 550) Komisja uzna pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 551) Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby działania wspierane na podstawie niniejszej sekcji były zgodne z opisem AKIS zawartym w planie strategicznym WPR.
- 552) Usługi doradcze muszą obejmować wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczać aktualnych informacji technologicznych i naukowych opracowanych w drodze badań naukowych i innowacji.
- 553) Państwa członkowskie muszą zapewnić bezstronność udzielanego doradztwa i dbać o to, by doradcy nie znajdowali się w sytuacji konfliktu interesów.
- 554) Pomoc musi być przyznawana w formie usług dotowanych.

Koszty kwalifikowalne

- 555) Pomoc przyznaje się, aby ułatwić posiadaczom lasów korzystanie z usług doradczych w celu poprawy efektywności gospodarczej i środowiskowej ich gospodarstw rolnych, przedsiębiorstw lub inwestycji i zwiększenia ich przyjazności dla klimatu oraz ich odporności na zmianę klimatu. Pomoc może zostać przyznana również na ustanowienie planów urządzenia lasów.
- 556) Doradztwo dla posiadaczy lasów musi być powiązane z co najmniej jednym celem szczegółowym zgodnie z art. 6 [XXX] rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] i obejmować co najmniej odpowiednie obowiązki na mocy dyrektywy 92/43/EWG, dyrektywy 2009/147/WE i dyrektywy 2000/60/WE. Może obejmować również kwestie związane z efektywnością gospodarczą i środowiskową gospodarstwa leśnego.

Intensywność pomocy

- 557) Intensywność pomocy musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, pod warunkiem że pomoc nie przekracza 200 000 EUR na przedsiębiorstwo w ciągu dowolnego okresu trzech lat.

2.6. Pomoc na współpracę w sektorze leśnym

- 558) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
- 559) Pomoc można przyznać wyłącznie na promowanie współpracy, która przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów określonych w art. 6 [XXX] rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].
- 560) Pomoc przyznaje się w celu wspierania współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów, niezależnie od tego, czy są one aktywne w sektorze leśnym, czy w sektorach leśnym i rolnym, ale współpraca ta musi przynosić korzyści wyłącznie sektorowi leśnemu lub sektorowi leśnemu i rolnemu. Współpraca może przybrać w szczególności następujące formy:
- a) rozwoju metod współpracy między różnymi przedsiębiorstwami w sektorze leśnym i wśród innych podmiotów prowadzących działalność w sektorach

rolnym i leśnym, które przyczyniają się do osiągnięcia co najmniej jednego z celów szczegółowych określonych w art. 6 [XXX] [rozporządzenia w sprawie planów strategicznych], w tym grup producentów i spółdzielni;

b) tworzenia klastrów i sieci;

Pomoc nie będzie przyznawana na współpracę w którą zaangażowane są wyłącznie jednostki badawcze.

561) Pomoc będzie przyznawana na współpracę dotyczącą w szczególności następujących działań:

a) projektów pilotażowych;

b) rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze leśnym;

c) współpracy między małymi podmiotami w sektorze leśnym przy organizowaniu wspólnych procedur pracy, wspólnym korzystaniu z urządzeń i zasobów;

d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;

f) wspólnych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zmianie klimatu lub przystosowania się do niej;

g) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, inne niż określone w art. 25 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie planów strategicznych, strategii rozwoju lokalnego innych niż te, o których mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060.

562) Pomocy na tworzenie klastrów i sieci udziela się wyłącznie nowo powstałym klastrów i sieciom oraz tym, które podejmują nową dla nich działalność.

563) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt 559 lit. d) oraz e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między posiadaczem/zarządcą lasu i konsumentem.

564) Pomoc przewidziana w niniejszej sekcji powinna być zgodna z art. 206–210 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Koszty kwalifikowalne oraz intensywność pomocy

565) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w zakresie, w jakim dotyczą one działalności w zakresie leśnictwa:

a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowanie biznesplanu lub lokalnej strategii rozwoju innej niż ta, o której mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060;

b) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora”;

c) koszty operacji, które mają być realizowane;

d) koszty działań promocyjnych;

e) koszty opracowania planów urządzenia lasów lub równoważnych instrumentów.

566) Pomoc ogranicza się do okresu maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem działań, o których mowa w pkt 559 lit. g), oraz wspólnych działań w dziedzinie środowiska i klimatu w odpowiednio uzasadnionych przypadkach, aby osiągnąć cele

szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu określone w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) rozporządzenia XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych].

567) Koszty operacji, o których mowa w pkt 563 lit. c), obejmujących inwestycje, w szczególności bezpośrednio koszty konkretnych projektów związanych z realizacją planu urzędzenia lasu lub równoważnego planu, muszą być ograniczone do kosztów kwalifikowalnych i do maksymalnej intensywności pomocy na pomoc inwestycyjną w sektorze leśnym, jak określono w niniejszej części sekcja 2.1 poświęcona pomocy inwestycyjnej.

568) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.7. *Pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym*

569) Komisja uzna pomoc na rozpoczęcie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

570) Do objęcia pomocą kwalifikują się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego na podstawie przedłożonego biznesplanu. Pomoc przyznaje się pod warunkiem zobowiązania się przez państwo członkowskie do sprawdzenia, czy cele określone w biznesplanie zostały osiągnięte w ciągu pięciu lat od dnia uznania grupy lub organizacji producentów.

571) Porozumienia, decyzje i inne sposoby postępowania zatwierdzane w ramach grupy lub organizacji producentów są zgodne z odpowiednimi przepisami prawa konkurencji, a w szczególności z art. 101 i 102 Traktatu.

572) Pomocy nie przyznaje się:

a) organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie jednym gospodarstwem leśnym lub większą ich liczbą, a które w związku z tym w praktyce są indywidualnymi producentami;

b) innym zrzeszeniom w sektorze leśnym, które podejmują w gospodarstwach swoich członków działania takie jak wzajemne wsparcie i usługi w zakresie zarządzania lasem bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku.

Beneficjenci pomocy

573) Pomoc ogranicza się do grup i organizacji producentów, które są MŚP. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw, na pokrycie kosztów, o których mowa w niniejszej sekcji.

574) Alternatywą dla pomocy przyznawanej grupom lub organizacjom producentów może być pomoc w wysokości sięgającej takiej samej ogólnej kwoty, przyznawana bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.

Koszty kwalifikowalne

575) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, koszty personelu administracyjnego, koszty ogólne, opłaty prawne i administracyjne, zakupu sprzętu komputerowego oraz koszty zakupu lub opłaty za użytkowanie oprogramowania

komputerowego, usług w chmurze i podobnych rozwiązań. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych. Nie wypłaca się pomocy w odniesieniu do kosztów poniesionych po piątym roku od uznania grupy lub organizacji producentów przez właściwy organ na podstawie biznesplanu.

- 576) Jeżeli pomocy udziela się w formie rocznych rat, państwa członkowskie wypłacają ostatnią ratę dopiero po zweryfikowaniu prawidłowej realizacji biznesplanu.

Intensywność pomocy

- 577) Intensywność pomocy może wynosić do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

- 578) Łączna kwota pomocy musi być ograniczona do 500 000 EUR.

2.8. *Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji*

- 579) Komisja uzna, iż środki pomocy państwa, których głównym celem jest utrzymanie, poprawa lub przywrócenie ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowia ekosystemu leśnego są zgodne z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnione są warunki określone w niniejszej sekcji.

- 580) Państwa członkowskie muszą wykazać, że zastosowane środki przyczynią się do zachowania i poprawy ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowego ekosystemu leśnego.

- 581) Na podstawie niniejszej sekcji nie można przyznawać pomocy na rzecz przemysłu leśnego lub dla pozyskiwania drewna do celów komercyjnych, transportu lub przetwarzania drewna bądź innych zasobów leśnych na produkty albo w celu wytwarzania energii elektrycznej. Nie można przyznać pomocy na wycinkę, której głównym celem jest ekonomicznie opłacalne pozyskanie drewna, lub na odnowę drzewostanu w miejscach, gdzie ścięte drzewa zostały zastąpione takimi samymi drzewami.

Intensywność pomocy

- 582) Pomoc w odniesieniu do wszystkich środków, o których mowa w niniejszej sekcji, może zostać przyznana w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.8.1. *Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu*

- 583) Komisja uzna pomoc na sadzenie, przycinanie, przerzedzanie i wycinkę drzew oraz innej roślinności w istniejących lasach, usuwanie leżących drzew i koszty planowania takich działań, pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się agrofagów i chorób drzew oraz pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez agrofagi i choroby drzew za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny i wspólne zasady określone w pkt 577–579 i jeżeli głównym celem takich działań jest przyczynianie się do zachowania lub przywrócenia ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu.

- 584) Pomoc na pokrycie kosztów leczenia oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się agrofagów i chorób drzew oraz pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych

przez agrofagi i choroby drzew może zostać przyznana z tytułu następujących kosztów kwalifikowalnych:

- a) kosztu środków zapobiegawczych i środków leczenia, w tym przygotowania gleby do ponownego sadzenia oraz produktów, narzędzi i materiałów koniecznych do takich działań. Należy przestrzegać zasad integrowanej ochrony roślin określonych w art. 14 dyrektywy 2009/128/WE i załączniku III do niej, w szczególności w odniesieniu do stosowania środków ochrony roślin, zgodnie z wymogami ustanowionymi w art. 55 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009;
- b) strat w zniszczonym drzewostanie i przywrócenia wartości rynkowej drzewostanu zniszczonego w wyniku wydania przez organy nakazu zwalczania danej choroby lub agrofaga. Przy obliczaniu wartości rynkowej strat drzewostanu można uwzględnić potencjalny wzrost zniszczonego drzewostanu przed osiągnięciem normalnego wieku wyřębu.

2.8.2. *Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym*

585) Komisja uzna pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt 577–579 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

586) Pomoc może zostać udzielona na utrzymanie i poprawę jakości gleby w lasach, oraz na zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew.

587) Środki mogą obejmować użyźnianie gleby i inne działania w celu zachowania jej naturalnej równowagi, zmniejszenie nadmiernego zagęszczenia roślinności i zapewnienie wystarczającej retencji wody oraz prawidłowego odwadniania. Państwa członkowskie powinny wykazać, że zastosowane środki nie spowodują zmniejszenia różnorodności biologicznej, wymywania substancji użyźniających, ani nie będą niekorzystnie wpływać na naturalne ekosystemy wodne bądź strefy ochronne ujęć wody.

588) Pomoc może obejmować koszty planowania takich działań.

2.8.3. *Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym*

589) Komisja uzna pomoc na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt 577–579 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

590) Pomoc można przyznać na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt, w tym na koszty planowania.

591) Środki mające na celu realizację dyrektywy 92/43/EWG i dyrektywy 2009/147/WE są wyłączone z tego rodzaju pomocy, gdyż należy je wprowadzać zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 2.2 niniejszej części.

2.8.4. *Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów*

592) Komisja uzna pomoc na utrzymanie dróg za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad

oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt 577–579 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

- 593) Pomoc na utrzymanie dróg powinna mieć na celu zapobieganie pożarom lasów. Związek między celem pomocy i utrzymaniem dróg powinien być wykazany w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji.

2.8.5. *Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione*

- 594) Komisja uzna pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne zasady określone w pkt 577–579 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

- 595) Beneficjenci są zobowiązani wnieść minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie to możliwe, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta chronione szkód na danym obszarze leśnym. Jeśli nie ma możliwości zastosowania racjonalnych środków zapobiegawczych, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji wykazać niemożność zastosowania takich środków zapobiegawczych.

- 596) Konieczne jest ustalenie bezpośredniego związku przyczynowego między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierząt.

- 597) Programy pomocy dotyczące konkretnego wydarzenia powodującego szkodę należy ustanowić w terminie trzech lat od daty jego wystąpienia. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

- 598) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

- 599) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku wydarzenia powodującego szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.

- 600) Szkody mogą obejmować:

- a) uszkodzenia żywych drzew. Pomoc może być przyznawana w celu wyrównania strat w zniszczonym drzewostanie i przywrócenia wartości rynkowej drzewostanu zniszczonego przez zwierzęta chronione. Przy obliczaniu wartości rynkowej strat drzewostanu można uwzględnić potencjalny wzrost zniszczonego drzewostanu przed osiągnięciem normalnego wieku wyrębu.
- b) inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu wydarzenia powodującego szkodę, takie jak środki leczenia, w tym przygotowanie gleby do ponownego sadzenia oraz produkty, narzędzia i materiały konieczne do takich działań;
- c) szkody materialne dotyczące następujących aktywów: sprzęt leśniczy, maszyny i budynki. Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wydarzeniem powodującym szkodę. Nie powinny one przekroczyć kosztu naprawy lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanego tym wydarzeniem, tzn. różnicy między wartością aktywów w okresie

bezpośrednio poprzedzającym wydarzenie powodujące szkodę i w okresie bezpośrednio po nim następującym.

- 601) Kwotę tę należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu wydarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
 - 602) Środki zapobiegawcze w odniesieniu do szkód powodowanych przez zwierzęta chronione w lasach mogą być wspierane na podstawie sekcji 2.1.4 niniejszej części, jako ochrona siedlisk i działania związane z różnorodnością biologiczną.
 - 603) Pomoc na naprawę szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta chronione może zostać przyznana, jeżeli spełnione są warunki określone w sekcji 2.1.3.
 - 604) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie szkód, w tym płatności w ramach środków krajowych lub unijnych czy też polis ubezpieczeniowych jest ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 2.9. *Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa*
- 605) W przeszłości Komisja sformułowała swoją politykę, iż w odniesieniu do szczególnych środków pomocy, które w mniejszym stopniu zakłócają konkurencję, sektory rolny i leśny podlegają wspólnym zasadom.
 - 606) W związku z tym Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym i pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli warunki określone w sekcji 2.9.1 i 2.9.2 zostaną spełnione.
 - 607) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 2.9.1. *Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym*
- 608) Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, warunek określony w pkt 607 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.
 - 609) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danych sektorach lub podsektorach leśnych.
 - 610) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:
 - a) termin rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu;
 - b) cele wspieranego projektu;
 - c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
 - d) miejsce opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
 - e) zaznaczenie, że rezultaty wspieranego projektu są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze leśnym.
 - 611) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.
 - 612) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę i nie obejmuje świadczenia pomocy na rzecz

przedsiębiorstw działających w sektorze leśnym w oparciu o ceny produktów leśnych.

Koszty kwalifikowalne

- 613) Pomoc musi być ograniczona do następujących kosztów kwalifikowalnych:
- a) koszty personelu związane z personelem badawczym, technicznym i innym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracują oni przy danym projekcie;
 - b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;
 - c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakich są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;
 - d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne w warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;
 - e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

2.9.2. Pomoc na scalanie gruntów leśnych

- 614) Komisja uzna pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, warunków określonych w pkt 607 oraz warunki określone w niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- 615) Koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do rzeczywiście poniesionych kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

Rozdział 3. Pomoc na obszarach wiejskich współfinansowana przez EFRROW lub przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane interwencje

- 616) Niniejszy rozdział ma zastosowanie do:
- a) pomocy na podstawowe usługi i infrastrukturę na obszarach wiejskich⁷⁸;

⁷⁸ Art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy na podstawowe usługi na obszarach wiejskich w zakresie, w jakim stanowią one pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, biorąc również pod uwagę interpretację pomocy państwa przedstawioną w zawiadomieniu Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1).

- b) pomocy na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich
 - c) pomocy na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne na obszarach wiejskich dla beneficjentów innych niż rolnicy;
 - d) pomocy dla beneficjentów innych niż rolnicy na niwelowanie niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów;
 - e) pomocy na promowanie i wspieranie systemów jakości bawełny lub środków spożywczych i ich stosowania przez rolników;
 - f) pomocy na współpracę na obszarach wiejskich, w tym pomocy na uczestnictwo w projektach w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność („RLKS”) i w projektach grupy operacyjnej europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa („EPI”);
 - g) pomocy na ustanowienie funduszy ubezpieczeń wzajemnych.
- 617) Komisja uzna pomoc, o której mowa w pkt 614, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona następujące warunki:
- a) pomoc jest uwzględniona w planie strategicznym WPR na podstawie rozporządzenia (UE) nr XXX [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] i zgodnie z tym rozporządzeniem jako pomoc współfinansowana ze środków EFRROW albo jako dodatkowe finansowanie krajowe takiej pomocy;
 - b) pomoc nie jest przyznana na potrzeby kapitału obrotowego, z wyjątkiem przypadków, gdy pomoc udzielana jest w formie instrumentów finansowych;
 - c) pomoc nie jest przyznana jako pomoc z tytułu prowadzenia działalności, chyba że w odpowiednich przepisach Unii wyraźnie przewidziano wyjątki;
 - d) pomoc nie jest przyznana przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 32 ppkt 63.
- 618) Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale są bez uszczerbku dla możliwości przyznania pomocy państwa dla obszarów wiejskich zgodnie z przepisami Unii obowiązującymi we wszystkich sektorach bądź w sektorach handlu i przemysłu.
- 619) Inwestycje w zakresie oszczędzania energii i energii ze źródeł odnawialnych są wyłączone z zakresu stosowania niniejszej części rozdział 3. Pomoc taka musi być zgodna z Wytocznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r., chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia.

CZĘŚĆ III – KWESTIE PROCEDURALNE

1. Czas trwania programów pomocy i ocena

- 620) Zgodnie z praktyką ustanowioną w poprzednich wytycznych, aby przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i regularnego przeglądu wszystkich istniejących programów pomocy, Komisja zatwierdza jedynie programy pomocy o ograniczonym czasie trwania. Czas trwania programów obejmujących pomoc państwa na interwencje, w ramach których korzysta się ze współfinansowania z EFRROW zgodnie z rozporządzeniem (UE) [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych], ograniczony jest do okresu programowania 2023–2027. Jeżeli

przepisy Unii na to zezwalają oraz zgodnie z określonymi w nich warunkami, państwa członkowskie mogą nadal podejmować nowe zobowiązania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na podstawie rozporządzenia (UE) [rozporządzenie w sprawie planów strategicznych] i powiązanych z nim aktów delegowanych i wykonawczych. Komisja będzie zatem stosowała niniejsze wytyczne również do takich nowych zobowiązań. Czas trwania innych programów pomocy nie może przekraczać siedmiu lat.

- 621) Aby zagwarantować, że zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej są ograniczone, Komisja może także wymagać, by pewne programy ograniczono w czasie (zwykle do czterech lat lub mniej) oraz objęto oceną, o której mowa w pkt 40. Oceny będą przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji może być szczególnie silne, tzn. może wystąpić ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.
- 622) Zważywszy na cele wspomnianej oceny oraz aby nie powodować w związku z nią nadmiernego obciążenia dla państw członkowskich w odniesieniu do mniejszych kwot pomocy, ocena ma zastosowanie jedynie w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, zawierających nowatorskie elementy bądź też gdy przewidziane są istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. Ocena musi zostać przeprowadzana przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie wspólnych metod, i musi zostać podana do wiadomości publicznej. Państwa członkowskie mają obowiązek przedstawienia, wraz z odpowiednim programem pomocy, projektu planu oceny, który będzie stanowił integralną część oceny programu przez Komisję.
- 623) Ocenę należy przedłożyć do Komisji w odpowiednim czasie, aby można było rozważyć ewentualne przedłużenie okresu obowiązywania programu pomocy, a w każdym razie w momencie wygaśnięcia okresu obowiązywania programu. We wszelkich późniejszych środkach pomocy o podobnym celu należy uwzględnić wyniki tej oceny.

2. Klauzula przeglądowa

- 624) W odniesieniu do operacji przedsięwziętych zgodnie z częścią II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 i 2.3 przewiduje się klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania w przypadku zmiany odpowiednich obowiązkowych norm, wymogów lub obowiązków, o których mowa w wymienionych sekcjach, i poza które zobowiązania wymienione w tych sekcjach muszą wykroczać.
- 625) Operacje podjęte zgodnie z częścią II sekcje 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 i 2.3, które wykraczają poza okres programowania rozwoju obszarów wiejskich 2023–2027, zawierają klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania do ram prawnych kolejnego okresu programowania.
- 626) W przypadku gdy dostosowania, o których mowa w pkt 622 i 623, nie zostaną zaakceptowane lub nie zostaną wdrożone przez beneficjenta, zobowiązanie traci ważność, a kwota pomocy powinna zostać obniżona do kwoty pomocy odpowiadającej okresowi do wygaśnięcia zobowiązania.

3. *Sprawozdania i monitorowanie*

- 627) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2015/1589⁷⁹ i rozporządzeniem Komisji (WE) nr 794/2004⁸⁰ państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania roczne.
- 628) Sprawozdanie roczne zawiera także informacje dotyczące:
- a) przedmiotowych chorób zwierząt lub agrofagów roślin na podstawie części II sekcja 1.2.1.3;
 - b) danych meteorologicznych na temat rodzaju, daty wystąpienia, relatywnej skali i lokalizacji klęsk żywiołowych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, o których mowa w części II sekcja odpowiednio 1.2.1.1 i 1.2.1.2.
- 629) W poszczególnych przypadkach Komisja zastrzega sobie prawo do zażądania dodatkowych informacji dotyczących istniejących programów pomocy, gdy informacje takie są jej niezbędne do wywiązania się z obowiązków na mocy art. 108 ust. 1 Traktatu.
- 630) Państwa członkowskie mają obowiązek zagwarantowania, że prowadzone są szczegółowe rejestry obejmujące wszystkie środki związane z przyznaniem pomocy. Takie rejestry muszą zawierać wszelkie informacje niezbędne do ustalenia czy spełniono wszystkie warunki określone w niniejszych wytycznych dotyczących, w stosowanych przypadkach, kosztów kwalifikowalnych i maksymalnej dopuszczalnej intensywności pomocy. Dokumentację należy przechowywać przez 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie przekazać ją Komisji.

4. *Stosowanie wytycznych*

- 631) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne od dnia 1 stycznia 2023 r.
- 632) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne w odniesieniu do wszystkich zgłaszanych środków pomocy, względem których musi podjąć decyzję po dniu 1 stycznia 2023 r., nawet w przypadku gdy dana pomoc została zgłoszona przed tą datą. Pomoc indywidualna udzielona w ramach zatwierdzonych programów pomocy i zgłoszona Komisji w związku z obowiązkiem indywidualnego zgłaszania takiej pomocy będzie jednak oceniana w ramach wytycznych, które mają zastosowanie do zatwierdzonego programu pomocy będącego podstawą prawną tej indywidualnej pomocy.
- 633) Pomoc niezgodna z prawem będzie oceniana zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu przyznania pomocy. Pomoc indywidualna udzielona w ramach niezgodnego z prawem programu pomocy będzie oceniana na podstawie wytycznych dotyczących niezgodnego z prawem programu pomocy w czasie, w którym przyznana została pomoc indywidualna.
- 634) Wytyczne z 2014 r. w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich⁸¹ przestaną obowiązywać z dniem, w którym wypada data rozpoczęcia stosowania niniejszych wytycznych. W odniesieniu do

⁷⁹ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁸⁰ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

⁸¹ Dz.U. C 204 z 1.7.2014, s. 1.

interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW, w przypadkach gdy prawo Unii na to pozwala i zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, państwa członkowskie mogą nadal podejmować nowe zobowiązania na mocy wytycznych z 2014 r. w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich zgodnie z ich pkt 719.

- 635) Komisja może w każdej chwili podjąć decyzję o przeglądzie lub zmianie niniejszych wytycznych, jeśli okaże się to konieczne z przyczyn związanych z polityką konkurencji lub w celu uwzględnienia innych dziedzin unijnej polityki, takich jak rozwój rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich lub kwestii związanych z polityką zdrowia dotyczącą ludzi i zwierząt, ochrony roślin, środowiska i klimatu, zobowiązań międzynarodowych bądź też z innych uzasadnionych powodów.

5. *Wnioski dotyczące właściwych środków*

- 636) Zgodnie z art. 108 ust. 1 Traktatu Komisja przedstawia państwom członkowskim wnioski dotyczące zmian w ich obecnych programach pomocy w celu dostosowania ich do niniejszych wytycznych najpóźniej do dnia 30 czerwca 2023 r.
- 637) Państwa członkowskie zaprasza się do wyrażenia wyraźnej i bezwarunkowej zgody na zaproponowane właściwe środki w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych wytycznych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W przypadku braku odpowiedzi Komisja przyjmie, że dane państwo członkowskie nie wyraża zgody na zaproponowane środki.